የኢትዮጵያ ግብርና ባለሥልጣን

የ2018 በጀት ዓመት የዕቅድ ክንውን አመታዊ ሪፖርት

ሰኔ /2018

ኢ.ግ.ባ

አዲስ አበባ

ማውጫ

ርዕስ **ገጽ**

1. መግቢያ 2

1. ውጤታማነቱ፣ ጥራቱና ተስማሚነቱ የተረጋገጠ የግብርና ምርምር፣ ኤክስቴንሽንና ሜካናይዜሽን ቴክኖሎጂ ኢንስፔክሽን ማካሄድ 3

2. የዕጽዋት ምርትና ግብዓት ጥራት ቁጥጥር ዘርፍ..4

2.1 የፍቱንነቱ፣ደህንነቱና ጥራቱ የተረጋገጠ የፀረ ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያ 4

2.2 ጥራትና ደህንነቱ ተረጋግጦ ለውጭ እና ለሀገር ውስጥ ገበያ የቀረቡ የዕጽዋት ምርቶች 8

ጤንነቱ፣ ጥራትና ደህንነቱ ተረጋግጦ ወደ ውጭ የተላከ ዕፅዋት እና የዕፅዋት ዉጤቶች 8

2.3 በላቦራቶሪ የጥራት ፍተሻ የተደረገላቸው የ ዕጽዋት ዘር፣ ምርትና የ ዕጽዋት ውጤቶች 15

2.4 የዕጽዋት ዘርና ዝርያ ቁጥጥር 16

3 የእንሰሳት ግብዓቶች ምርቶች እና አገልግሎት ቁጥጥር ማጠናከር 18

3.1 የእንስሳት ምርቶችን ጤንነት ጥራትና ደህንነት ማረጋገጥ 18

3.2 በኳራንቲን ኢንስፔክሽንና ቁጥጥር ጥራቱና ጤንነቱ የተረጋገጠ እንስሳትና የእንስሳት ውጤቶች 24

3.3 የእንስሳት መድኃኒት ጥራት፣ ደህንነትና ፈዋሽነትን ማረጋገጥ 25

3.4 ጥራትና ደህነነቱ የተረጋገጠ የእንሰሳት መኖ 29

3.5 ደረጃውን የጠበቀ የእንሰሳት ጥራት ምርመራ ላብራቶሪ አገልግሎት የእንስሳት ውጤቶች ጥራትና ደህንነት ማረጋገጥ 33

4. ዘርፈ ብዙ ጉዳዮች 41

የበጀት አጠቃቀም 59

5. በአፈጻጸም ሂደት ያጋጠሙ ተግዳሮቶች፣ የተወሰዱ እርምጃዎች እና በቀጣይ ሊወሰዱ የሚገቡ መፍትሄዎች 60

6.የተሰጡ መፍትሄዎች 60

1. መግቢያ

የኢትዮጵያ ግብርና ባለስልጣን የግብርናው ሴክተር የ10 ዓመትና የመካከለኛ ዘመን ስትራቴጂክ ዕቅድ አካል የሆነውን የግብርና ሬጉላቶሪ ዕቅድ መሠረት በማድረግ፣ የ2018 በጀት ዓመትን በላቀ ክንውንና ስኬት አጠናቋል። ባለፉት 12 ወራት ከተከናወኑ ዋና ዋና ተግባራት መካከል፤ ከሀገር ውስጥና ከውጭ ባለድርሻ አካላት ጋር የተመሰረቱ ስልታዊ ቅንጅቶች፣ የትብብርና የውል ስምምነት ፕሮቶኮሎች፣ ለክልል አስፈጻሚ አካላት የተደረጉ የቴክኒክና የአቅም ግንባታ ስልጠናዎች፣ እንዲሁም የተካሄዱ የዳሰሳ ጥናቶች ተጠቃሽ ናቸው።

በተጨማሪም፣ የቁጥጥር ሥርዓቱን ይበልጥ ቀልጣፋ ለማድረግ የተጀመሩ የዲጂታላይዜሽን ስራዎችና የሕግ ማዕቀፍ ማሻሻያዎች በልዩ ትኩረት የተከናወኑ ሲሆን፤ ተቋሙ ያለውን የሰው ኃይልና ምድብ ሀብት በአግባቡ በመጠቀም ያስመዘገባቸው አበይት ውጤቶች በዚህ ሪፖርት ተካተዋል።

የኢትዮጵያ ግብርና ባልስልጣን የ2018 በጀት አመት የ12 ወራት ክንውን የግብርና ቁጥጥር ስራዎች

1. ውጤታማነቱ፣ ጥራቱና ተስማሚነቱ የተረጋገጠ የግብርና ምርምር፣ ኤክስቴንሽንና ሜካናይዜሽን ቴክኖሎጂ ኢንስፔክሽን ማካሄድ

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ለ 34 የምርምር፣ የኤክስቴሽንና የመካናይዘሽን አገልግሎት ሰጪ ተቋማትን ብቃታ በኢንስፔክሽን ለማረጋገጥ ታቅዶ ለ39 ተከናውኗል፡፡ አፈጻጸሙም ከ100% በላይ ሆኗል፡፡ይህም በረቂቅ መመሪያዎች የተዘረዘሩ መስፈርቶችን መነሻ በማድረግ 16 የግብርና ሜካናይዜሽን አገልግሎት ስጪ ድርጅት፣ 1 የግብርና መሳሪያ ገጣጣሚ ድርጅት እና 1 የግብርና መሳሪያ አስመጪ ድርጅት፤ 16 የግብርና ምርምር ዘርፎች በድምሩ 18 ተቋማት በሙከራ ኢንስፔክሽን ብቁ መሆናችውን ለማረጋገጥ ተችሏል፡፡

የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ለመስጠት

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ለ 10 የግብርና ምርምር፣ የኤክስቴሽንና የመካናይዘሽን አገልግሎት ሰጪ ተቋማት የብቃት ማረጋገጫ ለመስጠት ታቅዶ አልተከናወንም፤ይህም የሆነበት እየተዘጋጁ ያሉ የኤክስቴንሽን አዋጅ፣ የምርምር ቁጥጥር መመሪያ፣ የመካናይዜሽን ቁጥር መመሪያዎች በዝግጅት ሂደት ላይ በመሆናቸው ነው፡፡

የዳሰሳ ጥናት

- በዓመቱ በግብርና ምርምር፣ ኤክስቴንሽንና ሜካናይዜሽን ሬጉላቶሪ ስራዎችን ለማሳለጥ ሦስት የዳሰሳ ጥናት ለማካሄድ ታቅዶ ሦስቱም ተከናውኗል፡፡ አፈጻጸሙም 100% ሆኗል፡፡ ይህም የግብርና መሳሪያ ጥራትን በተመለከተ በ12 የግብርና መሳሪያ አምራች እና አስመጪ ተቋማት እንዲሁም የግብርና ምርምር አሰራርን በተመለከተ በ6 የግብርና ምርምር ተቋማት ላይ የዳሰሳ ጥናቱ ተከናውኗል፡፡

የህግ ማዕቀፍ/ሰነድ ዝግጅት

- በበጀት አመቱ በግብርና ሚኒስቴር እና በግብርና ትራንስፎርሜሽን ኢንስቲቲዊት በኩል የተዘጋጀው "**የባለብዙ ተዋንያን የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎትና አስተዳደር ረቂቅ**

አዋጅ" አዋጁ በህዝብ ተወካዮች ምክርቤት ቀርቦ ጸድቋል፡፡ አዋጁ የቁጥጥር ስርዐቶችን ያካተተ በመሆኑ በዝግጅት ሂደቱ ተሳትፎ በማድረግ አዋጁ እንዲዳብር ተደርጓል፡፡

- በበጀት አመቱ በግብርና ትራንስፎርሜሽን ኢንስቲቲዊት በኩል የሚዘጋጀውን **"የግብርና ምርምር እና አገልግሎት ሰጪ ተቋም የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት አሰጣጥና ቁጥጥር ረቂቅ መመሪያ"** ዝግጅት ሂደት ላይ ተሳትፎ ተደርጓል፡፡ በመሆኑም ለባለስልጣኑ ማናጅመንት፣ ለመሪ ስራ አስፈጻሚዎች እንዲሁም ለቴክኒካል ቡድን ረቂቅ መመሪያው ቀርቦ በተሰጠ ገንቢ አስተያየት እና አቅጣጫ መሰረት መመሪያው እንዲዳብር ተደርጓል፡፡
- በዓመቱ የግብርና ሜካናይዜሽን አገልግሎት ሰጪ ድርጅት የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት አሰጣጥና ቁጥጥር ረቂቅ መመሪያ እንዲሁም የግብርና መሳሪያ አምራች፣ ገጣጣሚ፣ አስመጪ እና ላኪ ድርጅት የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት አሰጣጥና ቁጥጥር ረቂቅ መመሪያዎችን ለማጸደቅ፤ የማብራሪያ ሰነድ የማዘጋጀት፣አስፈላጊ ሰነዶችን የማደራጀት፣ ከህዝብ እና ባለድርሻ አካላት በተለየም ከኢንደስትሪ ሚኒስቴር የተሰጡ አስተያየቶችን መሰረት በማድረግ መመሪያዎቹን የማበልጸግ ስራዎች ተሰርቷል፡፡ መመሪያዎቹ በህግ አስተያየት ዳብሮ እና የህግ ቅርጽ ይዞ እንዲጸድቅ ለሚመለከተው አካል ለመላክ በዝግጅት ላይ ይገኛል፡፡

2. የዕጽዋት ምርትና ግብዓት ጥራት ቁጥጥር ዘርፍ

2.1 የፍቱንነቱ፣ደህንነቱና ጥራቱ የተረጋገጠ የፀረ ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያ

ፍቱንነቱ፣ደህንነቱ እና ጥራቱ የተረጋገጠ ፀረ-ተባይ

- በበጀት ዓመቱ ፍቱንነቱ፣ደህንነቱና ጥራቱ ተረገግጠዉ ወደ ሀገር ውስጥ የገባ ፀረ ተባይ 121,579 ሜትርክ ቶን ታቅዶ 107,294 ተከናውኗል፣ አፈጻጸሙ 88.2% ነው፡፡
- ቅድመ የማስገቢያ ፈቃድ ጥያቄዎችን በመገምገም መስፈርቱት ሲያሚሉ ፍቃድ የተሰጠቸዉ 2425 ታቅዶ 2598 የተከናወነ ሲሆን አፈጻጸም 100+% በላይ የሆነበት ምክንያት የአገልግሎት ጥያቄ በመብዛቱ ነው፡፡

ጥራቱ የተረጋገጠ ማዳበሪያ

- በበጀት ዓመቱ ለ2441854 ሜ/ቶን ማዳበሪያ ጥራቱና ደህንነቱ ተረጋግጦ ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገባ ታቅዶ 2089359 ሜ/ቶን (85.6%) የአፈር ማዳበሪያ ወደ ሀገር ውስጥ ገብቷል፡፡
- በቁጥር ለ800 የቅድመ የማስገቢያ ፈቃድ ጥያቄዎችን በመገምገም መስፈርቱት ላሟሉ 871 (100+%) ፍቃድ የተሰጠ ሲሆን ክንውኑ ከፍ ያለው አገልግሎቱን የጠየቁ ተቋማት ቁጥር ከፍ በማለቱ ነው፡

የብቃት ማረጋገጫ የተሰጣቸው ድርጅቶች

- በበጀት ዓመቱ ለ295 የፀረ ተባይ እና ማዳበሪያ ተቋማት በመስፈርቱ መሰረት የብቃት ማረጋገጫ ለመስጠት ታቅዶ ለ 249 (84.4%) ተቋማት ብቃት ማረጋገጫ መስጠት ተችሎዋል፡፡

በአካባቢ እና በጤና ላይ የሚደርሰውን ስጋቶችን በጥናት መቀነስ

- በበጀት ዓመቱ 4 በአካባቢ እና በጤና ላይ የሚደርሰውን ስጋቶችን በጥናት መቀነስ የሚያስችሉ ጥናቶች ለማድረግ ታቅዶ 4ቱም ተከናውኗል፡፡ አፈጻጸሙም (100%) ነው፡፡ በመሆኑም መስክ ቅኝቱ የተገኙ የፀረ-ተባይ እና ማዳበሪያ አጠቃቀም እና አያያዝ ስጋቶችን አስመልክቶ በቦታው ምክረ ሀሳብ የተሰጠ ሲሆን በቀጣይ ሊሰሩ የሚገቡ የስልጠና እና ናሙና በመውሰድ የሚሰሩ ስራዎች ተለይተዋል፡፡

በመስክ ምርምር ፣ በዶዜር ግምገማ እና በቤተ-ሙከራ ፍቱንነቱ፣ ደህንነቱ ናጥራቱ ተረጋግጦ የተመዘገበ ፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያ

- በበጀት ዓመቱ ለ445 ፀረ ተባይ እና ማዳበሪያዎች ፍቱንነት ፣የደህንነት እና ጥራትና በማረጋገጥ ለመመዝገብ ታቅዶ 497 (100+%) ተመዝግቦዋል፡፡ ክንውኑ ከፍተኛ የሆነበት ምክንያት የአገልግሎቶች ጥያቄ በመብዛቱ ነው፡፡

የማዳበሪያ የኢትዮጵያ ደረጃን ሚሟላትን በተመለከተ

- በሃገር ውስጥ የሚመረቱም እንዲሁም ከውጭ የሚመጡ 65 ማዳበሪያዎችን ናሙና በማሰባሰብ በላቦራቶሪ የማስፈተሽ ስራ የተከናወነ ሲሆን ከዚህም ውስጥ 11 ምርቶች የምርመራ ውጤቱን ያለፉ ሲሆን 54 (83%) ምርቶች ሳያሟሉ በመቅረታቸው በመሆኑም የአዲስ ምዝገባ ወይም የምዝገባ እድሳት እንዳያገኙ ተደርጓል፡፡

ቅንጅታዊ የቁጥጥር ስራ

- የተቀናጀ የቁጥጥር ሥራን በተመለከተ፡ከአዲስ አበባ ከተማ ግብርና ልማት ኮሚሽን፣ ከአዲስ አበባ ንግድ ቢሮ እና ከአዲስ አበባ ደንብ ማስከበር ባለሥልጣን ጋር በመቀናጀት በተከናወነው የቁጥጥር ሥራ፣ በሕገ-ወጥ የፀረ-ተባይ ንግድ ተግባር ላይ ተሰማርተው በተገኙ ነጋዴዎች ላይ ተገቢው የሕግ ማስከበር እርምጃ ተወስዷል።በዚህም መሠረት፣ በከተማው ውስጥ በፀረ-ተባይ ንግድ ላይ የተሰማሩ 139 ተቋማት ተለይተው የተመዘገቡ ሲሆን፣ ከእነዚህ ውስጥ 46 ተቋማት በኢንስፔክሽን ወቅት በአካል ተገኝተው ተመርመረዋል። በምርመራውም ወቅት የንግድ ቢሮ ባለሙያዎች በተገኙበት የማስጠንቀቂያ እና የእርምት እርምጃዎች ተወስደዋል።ከእርምት እርምጃ የተሰጣቸው ተቋማት ውስጥ 7 ተቋማት የተጠየቁትን የማስተካከያ እርምጃዎች ሙሉ በሙሉ አስፈጽመው ያስተካከሉ ሲሆን፣ 39 ተቋማት ደግሞ የተሰጣቸውን እርምት በማስተካከል ሂደት ላይ ይገኛሉ።በሌላ በኩል፣ 83 የሚሆኑ የፀረ-ተባይ ንግድ ተቋማት የንግድ ቦታቸውን ዘግተው ያልተገኙ በመሆናቸው ተገቢው የክትትል ሥራ በቀጣይነት እየተከናወነባቸው ይገኛል።

- ከግብርና ባለስልጣን እና ከኦሮሚያ ግብርና ግብዓቶች ቁጥጥር ባለስልጣን የተውጣጣ ቡድን በምስራቅ ሸዋ አካባቢ ባሉየግል እርሻዎች እና መደብሮች በመገኘት የፀረ-ተባይና ማዳበርያ አያያዝ እና አጠቃቀም ጋር ያሉ ሥጋቶች እንዲሁም ከፀረ-ተባይና ማዳበርያ ቁጥጥር ጋር በተያያዘ በአካባቢው ያለውን ነባራዊ ሁኔታ በመፈተሸ ችግሮችን በመለየት የመፍትሄ ምክረ ሃሳብ የማቅረብ ተግባር ተከናውኗል፤ እንዲሁም በችርቻሮ ሱቆች የተገኙ ያልተመዘገቡ ምርቶች ተሰብስበው በላቦራቶሪ እንዲመረመሩ የተደርገ ሲሆን በምርመራው ውጤት የተቀመጠውን የኢትዮጵያን ደረጃ ሳያሟሉ ቀርተዋል።

- በግብርና ምርምር ማዕከላት እና በዩኒቨርስቲዎች የተከናወኑ የአፈር ማዳበሪያዎች እና ፀረ-ተባይ ውጤታማነትን ለማረጋገጥ የሚሰሩ ምርምሮች ያሉበትን ሁኔታ ለመገምገም በባለስልጣኑ ባለሙያዎች የመስክ ምልከታ በተለያዩ ቦታዎች ማለትም በጅማ የግብርና ምርምር ማዕከል፣ በወልቂጤ ዩኒቨርሲቲ፣ በሃዋሳ ዩኒቨርሲቲ ተከናውኗል።

- ከአዲስ አበባ ከተማ ግብርና ልማት ኮሚሽን፤ ከአዲስ አበባ ንግድ ቢሮ እና ከአዲስ አበባ ደንብ ማስከበር ባለሥልጣን ጋር በመቀናጀት በተከናወነው የቁጥጥር ሥራ፣ በሕገ-ወጥ የፀረ-ተባይ ንግድ ተግባር ላይ ተሰማርተው ለአከባቢም ይሁን ለጤና ስጋት የሚሆን ስራ ላይ በተገኙ 40 ነጋዴዎች ላይ ተገቢው የሕግ ማስከበር ሂደት ተከናውኗል።

- ከፀረ-ተባይ አጠቃቀም ጋር በተያያዘ ያሉ ስጋቶችን አስመልክቶ ጥናት(assesment) በአዲስ አበባ ከተማ የተመረጡ አከባቢዎች (ቦሌ፤ለሚ ኩራ፤አቃቂ ቃሊቲና ንፋስ ስልክ ላፍቶ ክ/ከተሞች) ላይ ከአዲስ አበባ ከተማ አስተደዳር አርሶ አደር ከተማ ግብርና ልማት ኮሚሽን ጋር በመሆን 69 ሄ/ር በሚሸፍኑ 29 አርሶ አደሮች ላይ ተሰርቷል፡፡ መሆኑ፡፡ በመሆኑም የፀረ-ተባይ አጠቃቀም እና አያያዝ ለአከባቢ እና ለጤና ስጋት ሊሆን እንደሚቸል የታየ ሲሆን ክፍተቶቹ እንዲስተካከሉ አዛው በመስክ ላይ ሙያዊ ምክረ-ሀሳብ የተሰጠ ሲሆን በቀጣይም ናሙና በመውሰድ ያለውን ተጨባጭ የስጋት ደረጃ ለመገምገም እየተሰራ ይገኛል፡፡
- የፀረ-ተባይ አስመጪ ተቋማት ላይ የፀረ-ተባይ አየያዝ፤ ሕጋዊ ሰነዶች እና አጠቀቃም ላይ ድንገተኛ ኢንስፔክሽን ሥራ ተሰርተው ያሉ ክፍተቶችና ጠንካራ ጎኖች ላይ ምክረ አሳብ የቀረበ መሆኑ፡፡

የሕግ ማቀፎች እና የደረጃ ዝግጅትን በተመለከተ

በ2018 ዓም በጀት ዓመት የቁጥጥር ሥራን ለማጠናከር በርካታ የሕግ ማዕቀፎች በሥራ አስፋፃሚው ተዘጋጅቷል፡፡

- በዚህም መሠረት የፀረ-ተባይ ምዝገባና ቁጥጥር የፀረ-ተባይ ኢንስፔክሽንና የተቋማት ብቃት ማረጋገጫ ረቂቅ መመሪያ እና የፀረ-ተባይ ምዝገባና ቁጥጥር አዋጅ 674/2002 ክፍተቶችን ለመለየት ጥናት ተደርጎ ፣ የጥናት ሰነድ ተዘጋጅቶ እና የተሻሻለ ረቂቅ ሰነድ ተዘጋጅቶ ወደ ግብርና ሚኒስተር ለመላክ በዝግጅት ላይ ይገኛል፡፡
- የደረጃ ማሻሻያ እንዲደረግላቸው ጥያቄ የቀረበባቸውን የማዳበሪያ ደረጃዎችን ማለትም CES 68-2፡ 2018፣ES 408፡ 2006፣ CES 69-1፡ 2018፣ ES 3907-1፣ ES 3907-2፣ ES 3907-3፣ ES 3907-4 የማዳበሪያ ደረጃ ኮሚቴ 15 አባላት በጋራ በመሆን የማሻሻል ስራ ተሰርቷል
- የአፈር ማዳበሪያና ጤንነት ማሻሻያ ግብአት ምርት ግብይትና አጠቃቀም ቁጥጥር ረቂቅ አዋጅን በተመለከተ ረቂቅ አዋጁን ከግብርና ትራንስፎርሜሽን ጋር በመተባበር ከተለያዩ ተቋማት የተውጣጡ ባለሙያዎች ጋር በመሆን በድጋሚ የማሻሻል ስራ ተሰርቶ ለቀጣይ ምላሽ በመጠባበቅ ላይ እንገኛለን፡፡

- ደረጃ ሊዘጋጅለት ያልቻለው የባዮስቲሙላንት ማዳበሪያ የምዝገባ ጋይድላይን ዜሮ ድራፍት ተለያዩ መድረኮች ለባለድርሻ አካላት በመጀመሪያ፣ በመቀጠልም ለዘር ተመራማሪዎች ቀርቦ እንዲተች ተደርጎ መወሰድ ያለባቸው ግብዓቶችን በማካተት የመጨረሻው ጋይድላይን ተዘጋጅቶ እና ፀድቆ ለሬጉላቶሪ ስራው እየዋለ ይገኛል፤
- የስነ-ህይወታዊ ፀረ-ተባይ ምዝገባ መመሪያ ወደ ፍትህ ሚኒስቴር እንዲላክ ለግብርና ሚኒስትር ቢላክም ከግብርና ሚኒስትር ህግ ክፍል ማሻሻያ እንዲደረግበት በመወሰኑ ከግብርና ሚኒስትር ህግ ክፍል ባለሞያዎች ባሉበት ዳግም ውይይት ተደርጎ ረቂቅ መመሪያውን በመከለስ ዳግም ወደ ግብርና ሚ/ር ለመላክ እየተሰራ ነው፡፡

የአቅም ግንባታ እና ስልጠና

- ሁለት ባለሙያዎች ወደ ህንድ ሀገር ለሁለት ሳምንት አጭር ስልጠና አግኝተው ተመልሰዋል፡፡
- ለክልል ግብርና ቁጥጥር ባለሥልጣን ቢሮዎች፣ ከኢትዮጵያ ግብርና ባለስልጣን ማዕከል እና ከቅርንጫፎች ለተወጣጡ 37 ሰልጣኞች በፀረ-ተባይ እና የማዳበሪያ ሬጉላቶሪ አሰራር እና ተያያዥ ሕግ ማቀፎች ላይ ሥልጠና ተሰቷል፡፡

ለፖሊስ ጥያቄ የተሰጠ ምላሽ

- ከኦሮሚያ ክልል ፖሊስ መምሪያ የወንጀል ምርመራ ዋና ክፍል በአካባቢው ሲዘዋወሩ የተያዙ ፈሳሽ ማዳበሪያዎችን በተመለከተ የብቃት ማረጋገጫ ዕድሳት እና ምዝገባ በተመለከተ በተለያየ ጊዜያት ለቀረቡ ጥያቄዎች ምላሽ ተሰጥቷል፡፡

- ለኢትዮጵያ ፌዴራል ፖሊስ "Proper 360 SL /HERBICIDE/ "የተባለውን የፀረ-አረም አስመልክቶ በቀረበው ጥያቄ መሰረት ምላሽ ተሰጥቷል፡፡

2.2 ጤንነቱ፣ጥራትና ደህንነቱ ተረጋግጦ ለውጭ እና ለሀገር ውስጥ ገበያ የቀረቡ የዕጽዋት ምርቶች

ጤንነቱ፣ ጥራትና ደህንነቱ ተረጋግጦ ወደ ውጭ የተላከ ዕፅዋት እና የዕፅዋት ዉጤቶች

- በአጠቃላይ በዚህ ዓመት ወደ ውጪ ለሚላኩ የጥራጥሬ፣ የቅባት፣ የዕህል፣ የቡና፣ የአበባ፣ አትክልትና ፍራፍሬ እንዲሁም ቅመማቅመም ምርቶች ላይ የኢንስፔክሽን ሥራ ለማከናወን 960,000 ቶን ታቅዶ፣ ዕቅዱን 117% በማሳካት 1,127,665 ቶን ምርት

ተመርምሮ ተልኳል። የከፍተኛ አፈጻጸም ምክንያት፦ የሀገር ውስጥ ምርት መጨመር እና በዓለም አቀፍ ገበያ የተቀባይ ሀገራት ፍላጎት ከፍተኛ መሆን።

- በዚህ ዓመት ወደ አሜሪካ የሚላኩ የአበባ ቁርጥራጭ (Pelargonium) ምርቶች በአሜሪካ ኦዲተሮች በተደረገባቸው ጥብቅ የኦዲት ፍተሻ ውጤት መሰረት ለ2025/2026 ምርት ዘመን ወደ አሜሪካ ገበያ ለመላክ የሚያስችል ይፋዊ ሰርተፊኬት ማግኘት ተችሏል። በዚህም እርሻዎቹ ምርታቸውን በአግባቡ እንዲልኩና የገበያ ተደራሽነቱ እንዲሰፋ ተደርጓል።
- በዚህ ዓመት ወደ አውሮፓ ህብረት የሚላኩ የሮዝ አበባ አምራች ላኪዎች በFalse Codling Moth (FCM) መቆጣጠሪያ ሰነድ (System Approach Document) መሠረት መስራቱን በአውሮፓ ኦዲተሮች የስራ ክፍሉ/በብሔራዊ የዕፅዋት ጥበቃ ድርጅት (NPPO)/ ተገምግሞ ያለምንም የቴክኒክ ክፍተት (ግብረመልስ) ሙሉ በሙሉ ተቀባይነት አግኝቶ የኤክስፖርት ንግዱ ያለ ምንም እገዳ እንዲቀጥል ተደርጓል።
- በዚህ ዓመት ከእርሻዎችና ከተለያዩ አካባቢዎች የተሰበሰቡ ናሙናዎች በሆለታ ብሔራዊ የግብርና ባዮቴክኖሎጂ ምርምር ማዕከል በ PCR ምርመራ ተደርጎ ኢትዮጵያ ከ Xylella fastidoisa ባክቴሪያ ነፃ መሆኗ በላብራቶሪ ተረጋግጧል። በዚህም ስድስት (6) ትልልቅ እርሻዎች ምርታቸውን ወደ ዓለም ገበያ እንዲልኩ ተደርጓል።

ጤንነቱ፣ ጥራትና ደህንነቱ ተረጋግጦ ወደ አገር ውስጥ የገባ ዕፅዋት እና የዕፅዋት ዉጤቶች፣

- ወደ አገር ውስጥ በሚገቡ ዕፅዋት፣ የዕፅዋት ዉጤቶች እና ሌሎች ቁጥጥር የሚደረግባቸው ቁስ ላይ በዚህ 12 ወር 65,000 ቶን የኢንስፔክሽን ሥራ ለመስራት ታቅዶ ክንውን 274,875 (>100 %) ቶን የኢንስፔክሽን ሥራ በማከናወን ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገባ ተደርጓል። ለአፈጻጸም ከፍተኛ መሆን ለጋሽ ድርጅቶች ለእርዳታ እና አምራች ድርጅቶች ለኢንድስቱሪ ግብዓትነት የሚውል ከውጭ እንዲገባ በመፈቀዱ ነው።
  - በዚህ ዓመት የድህረ-መግባት ኳራንቲን (Poቋst-Entry Quarantine/PEQ/ ማለፍ ያለባቸውን ዕፅዋት እና የዕፅዋት ውጤት ለመከታተል 6 ታቅዶ 6ቱ ላይ (100%) ሙሉ ክትትል ተደርጓል። የተወሰደ ልዩ እርምጃ (Case Study)፦ ከኬንያ በሞያሌ መስመር ለእርዳታ የገባ የማሽላ ምርት የአገሪቱን መስፈርት

አሟልቶ ባለመግባቱ በሆለታ ብሔራዊ ምርምር ማዕከል ጥብቅ የላብራቶሪ ምርመራ እንዲደረግበት ተደርጓል። ምርቱ ከኳራንቲን ተባይ ነፃ መሆኑ ከተረጋገጠ በኋላ አገልግሎት ላይ እንዲውል ተደርጓል።

የብቃት ማረጋገጫ የተሰጣቸው ድርጅቶች

- በዚህ 12 ወር አጠቃላይ በገቢና በወጭ የዕፅዋት ምርቶች ላይ አዲስ እና እድሳት የብቃት ማረጋገጫ ሰርተፊኬት ለመስጠት 678 በቁጥር ታቅዶ 246 (36%) መስጠት ተችሏል። ለአፈጻጸም ዝቅተኛ መሆን በዚህ ዓመት ለስራ ክፍሉ የቀረበ የብቃት ማረጋገጫ የእድሳት ጥያቄ ዝቅተኛ መሆን እና በተለይ አስመጪዎች የስራ ዘርፍ መቀየር ለአንድ ጊዜ ብቻ ብቃት ማረጋገጫ መውሰድና ማቋረጥ በዘርፉ አለመቀጠል የእድሳት ቁጥር እንዲቀንስ አድርጎታል።

ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ (Digitalization) የታገዘ አገልግሎት

- የePhyto ሥርዓትን ከብሔራዊ የአንድ መስኮት አገልግሎት (ESW)፣ ከቴሌብር እና ከአለምቀፉ የIPPC HUB ጋር የማስተሳሰር (Integration) እና የማረጋገጥ (Validation) ስራ ሙሉ በሙሉ ተጠናቋል። ለትግበራው መሳካት ከጉምሩክ ኮሚሽን ጋር የመግባቢያ ሰነድ (MoU) የተፈረመ ሲሆን፣ በ6 የተመረጡ የአበባ ላኪ ድርጅቶች ላይ የሙከራ (Pilot) ስራውን ለማስጀመር የመጨረሻ ምዕራፍ ላይ ይገኛል። ይህ ስራ የወጪ ንግድ ፍቃድ አሰጣጥን ይበልጥ ደህንነቱ የተጠበቀ ፈጣንና አለምቀፍ መስፈርትን ያሟላ በማድረግ የወረቀት ስራንና የአሰራር መጓተትን ያስቀራል። ከቴሌብርና ከጉምሩክ ጋር መተሳሰሩ ደግሞ የክፍያና የቁጥጥር ሂደቱን በአንድ ማዕከል በማስተሳሰር ለላኪዎች ምቹ ሁኔታን ይፈጥራል።
- የዕፅዋት ኳራንታይን አገልግሎትን ይበልጥ ቀልጣፋ፣ ተደራሽ እና ዲጂታላይዝድ ለማድረግ በተደረገው ጥረት፣ በTMA የበጀት ድጋፍ 18 ላፕቶፕ (Laptop)፣ 15 ታብሌት (Tablet)፣ 3 ዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች (Desktop Computers)፣ 2 ፕሪንተሮች (Printers) እና 3 ዩፒኤስ (UPS) የቴክኖሎጂ መሣሪያዎች ተገዝተው ለሥራ ክፍሎች ድጋፍ ተደርጓል።ይህ የቴክኖሎጂ ድጋፍ በየጣቢያዎቹ የሚገኙ

የዕፅዋት ኳራንታይን ኢንስፔክተሮች በመስክ ላይ ሆነው የኢንስፔክሽን ሪፖርቶችን በኤሌክትሮኒክ መንገድ በቀጥታ እንዲያስተላልፉ እና በቦታው ላይ የዕፅዋት ጤንነት ማረጋገጫ ሰርተፊኬቶችን (Phytosanitary Certificates and Import authorization) እንዲሰጡ አቅም የፈጠረ ሲሆን፣ በተጨማሪም የአገልግሎት አሰጣጡን ፍጥነት፣ ቅልጥፍና፣ ግልጽነት እና ተደራሽነት በእጅጉ አሻሽሏል።

- በበጀት ዓመቱ የብቃት ማረጋገጫ ሰርተፊኬት አሰጣጥ አገልግሎትን ሙሉ በሙሉ ዲጂታላይዝ በማድረግ፣ በመሶብ (MESOB) ፕሮግራም/ስርዓት በኩል አገልግሎት እንዲሰጥ ተደርጓል። የአገልግሎቱ ሙሉ በሙሉ ወደ ዲጂታል መድረክ መሸጋገር የአገልግሎት ፈላጊዎችን እንግልት ከመቀነሱም በላይ የሰርተፊኬቶችን/ሰነድ ትክክለኛነትና ተአማኒነት በማረጋገጥ ረገድ የጎላ ድርሻ አለው።

የተጠናከረ የህግ ማዕቀፍ ተፈጻሚነት

- የዕፅዋት ጥበቃና ኳራንቲን አዋጅ በግብርና ቋሚ ኮሚቴ የተሰጡ አስተያየቶች ተካተውበትና ማብራሪያ ተሰጥቶበት በዚህ ዓመት እንዲጸድቅ ተደርጓል። የአዋጁ መጽደቁ የሀገሪቱን የኳራንቲንና የዕፅዋት ጥበቃ ቁጥጥር ሥርዓት ከዓለም አቀፍ አሰራሮች ጋር በማጣጣም የግብርና ምርት ወጪ ንግድን (Export) በከፍተኛ ደረጃ ያሳድጋል።

- የዕፅዋት ምርት ጥራትና ደህንነት አዋጅ፦ የዜሮ ድራፍት (Zero Draft) አዋጅ እና ጥናታዊ መነሻ ፅሑፍ ለበላይ አመራር ቀርቦ እንዲሰራ ጸድቋል። የቴክኒክ ኮሚቴ ተቋቁሞ ከአውሮፓ የህግ ማሕቀፍ ተሞክሮዎችን ለማካተት ከTwining Fiche ፕሮጀክት ከፍተኛ ባለሙያዎች ጋር የሁለት ቀናት የጋራ ግብዓት የማበልጸግ ስራ ተከናውኗል። የአውሮፓን ተሞክሮ ያካተተ ጠንካራ የህግ ማዕቀፍ መዘርጋቱ ወደ አውሮፓ ህብረት የሚላኩ የግብርና ምርቶች ላይ የሚጥሉ የጥራትና ደህንነት ዕገዳዎችን (Interceptions) አስቀድሞ ለመከላከል ያስችላል።

- በዚህ ዓመት የተዘጋጁ 5 የዕፅዋት ተባይ ትንተና እና አሰሳ ጥናታዊ መረጃዎች በቴክኒካል ቡድኑ በድጋሚ ታይተው ለህትመት ዝግጁ እንዲሆኑ ተደርጓል። እነዚህን የPRA ሰነዶች ማተም የሀገሪቱን የባዮ-ሴኪውሪቲ (Biosecurity) አቅም የሚያጠናክር ሲሆን በዓለም አቀፍ ንግድ ወቅት በሳይንሳዊ መረጃ ላይ የተመሰረተ ድርድር ለማድረግ ወሳኝ ማስረጃ ሆኖ ያገለግላል።

- በዚህ ዓመት የPRA Operational Procedure የመጀመሪያው ረቂቅ (Draft) ሰነድ ተዘጋጅቷል። ይህ ሰነድ ሲጠናቀቅ የተባይ ስጋት ግምገማዎች ወጥ፣ ግልጽ እና ደረጃቸውን የጠበቀ አግግሎት ለመስጠት ያስችላል።

- በዚህ ዓመት የSystem Approach ሰነድ (ለአውሮፓ አበባ ኤክስፖርት)፦ በትግበራ ወቅት የሚያግዙ 4 የአሰራር ሥርዓቶች /ቋoP በTMA በጀት ድጋፍ እና በCABI ከፍተኛ ባለሙያዎች እገዛ ተዘጋጅተዋል (3ቱ አዲስ ሲሆኑ፣ 1ዱ ማሻሻያ የተደረገበት ነው)። ይህ ሰነድ በአበባ ምርቶች ላይ False Codling Moth (FCM) ስጋትን ለመቀነስ ለባለሙያው ግልጽ የሆነ ሰነድ ነው።

- በዚህ ዓመት በአውሮፓ ገበያ ላይ የተጣለውን ጥብቅ የኳራንቲን መስፈርት ለማሟላትና በአበባ ምርቶች ላይ የFalse Codling Moth (FCM) ስጋትን በዘላቂነት ለመቀነስ 4 የአሰራር ሥርዓቶችን (SoPs) በTMA (TradeMark Africa) የፋይናንስ ድጋፍ እና በCABI ከፍተኛ ባለሙያዎች እገዛ በዚህ ዓመት ማዘጋጀት ተችሏል። ይህ ሰነድ በተግባር ላይ የሚገኙ ባለሙያዎች ስራቸውን በግልጽና በወጥ መንገድ እንዲያከናውኑ የሚያግዝ ሰነድ መሆኑ ተረጋግጧል።

- በዚህ ዓመት የካሳቫ/cassava/ እና የሶያሚል/Soyameal/ ምርትን ወደ ቻይና ለመላክ ፕሮቶኮል ተፈርሟል። ይህ ስምምነት የኢትዮጵያን የግብርና ምርት የወጪ ንግድን በጥቂት ምርቶች ላይ ብቻ እንዳይወሰን /Diversify/ ለማድረግ በር ይከፍታል።

- በዚህ ዓመት የLocal Ethio-GAP ሰነድ ተጠናቆ ቫሊዴት (Validate) ተደርጓል። የአገር ውስጥ አምራቾች ዓለም አቀፍ የመልካም አመራረት ልምዶችን (Global-GAP) ማሟላት እንዲችሉ እንደ መሸጋገሪያ ድልድይ ሆኖ ያገለግላል።

- በበጀት ዓመቱ በስራ ክፍሉ የሚዘጋጁ የህግ ማህቀፎች ተለይተው ለህግ ክፍል ተልከዋል። የህ አሰራር የቁጥጥር ስራዎች በህግ የተደገፉ እና ግልጽነት ያላቸው እንዲሆኑ በማድረግ ተጠያቂነትን ያሰፍናል።

- በዚህ ዓመት የስራ ክፍሉን ስራዎች ለማገዝ የሚያስችሉ የGIZ & FAO/STDF የፕሮጀክት ፅንሰ-ሀሳብ ተቀርፆ በጀት እንዲፈቀድ የክትትል ስራ ተከናውኖዋል። ይህ ፕሮጀክት የመንግስትን ውስን በጀት በቀጥታ ከመጠባበቅ ይልቅ፣ ከዓለም አቀፍ የልማት አጋሮች

ተጨማሪ የፋይናንስና የቴክኒክ ድጋፍ በማግኘት የሥራ ክፍሉን ዕቅዶች ለማስፈጸም ያስችላል፡፡

የተሰጠ አቅም ግንባታ

- በዚህ ዓመት በCABI ከፍተኛ ባለሙያዎች የታገዘ የሁለት ዙር የአሰልጣኞች ስልጠና (ToT) ለኳራንታይን ባለሙያዎችና ለሥራ መሪዎች ተሰጥቷል፡፡ የተገኘ ውጤት ፦ የባለሙያዎች የFCM ተባይን የመለየት እና ጥብቅ የቁጥጥር ሥርዓት የመዘርጋት አቅም በከፍተኛ ደረጃ አድጓል፡፡ በተጨማሪም ቀልጣፋ የመረጃ አያያዝ ሥርዓት በመዘርጋቱ፣ ወደ አውሮፓ ህብረት (EU) የሚላኩ የአበባ ምርቶች የኳራንታይን መስፈርትን እንዲያሟሉ በማድረግ ከዚህ ቀደም በተባይ ምክንያት ይቀርቡ የነበሩ ዓለም አቀፍ ቅሬታዎችና እገዳዎች (Interceptions) በከፍተኛ ሁኔታ እንዲቀነሱ ተደርጓል፡፡
- በዚህ ዓመት የስራ ክፍሉ ሰራተኞች የ5 million data Encoder ሥልጠና እንዲወስዱ ክትትል ተደርጓል፡፡
- በዚህ ዓመት የስራ ክፍሉ ባለሙዎች እና የጣቢያ ኢንስፔክተሮች በCOLEAD e-learning Program በበየነ መረብ የሚሰጠውን ሥልጠና በመውሰድ እራሳቸውን በማብቃት የተለያዩ ሰርተፊኬቶችን ማግኘት ችለዋል፡፡
- በዚህ ዓመት 2 የዕፅዋት ተባይ ስጋት ትንተናና አሰሳ ዴስክ ኃላፊ እና ባለሙያ ለ5 ቀን ኬንያ በመሄድ ለስራ ክፍሉ የሚያግዙ ልምዶችን እንዲቀስሙ ተደርጎል፡፡ ውጤት
- በዚህ ዓመት ከግብርና ሚኒስትር ጋር በጋራ የምግብ ደህንነት እና ጥራት የማሰልጠኛ ማንዋል፣ ፕርዘንቴሽን እና ፋሲሊቴተር ጋይድላይን ተዘጋጅቶ ለክልል እና ለተመረጡ ባለሙያዎች በምግብ ጥራት እና ደህንነት ቁጥጥር ላይ ToT ሊሰጡ የሚችሉ 8 ባለሙያዎች ከባለስልጣን መስሪያቤቱ በተዘጋጀው ዶክመንት ላይ ግንዛቤ እንዲያገኙ ተደርጓል፣ ስልጠናም ተሰጥቷል፡፡
- በዚህ ዓመት የስራ ክፍሉ ዴስክ ሃላፊ የተቋሙን የሪፎረም ኮሚት አባል በመሆን አጠቃላይ የሪፎርም ስራዎችን እንዲሁም ለተቋሙ ሰራተኞች በሪፎረሙ ዙሪያ ስልጠና መስጠት ላይ ተሳትፎ ተደርጎል፡፡

ሌሎች ተጨማሪ የተሰሩ ስራዎች

❖ በዚህ ዓመት High-Level Regional SPS Conference በማካሄድ፡

- ተቋሙን እና በስራ ክፍሉ የሚሰጡ አገልግሎቶችን የማስተዋወቅ ሥራ ተሰርቷል፣
- ተቋምን እና የሥራ ክፍሉን ሲደግፉ የነበሩት መንግስታዊ፣ መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማት፣ ኢንባሲዎች እና የግል ባህብቶች እውቅና የተሰጠበት መድረክ ተካሄዷል፣
- አብሮ የመስራት፣ የመተባበር፣ የመቀናጀት እና የተለያዩ ልምዶችን የተቀሰሙበት መድረክ እንደሆነ ተለይቷል፣
- በአህጉራዊ እና በዓለማቀፋዊ ደረጃ ትብብርን ለማሳደግ እና አቅምን ለማጎልበት ዋና ቁልፍ መድረክ እንደሆነ ታይቷል፡፡

➢ በዚህ ዓመት ወደ አውሮፓ ለሚላከው የቃሪያ ምርት በኦልቲካለቸር ባህበር የበጀት ድጋፍ ቋyቋtem approach Document ተዘጋጅቷል፡፡

➢ በዚህ ዓመት በ False Codling Moth (FCM) ተባይ ምክንያት ተቋርጦ የነበረውን የሮዝ አበባ ወደ ደቡብ ኮሪያ ኤክስፖርት ለማስቀጠል፣ ከባለስልጣኑ፣ ከግብርና ሚኒስቴር እና ከማህበሩ የተወከለ ልዑክ በደቡብ በኮሪያ ባደረገው ውይይት በ System Approach ሰነድ እና ተጨማሪ መስፈርቶች ላይ ስምምነት ላይ ደርሷል፡፡ በዚህም መሰረት ሀገራችን ተባዩን የምትቆጣጠርበትን ዝግጁነት ለማረጋገጥ በደቡብ ኮሪያ ባለሙያዎች የሚደረገውን ኦዲት (Audit) ለማካሄድ ዝግጅቱ ተጠናቋል፡፡

➢ በዚህ ዓመት የስራ ክፍሉን የአገልግሎትና የአገልግሎት ስነ-ምድብ / Service Taxonomy፣ የአገልግሎት ስታንዳርድ / Service standard፣ የአገልግሎት ፍሰትና ማፒንግ / Workflow and Service ProceSS Mapping እና የአገልግሎት ካታሎግ / Service Catalogue ተሰርቷል፡፡

➢ በዚህ ዓመት በስራ ክፍሉ በPCE TOOL የተዩ ክፍተቶች መሰረት ያደረገው የ 5 ዓመት እስትራትጂክ እቅድ ጸድቆ የመጨረሻው ሰነድ ህትመት ላይ ነው፡፡

➢ በዚህ ሩብ ዓመት የTwining Fiche Work plan ተዘጋጅቷል፡፡

➢ በዚህ ዓመት የስራ ክፍሉ እና የጣቢያ ባለሙዎች COLEAD ሥልጠና እንዲያገኙ Action plan ተዘጋጅቶ ተልኳል፡፡

➢ በዚህ ዓመት በመንገደኛ ለሚገቡና ለሚወጡ የዕፅዋት ምርት ላይ ፍተሻ እንዲካሄድ

የቅድመ ዝግጅት ስራዎች ላይ ክትትል ተደርጎል፡፡

- በዚህ ሩብ ዓመት የephyto ኤሌክትሮኒክስ ሲስተምን በሙከራ ደረጃ ለመተግበር ከአበባ እርሻ ላኪዎች ለመጡ ባለሙያዎችና ለቦሌ የባለስልጣኑ ባለሙያዎች አስፈላጊው ስልጠና ተሰፀቷል፡፡
- በሆርቲፍሎራ እና በሆርቲካልቸር አሶሴሽን የተዘጋጀውን የሆርቲካልቸው ኤግዚብሽን ስራ ተሰቷል፡፡
- በዚህ ሩብ ዓመት ዕፅዋት እና የዕፅዋት ውጤት ከብራዚል ወደ ኢትዮጵያ እንዲገባ የመግባቢያ ሰነዶች ላይ አስተያየት ተሰቶል
- የኢትዮጵያ የምግብ እና ስርዓተ ምግብ ሽግግርን ለማጠናከር የሚያስችል ስራዎች እየተሰሩ ይገኛሉ፡፡

2.3 በላቦራቶሪ የጥራት ፍተሻ የተደረገላቸው የ ዕጽዋት ዘር፣ ምርትና የ ዕጽዋት ውጤቶች

- የዕጽዋት ምርትና ግብዓት ላቦራቶሪ በዓመቱ 300 እንዲሁም አረተኛ ሩብ ዓመት ደግሞ በ80 የተለያዩ የአትክልትና የሰብል ዘር ናሙናዎች ላይ የላብራቶሪ የዘር ጥራት ፍተሻ ለማከናወን እና ውጤት ለማሳወቅ ታቅዶ 91 ለጥራት ፍተሻ ላቦራቶሪው የቀረበው የናሙና ብዛት 330 (110%) የተለያዩ የአትክልት እና የሰብል ናሙናዎች ላይ የጥራት ፍተሻ ስራ ተከናውኗል፡፡
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ከክልል በሚመጡ 300) የተለያዩ የሰብል ወይም የአትክልት ዱፕሊኬት (Duplicate) የንጽጽር ናሙናዎች ላይ የንጽጽር የላብራቶሪ ፍተሻ ስራዎች ለማከናወን ታቅዶ የነበረ ቢሆንም በሩብ አመቱ በ330 የንጽጽር ናሙናዎች ላይ የላብራቶሪ ፍተሻ ስራ ተከናውኗል፡፡
- 4ተኛ ሩብ ዓመት በ40 ወደ ውጭ በሚላኩ የዕጽዋት እና የዕፅዋት ውጤት ናሙናዎች ላይ የጥራትና ደህንነት የላቦራቶሪ ፍተሻ ለማከናወን ታቅዶ የነበረ ቢሆንም በሩብ አመቱ በ66 ናሙናዎች ላይ የጥራትና ደህንነት ፍተሻ ስራ ተከናውኗል፡፡ ይህም በመቶኛ (165%) ነው፡፡ አፈጻጸሙ ከመቶ ፐርሰንት በላይ የሆነበት ምክንያት ለፍተሻ ወደ ላቦራቶሪው የቀረበው የናሙና ብዛት ከፍ በማለቱ ነው፡፡
- 4ተኛ ሩብ ዓመት በ20 ወደ አገረ ውስጥ በሚገቡ የእጽዋት እና የእፅዋት ውጤት ናሙናዎች ላይ የጥራትና ደህንነት የላቦራቶሪ ፍተሻ ለማከናወን ታቅዶ የነበረ ቢሆንም በሩብ አመቱ በ26ናሙናዎች ላይ የጥራትና ደህንነት ፍተሻ ስራ ተከናውኗል፡፡ ይህም

በመቶኛ (130%) ነው፡፡ አፈጻጸሙ ከመቶ ፐርሰንት በላይ የሆነበት ምክንያት ለፍተሻ ወደ ላቦራቶሪው የቀረበው የናሙና ብዛት ከፍ በማለቱ ነው፡፡

2.4 የዕጽዋት ዘርና ዝርያ ቁጥጥር

- ከውጪ የመጣ ናሙና በቁጥር ሁለት(Beetroot/ Detroit Dark Red መጠን 14,000kg and also one Vegetable Sweet Pepper/ Austin 0.5kg not accepted.)ተቀባይነት አላገኘም፡፡
- በቁጥጥር ሰንሰለት አልፎ ጥራቱ የተረጋገጠ የአገር ውስጥ ዘር ከዓመቱ እቅድ ጋር ሲነጻጸር አፈጻጸሙ ዝቅ ሊል የቻለው የብጠራ ስራው ገና እየተከናወነና ያልተገባደደ ስለሆነ ነው፡፡
- ለ30 አዲስ በዘር ስራ የተሰማሩ ድርጅቶች የብቃት ማረጋገጫ ለመስጠት ታቅደ ለ 31 (103%) አዲስ ድርጅቶች የብቃት ማረጋገጫ መስጠት ተችሏል፡፡
- ለ120 በምርምር የቀረቡ ዕጩ የዕፅዋት ዝርያዎችን ግምገማ ለማካሄድ ታቅዶ 127 (106%) እጩ ዝርያዎች ቀርበው በመስክ ተገምግሟል፡፡
- ጥራትና ዉጤታማነታቸው ተረጋግጦ የሚለቀቁ የዕፅዋት ዝርያዎች 78 ታቅዶ 92 (118%) ነው፡፡
- በቁጥር 300 ከውጪ የገባ ዘር ናሙና ጥራቱ በላብራቶሪ እንዲፈተሽ ለማድረግ ታቅደ 330 (110%) የተከናወነ ሲሆን ይህም የናሙና ዕቅድ 400,000 ኪ.ግ ሊወክል እንደሚችል ታሳቢ ቢደረግም 402,715 ኪ.ግ የዕቅዱን (81%) ሊሆን ችሏል፡፡ አፈጻጸሙ አነስተኛ የሆነው ናሙናዎቹን ይወከላል ተብሎ የተገመተው የዘር መጠን (Actual lot size) አነስተኛ ሆኖ በመገኘቱ ነው፡፡
- 14ኛው ዙር ሀገር አቀፍ የዘር ጥራት ቁጥጥር መድረክ የሬጉላቶሪ ስርዓት ከዘረጉ ሁሉም ክልሎችና ሁለቱ የከተማ መስተዳደሮችን ጭምር በማካተት የተደረገ የእስካሁን አፈጻጸም ቀርቦ ተገምግሟል፣ ስምምነት የተደረሰባቸው የቀጣይ ትኩረት አቅጣጫ ተለይተዋል፡፡
- የክልሎችን አፈጻጸምና መረጃ በዙም ስብሰባ በማድረግ በየ15 ቀኑ የመገምገም ስራ ተጠናክሮ ቀጥሏል፡፡
- አስፈላጊ መረጃዎችን በማሰባሰብ የዝርያ መዝገብ መጽሐፍ ህትመት 27 ተጠናቆ በአርድ ኮፒና በሶፍት ኮፒ ተዘጋጅቷል፡፡

- የፍራፍሬ ችግኝ የጥራት ቁጥጥር ስራ፣ የችግኝ ጣቢያ እና የፍራፍሬ የትራት ደረጃዎች መስፈርትን በሚመለከት በየክልሉ ለሚገኙ ኃላፊዎችና ባለሙያዎች ከግብርና ሚንስቴርና ከአጋር ድርጅቶች ጋር በመቀናጀት የግንዛቤ ማስጨበጫ ለሶስተኛ ጊዜ ተሰጥቷል፡፡
- የአትክልት ዘር የጥራት ፍተሻ የበሽታ ልየታ ለኢንስፔክሽን ባለሙያዎች ከግብርና ሚንስቴርና ከአጋር ድርጅቶች ጋር
በመቀናጀት ስልጠና ተሰጥቷል፡፡
- በዘር ናሙና አወሳሰድ ላይ ለኢንስፔክሽን ባለሙያዎች በሁለት ዙር ተግባር ተኮር ስልጠና ባለሙያዎች ተሰጥቷል፡፡
- ወደ መሶብ ሊገቡ የሚችሉ ተጨማሪ 8 በድምሩ 15 አገልግሎቶችን ከMINT/Perago ጋር በጋራ ተሰርቶ ለአገልግሎት ተመቻችቷል፡፡
- ለራስ አገዝ እና ለሶስተኛ ወገን ዘር ጥራት ማረጋገጥ ፈቃድ አሰጣጥና አስተዳደር መመሪያ እና የዘር ጥራት ደረጃ መስፈርት የማያሟላ የዕጽዋት ዘር አጠቃቀም እና አወጋገድ መመሪያ አስፈላጊውን ሄደት በማለፍ የጸደቀ ሲሆን በፍትህ ሚንስቴር የመመሪያ ቁጥር እንዲሰጠው ተልኳል፡፡
- የህገ - ወጥ ዘር ጥራት ቁጥጥር ረቂቅ መመሪያ ከግብርና ሚንስቴር ጋር በመሆን ተዘጋጅቷል፡፡
- ክግብረና ትራንስፎርሜሽን ኢንስትቲዩት ጋር በመነጋገር በዘር ላይ ያሉ ዲጂታል ስራዎች ህገ-ወጥ ዘርን ለመከላከል የመለያ ምልክትና የዘር ሰርተፊኬሽን ትራኪንግ ሲስትም ስራዎች እየተሰሩ ይገኛሉ፡፡
- ከባለስልጣኑ የህግ አገልግሎት እና በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የአርሶ አደርና ከተማ ግብርና ልማት ኪሚሽንጋር በመቀናጀት ችግሩ በሚስተዋልባቸው ክፍለ ከተሞች (አረዳ እና አዲስ ክፍለከተሞች) እንደሁም በአዲስ አበባ ዙሪያ ሕገ - ወጥ የዘር ጥራት ንግድ ላይ የመስክ ቅኝነት ተደርጎ አስፈላጊውን የግንዛቤና የማስተካከያ እርምጃ ተወስዷል፡፡ እንደክፍተት በታዩ፣ ዘርን ከሌሎች የግብርና ግብዓቶች ጋር በአንድ መሸጫ ክፍል ውስጥ መደርደር፣ የአሀገር ውስጥ ዘሮችን በአንድ ላይ አጭቆ ለሽያጭ ማቅረብ፣ የዘር ቅብብሎሽ ላይ መረጃ ለመስጠት ፍቀደኛ አለመሆን፣ የመሳሰሉት ተገኝተዋል፣ የቃልና የጽሁፍ ማስጠንቀቂያዎች ተሰጥተዋል፡፡

3 የእንስሳት ግብዓቶች ምርቶች እና አገልግሎት ቁጥጥር ማጠናከር

3.1የእንስሳት ምርቶችን ጤንነት ጥራትና ደህንነት ማረጋገጥ

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ 25,000 ቶን ሥጋ እና ተረፈ ስጋ ምርት ለማምረትና ለመላክ ታቅዶ በድምሩ 19,594.635 ቶን ስጋ እና ተረፈ ስጋ ምርት ተልኳል፡፡የእቅዱ አፈፃፀም 78.4% ነው፡፡ ለዚህ በምክንያትነት የሚገለጸው የሀገራችን የስጋ ምርት 60% በማስገባት የምትታወቀው UAE በመካከለኛው ምስራቅ በነበረው ጦርነት ምክንያት በረራዎች መሰረዛቸው በኤክስፖርቱ ላይ ተፅዕኖ በመፍጠሩ ነው፡፡
- **በአጠቃላይ በበጀት አመቱ የቅድመ ዕርድ ምርመራ የተደረገላቸው የቁም እንስሳት** በዓመቱ **2.7** ሚሊዮን እንሰሳት የቅድመ ዕርድ ምርመራ ለማካሄድ ታቅዶ በድምሩ **2.379666** ሚሊዮን ተከናውኗል፡፡ ይሄም የእቅዱ **88.14 %** ነው፡፡በአጠቃላይ **6,556** (<1%) እንሰሳት በቅድመ እርድ ምርመራ ውድቅ የተደረጉ ቢሆንም ይህም ከጊዜ ወደ ጊዜ በተደረገው የኢንሰፔክሽን ስራ እየቀነሰ ቢመጣም ወድቅ ለተደረጉት እንሰሳት ዋነኛ ምክንያታቸው

  - የእንስሳት ክብደት ትልቅ መሆን እና ከሚፈለገው መጠን ማነስ
  - ሲጓጓዙ የእንሰሳት የሰውነት መጉዳት፣
  - የበሽታ ምልክት መታየት፤

- **የድህረ ዕርድ ምርመራ የተደረገላቸው የታረዱ እንስሳት**

  - በአጠቃላይ በበጀት አመቱ **2.69** ሚሊዮን እንስሳት የድህረ ዕርድ ምርመራ ለማካሄድ ታቅዶ **2.01821** ሚሊዮን ተከናውናል፡፡ ይህም የእቅዱ **75.03%** ተከናውኗል፡፡ በድህረ እርድ ምርመራ ከተመረመሩት ውስጥ **10,386** (<1%) ውድቅ ተደርጓል፡

  - የእንሰሳት ምርቶችን ደህንነቱና ጥራቱ የተጠበቀ ሥጋና ተረፈ ሥጋ ምርት ተመርቶ ለውጭ ገበያ እንዲላክ የኢንስፔክሽ አገልግሎት በመስጠት፣የቅድመ ዕርድና ድህረ እርድ ምርመራ በማከናወን እና የቄራዎችን ሀይጅንና ሳኒቴሽን እንዲጠበቅ በመቆጣጠር ጤንነቱ ፣ደህንነቱና ጥራቱን የጠበቀ ለወጭ ገበያ የሚቀርብ እና ለሰው ምግብነት የሚውል የስጋ ምርት እንድመረት ማስቻል ተችሏል፡፡ በተጨማሪም በላቦራቶሪ

ምርመራ የስጋ ደህንነት እንዲረጋገጥ በማድረግ ለኤክስፖርት ብቁ የሆነ ሥጋና ተረፈ ሥጋ ምርት በማምረት፣

- **በ4ኛ ሩብ** 180 ናሙናዎችን ለመሰብሰብና ለመመርመር ታቅዶ 122 (67.8%) ናሙናዎች ላይ የላቦራቶሪ ፍተሻ ተካሂዷል፡፡ ነገር ግን በበጀት ዓመቱ ለማካናወን የተቀመጠውን ግብ ሙሉ በሙሉ ማሳካት ተችሏል፤በአጠቃላይ 730 የእንስሳት ምርት ናሙናዎችን ለመመርመር ታቅዶ 734 (100.5%) ናሙናዎች ላይ የላቦራቶሪ ምርመራ ተግባራት ተከናውኗል፤ዝርዝር አፈጻጸሙ እንደሚከተለው ቀርቧል፤፤

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ለ91 ለኮመርሻል የእንስሳት ምርት ማቀነባበሪያ ድርጅቶች የብቃት ማረጋገጫ ለመስጠት ታቅዶ ለ 90 የብቃት ማረጋገጫ የጠሰጠ ሲሆን አፈጻጸሙም 98.% ነዉ፡፡
- የእንስሳት ምርቶችን ጤንነት ጥራትና ደህንነት ማረጋገጥ ደህንነቱና ጥራቱ የተጠበቀ ሥጋና ተረፈ ሥጋ ምርት ተመርቶ ለውጭ ገበያ እንዲላክ 60 የኢንስፔክሽን አገልግሎት ለመስጠት፣ ታቅዶ 60 (100 %) ኢንስፔክሽን ለማከናወን ተችሏል፡፡

የሥጋ እና የጥሬ ወተት የመድኃኒት ቅሪት (Drug Residue) ፍተሻ አፈጻጸ

- በላቦራቶሪ ከተመረመሩት 70 ናሙናዎች መካከል 16 (22.9%) ላይ የጸረ-ተህዋስያን (አንቲባዮቲክስ) መድኃኒት ቅሪት መኖሩ ተረጋግጧል። ይህ ግኝት እንስሳቱ በመድኃኒት ከተከሙ በኋላ ምርታቸው ለገበያ ከመቅረቡ በፊት ሊጠበቅ የሚገባው የእገዳ ጊዜ (Withdrawal Period) በአግባቡ እየተከበረ አለመሆኑን የሚያሳይ በመሆኑ ጥብቅ የቁጥጥር ስራን ይሻል።
- **የጥሬ ወተት አልሚ ምግብ ይዘት (Milk Nutritional Content) ምርመራ አፈጻጸም**

የጥሬ ወተት ንጥረ-ነገር ምርመራ ውጤት የሚያመለክተው ለገበያ በሚቀርበው ወተት ምርት ላይ ሰፊ የጥራት መጓደል መኖሩን ያሳያል። የላቦራቶሪ ፍተሻ ከተደረገላቸው 264 የጥሬ ወተት ናሙናዎች መካከል 127ቱ (48.1%) የቅባት መጠናቸው ከተቀመጠው ስታንዳርድ በታች ሆኖ ተገኝቷል፤ ይህም ወተቱ በቂ የአልሚ ምግብ ይዘት የሌለው መሆኑን ያረጋግጣል። በተጨማሪም 53 (20.1%) የጥሬ ወተት ናሙናዎች የቅዝቃዜ ልኬት (Freezing Point) መስፈርቱን ሳያሟሉ ቀርተዋል፤ ይህም በምርት አቅርቦት

ሰንሰለቱ ላይ ወተት በውኃ የመበረዝ (Water Adulteration) ወይም የጥራት ማጭበርበር ድርጊት በስፋት ሊኖር እንደሚችል በግልጽ ይጠቁማል።

የወተት አፍላቶክሲን (Aflatoxin M1) ምርመራ አፈጻጸም

የጥሬ ወተት አፍላቶክሲን ደህንነት ፍተሻ ሥራን በተመለከተ በበጀት ዓመቱ በአጠቃላይ 104 የጥሬ ወተት ናሙናዎች ላይ የአፍላቶክሲን የላቦራቶሪ ምርመራ የተከናወነ ሲሆን፤ ከእነዚህ ውስጥ በ10 (9.6%) ናሙናዎች ላይ የታየው የብክለት መጠን ከተፈቀደው ከፍተኛ የደህንነት ደረጃ በላይ ሆኖ ተመዝግቧል። ከተፈቀደው ገደብ በላይ በጥሬ ወተት ውስጥ የተገኘው መርዛማ ንጥረ-ነገር የወተት ላሞች የተመገቡት መኖ በአፍላቶክሲን የተበከለ መሆኑን የሚያሳይ ከመሆኑም በላይ፤ መርዙ በምግብ ሰንሰለት ወደ ሰው ተላልፎ ለከባድ የጤና ችግሮች (ጉበት ካንሰር) ስለሚዳርግ ጠንካራ የቁጥጥር ተግባራዊ ማድረግን ይሻል።

የሥጋ እና ወተት ማይክሮባዮሎጂካል ጥራት ፍተሻ እና የበካይ ተህዋሲያን ምርመራ አፈጻጸም

የባክቴሪያ ቆጠራ ከተደረገላቸው 133 የወተት ናሙናዎች ውስጥ እጅግ አሳሳቢ የሆነ የብክለት መጠን የተመዘገበ ሲሆን፤ 115 ናሙናዎች (86.5%) በኮሊፎርም (Coliform count) እና 86 ናሙናዎች (64.7%) በኮአጉሌዝ ፖዚቲቭ ስታፊሎኮከስ አውረስ (*Staphylococcus aureus*) ከመደበኛው መስፈርት በላይ በከፍተኛ ሁኔታ ተበክለው ተገኝተዋል። ይህም በሀገሪቱ የወተት አቅርቦት ሰንሰለት ላይ ሰፊ የንጽህና ጉድለት መኖሩን ያረጋግጣል። በተጨማሪም በ 4ኛ ሩብ አመት ውስጥ በምርት ጥራት ችግር ተጠርጥረው ከተመረመሩት 10 የዶሮ ሥጋ እና 1 የዓሳ የናሙናዎች መካከል ግማሽ ያህሉ ማለትም 5 ናሙናዎች በሳልሞኔላ (Salmonella) በሽታ አምጭ ባክቴሪያ የተበከሉ ሆነው የተገኙ ሲሆን፣ ከእነዚህም ውስጥ አንድ ናሙና በተጨማሪ በሊስተሪያ ሞኖሳይቶጂነስ (*Listeria monocytogenes*) አደገኛ ባክቴሪያ የተበከለ መሆኑ ተረጋግጧል። እነዚህ ግኝቶች በምግብ አቅርቦት ሰንሰለቱ ላይ ከፍተኛ የደህንነት ስጋት መኖሩን የሚያሳዩ ናቸው፡፡

- **የፀረ-ተህዋሲያን መድኃኒት መላመድ (AMR/AST) የላቦራቶሪ ፍተሻ አፈጻጸም**

የፀረ-ተህዋሲያን መድኃኒት መላመድ ምርመራ ለማካሄድ በበጀት ዓመቱ ውስጥ 80 ታቅዶ **147 በሽታ አምጪ ባክቴሪያዎችን** (183.8%) በመለየት በቫይቴክ አውቶሜትድ ማሽን እና በዲስክ ዲፊውዥን ዘዴዎች ፍተሻ ተከናውኗል። የተለዩት ባክቴሪያዎች 108 ኢኮላይ፣ 3 ሳልሞኔላ እና 36 ስታፊሎኮከስ አውረስ ናቸው። የላቦራቶሪ ምርመራ እንደሚያሳው የጀርሞች መድኃኒት የመቋቋም አቅም እጅግ አደገኛ ደረጃ ላይ ደርሷል። በተለይም ኢኮላይ (*E. coli*) ለአምፕሲሊን 97.2% እና ለስትሬፕቶማይሲን 56.4% መላመድ ያሳየ ሲሆን፤ ስታፊሎኮከስ አውረስ ደግሞ ለፔኒሲሊን 100% ሙሉ በሙሉ እና ለቴትራሳይክሊን 66.7% ከፍተኛ የመድኃኒት መቋቋም ችግር አስመዝግቧል።

- **ማጠቃለያ እና የሬጉላቶሪ ምክረ-ሐሳብ:-** በጥሬ ወተት ላይ የተገኘው ከፍተኛ የጥራት ጉድለት (በውኃ መበረዝ)፣ የአፍላቶክሲን ብክለት፣ በሥጋና ወተት ምርቶች ላይ የታዩት እንደ ሳልሞኔላ እና ሊስተሪያ ያሉ አደገኛ ተላላፊ ተህዋሲያን ብክለት፣ እንዲሁም በላቦራቶሪ የተረጋገጠው የፀረ-ተህዋሲያን መድኃኒት መላመድ (AMR) ችግር አገራዊና ዓለም አቀፋዊ የሕዝብ ጤና እና የደህንነት ስጋት መሆናቸውን ያሳያል። ስለሆነም ይህንን አሳሳቢ አደጋ ለመግታት በእንስሳት ምርት አያያዝ፣ በቄራዎችና እርባታ ቦታዎች የንጽህና ቁጥጥር ሥርዓት (Sanitation & Hygiene) ላይ ጥብቅ ቁጥጥር መዘርጋት ይገባል፤ በተጨማሪም አርቢዎችና የእንስሳት ሕክምና ባለሙያዎች የመድኃኒት አጠቃቀም መመሪያዎችን በአግባቡ እንዲተገብሩና ያለ ሐኪም ትዕዛዝ የሚደረገውን የተሳሳተ የመድኃኒት አቅርቦትና አጠቃቀም (Antimicrobial Stewardship) በስፋትና በትኩረት ለመቆጣጠር የሚያስችል አስገዳጅ የሬጉላቶሪ ሥርዓት መተግበር አለበት።
- በበጀት አመቱ ደህንነቱና ጥራቱ ተረጋግጦ ወደ ተቀባይ አገራት ለሚላክ ስጋና ተረፈ ስጋ የተሰጠ የደህንነትና ጤንነት ማረጋገጫ ሰርተፊኬት ለምርቶቹ የተሰጠ የደህንነትና ጤንነት ማረጋገጫ ሰረተፊኬት በዓመቱ 9,000 ለማከናወን ታቅዶ7,669 ተከናውኗል፡ የእቅዱ አፈፃፀም 85.2 % ነው

የተለያዩ በቅንጅት የተፈፀሙ ተግባራት

- የስጋ እና የተረፈ ስጋ ኤክስፖረቱን ለማሳደግ ከባለድርሻ አካላት ማለትም ከኤርፖርት ካርጎ፣ ከጎምሩክ ኮሚሽን፣ ከብሔራዊ ደህንነት፣ ከውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር፣ ከብሔራዊ ባንክ፣ ከግብርና ሚኒስቴር፣ ከንግድ እና ቀጠናዊ ትስስር ሚኒስቴር፣ከወተት

እምራቶች፣ ከዶሮ አረቢ ማህበር፣ ከስጋ አምራች እና ላኪዎች ማህበር፣ ከሁሉም ኤክስፖርት ቄራዎች እና ከቄራ ስርቢስ ተጠቃሚዎች ከድራይቭ ፕሮጅቶት ባገኘነው የገንዘብ ድጋፍ ከሬጉላቶሪ አኳያ ባሉ መልካም አጋጣሚዎች እና ተግዳሮቶች ዙሪያ ውይይት ተርግጓል፡፡

- በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር አርሶ አደርና ከተማ ግብርና ልማት ኮሚሽን የእንስሳት ምርት ሬጉላቶሪ ዘርፍ ላሉ ስጋ ምርመራና ሰረተፊኬሺን ባለሙያዎች የንድፈ ሃሳብ እና ተግባራዊ ስልጠና በስራ ክፍሉ ከፍተኛ ባለሙያዎች ተሰጥቷል፡፡
- በኤክስፖርት ቄራዎች ላይ የሚታዩትን የቆሻሻ አያያዝና አወጋገድ ችግሮች ለማስተካከል እንዲቻል ለሁሉም ኤክስፖርት ቄራ ተወካዮች በድራይቭ ፕሮጀክት ድጋፍ የንድፈ ሃሳብና የተግባር ስልተና ተሰጥቷል፡፡
- የስጋ ሴክተሩን ዲጅታላዝ ለማድረግ ሲሰተሙ አልቆ ለባለሞያዎች ስልጠና ተሰጥቶ ወደ (በሰርቢስ ዲጅታላይዜሽን፣ኢ-ለርኒግ እና ዌብሳይት) ተግባር እንዲገባ ተደርጓል፡፡
- በኮሜርሻል ዶሮ እርባታ ላይ የተሰማረቱን አምራቾች መልካም የአመራረት ሥርዓት (GMP,GHP) አተገባበር ላይ የሚስተዋሉ ችግሮችን በድጋፍና ክትትል በመለየት የማስተ ካከያ እርምት አካሄደው ወደ ምዝገባና ብቃት ማረጋገጫ ሰርተፊኬት ማውጣት ሂደት እንዲገቡ ግንዛቤ የማስጨበጥ ስራ ተሰርቷል፡፡
- የኦዲት ኢንስፔክሽን ግኝት መሰረት በማድረግ የዶሮ ቄራ አቋቁመው በመስራት ላይ የሚገኙ አምራቾች በመስክ ደጋፍና ክትትል ችግሮችን በመለየት የማስተካከያ እርምጃ እንዲያካሄዱ ውይይት በማካሄድ አቅጣጫ ተሰጥቷል፡፡
- በ1 የዶሮ ቄራ ተሰጣቸውን የኦዲት-ኢንስፔክሺን ግኝት ላይ የማስካከያ እርምጃ በመውሰድ የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት እንዲውስድ ተደርጓል፡፡
- ከSNV Bridge+ ፕሮጆክት እና ከUNIDO ፕሮጀክት ጋር በመተባባር የእንሰሳት ውጤት ጥራትና ደህንነት ረቂቅ ደንብ ላይ 70 ባለ ድርሻ አካላት የተሳተፉበት የማስተቸት እና የማስተዋወቅን ስራ ተከናውኗል፡፡
- በሪስቶር ፕሮጀክት ጋር በመተባበር የእንስሳት ውጤት ጥራትና ደህንነት ረቂቅ ደንብ ላይ 50 ባለ ድርሻ አካላት የተሳተፉበት ሁለተኛ ዙር የማስተቸት፣ ግብዓት የማሰባሰብ እና የማስተዋወቅ ስራ ተከናውኗል፡፡
- ከኢትዮጵያ ደረጃዎች ኢንስቲትዩት ጋር በመተባበር ከእንስሳት ምርት ጥራት፣ጤንነት እና ደህንነት ጋር የተያያዙ 4 ነባር ስታንዳርዶች የመከለስ ስራ ተሰርቷል፡፡

- በኤፍ ስ አር ፕሮጀክት ድጋፍ ክለሳ የተደረገባቸውን 4 ናሺናል እስታንዳርዶች ለባለ ድርሻ አካላት የማስተቸት ስራ ተከናውኗል፡፡
- የእንስሳት ምርትና ማምረቻ ተቋማት ምዝገባ ለማካሄድና የብቃት ማረጋገጫ ሰርተፊኬት አገልግሎት ለመስጠት እንዲቻል የፈቃድ እና ምዝገባ መመሪያ draft ተዘጋጅቷል፡፡
- የእንሰሳት ምርት ጥራት፣ጤንነትና ደህንነት የሬጉላቶሪ ስራዎችን የሚያግዙ መመሪያዎች በሁሉም የምርት አይነቶች የመጀመሪያ ድራፍት ማዘጋጀት ሂደት ወደ ማጠናቀቅ ይገኛል፤
- ከአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር አርሶ አደርና ከተማ ግብርና ልማት ኮሚሽን በጋራ በእንስሳት ምርት ጥራት፣ጤንነትና ደህንነት ላይ ለሚሰሩ 65 ኢንስፔክተሮችና ሰርተፊኬሽን ባለሙያዎች የዓቅም ግንባታ ሥልጠና ተሰጥቷል፡፡
- ከኦሮሚያ የግብርና ግብአቶችና ምርት ቁጥጥር ባለስልጣን ጋር በመተባበር ለ60 ባለሙያዎችና የወተት አመራች ህብረት ስራ ተወካዮች በእንስሳት ምርት ጥራት ኢንስቴክሽን እና በሬጉላቶሪ ዙሪያ ያሉትን የህግ ማእቀፎች ለሁለት ቀናት ግንዛቤ ማስጨበጫ ስልጠና ተሰጥቷል፡፡
- ከSNV Bridge+ ፕሮጆክት በተገኘ የትብብር ድጋፍ የጥሬ ወተት ደህንነት እና ጥራት ረቂቅ መመሪያ ተዘጋጅቷል፡፡
- ከSNV Bridge+ ፕሮጆክት በተገኘ የትብብር ድጋፍ ለጥሬ ወተት ትራንስፖርቴሺን፣ ለመሰብሰቢያ ቦታዎች እና ለማቀዝቀዣ ማዕከላት ላይ የወተት ንፅህና እና ደህንነት አጠባበቅ ጋይድላይን እና ለኮመሪሻል የወተት ላም እርባታ ላይ የጥሬ ወተት ንፅህና እና ደህንነት አጠባበቅ ጋይድላይን ዜሮ ረቂቅ ተዘጋጅቷል፤
- ከSNV Bridge+ ፕሮጆክት በተገኘ የትብብር ድጋፍ በጥሬ ወተት አመራረት፣ ጥሬ ወተት መሰብሰቢያ ማዕከል፣ በመሸጫ ገበያ፣ ንጽህና አጠባበቅ ዙሪያ እሴት ሰንሰለቱን ተከትሎ በዘርፉ ለተሰማሩ ለ2050 ተሳታፊዎች ግንዛቤ የማስጨበጥ ስራ ተከኗውኗል፤

3.2 በኳራንቲን ኢንስፔክሽንና ቁጥጥር ጥራቱና ጤንነቱ የተረጋገጠ እንስሳትና የእንስሳት ውጤቶች

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ በኳራንቲን ኢንስፔክሽንና ቁጥጥር ጥራቱና ጤንነቱ የተረጋገጠ ወደ ውጭ እንስሳትና የእንስሳት ውጤቶች ለ650,000 ወደ ውጭ የሚላክ የቁም እንሰሳት/ዳልጋ ከብት፣ ግመል/ በግ፣ ፍየል/ በኳራንትን ጣቢያዎች ውስጥ በማቆየት አስፈላጊን ክትባትና የጤና ምርመራ በማድና ጥራቱና ጤንነቱ ለማረጋገጥ ታቅዶ 676,321 (100+%) የቁም እንሰሳት ጥራትና ጤንነቱን በማረጋገጥ ወደ ተቀባይ ሀገራት መላክ ተችሏል፡፡
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ጥራቱ፣ ደህንነቱና ጤንነቱ ተረጋግጦ ወደ ውጭ የሚላክ 573000 የአንድ ቀን ጫጩት እና የለማ እንቁላል ኤክስፖርት ለማድረግ ታቅዶ 442059 የሳኒተሪ ሰርተፍኬት በመስጠት ወደ ውጭ ሀገር እንዲላክ ተደርጓል፡፡ ይህም ከእቅዱ አንጻር 77% አፈጻጸም ፡፡የታቀደው ኤክስፖርት መጠን የወረደበት ምክንያት የገበያ ፍላጎት በማጣቱ ሳይሆን፣ በሀገር ውስጥ የሚታየውን ከፍተኛ ፍላጎት ለማሟላትና የሀገር ውስጥ ገበያን ለማረጋጋት ሲባል በግብርና ሚኒስቴር እና በንግድና ቀጠናዊ ትስስር ሚኒስቴር ውሳኔ ወደ ውጭ የመላክ እቀባ በመጣሉ ነው፡፡
- በበጀት አመቱ ወደ ተቀባይ ሀገራት የማርና ሰም ምርት ለሚል ድርጅቶች የኢንስፔክሽን እንዲሁም የላብራቶሪ ምርመራ ተደርጐላቸው ለ200 ቶን ማርና ሰም ለመላክ ታቅዶ 190.563 ቶን (90%) የጤና አገልግሎት ሰርትፊኬሽን በመስጠት እንዲላኩ ተደርጓል፡፡
- በበጀት አመቱ ለ4,500,000 ያለቀለት ቆዳና ሌጦ የቨተርነሪ ሳኒተሪ ሰተፍኬት ለመስጠት ታቅዶ 5,138,971 100%) የሳኒተሪ ሰርትፊኬት በመስጠት ከሀገር እንዲወጣ ተደርጓል፡፡ አፈጻጸም 100% ነዉ
- በዚህ 9 ወር ዉስጥ ለ738,492 ወደ ሀገር የሚገባ የአንድ ቀን ጫጩትና የለማ እንቁላል ጤንነቱ እና ደህንነቱ ለማረጋገጥ ታቅዶ 2,650,681 (100+%) ተከናውኗል አፈጻጸም ከፍተኛ መሆን ዋነኛው ምክንያት "የለማት ትሩፋት" አገራዊ መርሃ-ግብር በዘርፉ ላይ የፈጠረው ከፍተኛ መነቃቃትና በሀገር ውስጥ የታየው ሰፊ የዶሮ እርባታ ፍላጎት ነው፡፡
- በበጀት አመቱ ለ350 ወደ ሃገር ውስጥ የሚገባ የተሻሻለ ዳልጋ ከብት ጤንነቱ እና ደህንነቱ ለማረጋገጥ ታቅዶ 793 (100+%) ተከናውኗል ይህ ከፍተኛ ስኬት በሀገር ውስጥ ያለውን የወተት ምርታማነት ለማሳደግ የሚደረገውን ጥረት የሚያግዝ ሲሆን፣

ተቋሙም አስፈላጊውን የጤና ምርመራና የኳራንቲን ቁጥጥር በማድረግ ምርጥ ዝርያ ያላቸው ከብቶች ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገቡ አመቻችቷ።

- በበጀት አመቱ 160,000 ወደ ዐገር ለሚገባ አባላዘር ጤንነቱ እና ደህንነቱ የማረጋገጥ ሥራ ለመስራት ታቅዶ 148359 (93%) ተከናውኗል።
- በበጀት አመቱ ለቁም እንስሳት፣ ለእንስሳት ምርቶች እና ለተረፈ ምርቶች ኤክስፖርት ዘርፍ በተሰማሩ70 ድርጅቶች ላይ የኢንስፔክሽን ሥራ ለማከናወን ታቅዶ፣ በ 81 ተቋማት ላይ የቁጥጥር ሥራው ተፈጽሟል። ይህም ከዕቅዱ አንጻር >100% አፈጻጸም ያስመዘገበ ሲሆን፣ በተቋማቱ ውስጥ የሚከናወኑ ተግባራት የጥራትና የሬጉላቶሪ መስፈርቶችን ማሟላታቸውን በማረጋገጥ የውጭ ንግድ ሂደቱ ዓለም አቀፍ ደረጃውን የጠበቀ እንዲሆን አስችሏል።
- በበጀት አመቱ ከውጭ ለሚገቡ የእንስሳት ግብዓቶች (የአንድ ቀን ጫጩት፣ የዘር ፈሳሽ፣ የለማ እንቁላልና ጊደሮች) የጤናና የጥራት ደረጃን ለማረጋገጥ ለ4000 ናሙናዎችን ለማስመርመር ታቅዶ 3894 ናሙናዎች እንዲመረመሩ ተደርጓል። አፈጻጸም 97% ነዉ ።ስራው ከእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት ጋር በቅንጅት የተከናወነ ሲሆን፣ ይህም ወደ ሀገር ውስጥ የሚገቡ ግብዓቶች ከማንኛውም በሽታ ነፃ መሆናቸውንና ደረጃቸውን የጠበቁ መሆናቸውን ለማረጋገጥ ታስቦ የተከናወነ ቁልፍ የጥራት ቁጥጥር ተግባር ነው።
- በበጀት አመቱ በተቀባይ ሀገራት መስፈርት መሠረት ለኤክስፖርት ለተዘጋጁ 160,000 የቁም እንስሳት የደም ምርመራ ለማድረግ ታቅዶ፣ ለ156,345 እንስሳት ምርመራው ተከናውኗል። አፈጻጸም>100% በማሳካት የላቀ የታየበት ተግባር ነው። በምርመራው ውጤት መሠረት የጤና ችግር የተገኘባቸው 13,234 እንስሳት ወደ ውጭ እንዳይላኩ ተለይተው የተቀነሱ ሲሆን፣ ይህም በተቀባይ ሀገራት ላይ ሊከሰት ይችል የነበረውን የጤና ስጋትና በሀገሪቱ የውጭ ንግድ ላይ ሊፈጠር ይችል የነበረውን እገዳና መስተጓጎል አስቀድሞ ለመከላከል አስችሏል።

3.3 የእንስሳት መድኃኒት ጥራት፣ ደህንነትና ፈዋሽነትን ማረጋገጥ

- የእንሰሳት መድሃኒት ጥራት ደህነነትና ፈዋሽነነት ማረጋገጥ ጥራት፣ደህንነቱ እና ፈዋሽነቱ ተረጋግጦ ወደ ሀገር ውስጥ የገባ ወይም የተመረተ የእንስሳት መድሃኒት በአጠቃላይ በበጀት አመቱ 3500 ቶን ጥራት፣ደህንነቱ እና ፈዋሽነቱ ተረጋግጦ ወደ

ሀገር ውስጥ የገባ ወይም የተመረተ የእንስሳት መድሃኒት ጥቅም ላይ እንዲውል ለማድረግ ታቅዶ 3916.63 ቶን (100+%) የእንስሳት መድኃኒት ጥራት፣ደህንነቱ እና ፈዋሽነቱ ተረጋግጦ ጥቅም ላይ እንዲውል ተደርጓል:: አፈጻጸሙም ከፍተኛ የሆነበት ምክንያት ተገልጋዮች አገልግሎቱን ፈልገው በብዛት ባመምጣታቸው ነው::

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ተገምግሞ፣ በኢንስፔክሽን ስርዓትና በላቦራቶሪ ምርመራ ተረጋግጦ 120 የእንስሳት መድሃኒት ለመመዝገብ ታቅዶ 132(100+%) የእንስሳት መድኃኒት እንዲመዘገብ ተደርጓል:: አፈጻጸሙም ከፍተኛ የሆነበት ምክንያት አሰራሩ ዲጂታላይዝድ ከሆነ በኃላ አምራች ድርጅቶች ከሀገር ውስጥ ካለ ተወካይ በተጨማሪ የምዝገባ ሂደቱን የሚከታተሉት በመሆኑ የተለያዩ የመድሃኒት አማራጮች የመመዝገብ እድል በመፈጠሩ ነው፡
- በመድኃኒት ፊዚኮ-ኬሚካል ጥራትና ደህንነት ምርመራ አገልግሎት ዘርፍ፤ በ4ኛው ሩብ ዓመት በ90 ናሙናዎች ላይ ምርመራ ለማድረግ ታቅዶ በ42 (46.7%) ናሙናዎች ላይ ፍተሻ የተካሄደ ሲሆን፣ በዓመቱ በአጠቃላይ 380 ናሙናዎችን ለመመርመር ታቅዶ 427 (108.2%) ናሙናዎችን ማስተናገድ ተችሏል:: ምርመራ ከተደረገላቸው ናሙናዎች ውስጥ 30 (7.3%) የሚሆኑት የጥራት መስፈርቱን ባለማሟላታቸው፣ ተገቢው አስተዳደራዊ እና የቁጥጥር (ሬጉላቶሪ) እርምጃ እንዲወሰድባቸው ለመድኃኒት ሬጉላቶሪ ሥራ ክፍል ሪፖርት ተደርጓል::
- በመድኃኒት ማይክሮባዮሎጂ ጥራትና ደህንነት ምርመራ አገልግሎት፤ በሩብ ዓመቱ በ30 ናሙናዎች ላይ ምርመራ ለማካሄድ ታቅዶ የ15 (50%) ናሙናዎች ፍተሻ የተጠናቀቀ ሲሆን፣ ዓመታዊ አፈጻጸሙ ደግሞ ከታቀደው 120 ናሙናዎች በላይ በመሆን 141 (117.5%) ናሙናዎች ላይ የማይክሮባዮሎጂካል ጥራት ምርመራ ተከናውኗል:: ከእነዚህም ውስጥ 1 (አንድ) ናሙና የማይክሮብያል ሊሚት ምርመራ መስፈርትን ሳያሟላ በመገኘቱ ተገቢው የሬጉላቶሪ እርምጃ እንዲወሰድበት ተደርጓል
- በመጨረሻም፣ በክትባት ጥራትና ደህንነት ምርመራ በኩል በሩብ ዓመቱ 5 ናሙናዎችን ለመመርመር ታቅዶ 9 የተከናወነ ሲሆን፣ ቀሪ 16 የክትባት ናሙናዎች ደግሞ ወደ አፍሪካ ኅብረት የክትባት ቁጥጥር ማዕከል (PANVAC) ተልከው በአሁኑ ወቅት ውጤታቸው በመጠባበቅ ላይ ይገኛል:: በዓመቱ በአጠቃላይ 20 ለመመርመር ታቅዶ በ16 (80%) የክትባት ናሙናዎች ላይ ምርመራ ተካሂዶ ውጤቱ ለሬጉላቶሪው ክፍል

የተላለፈ ሲሆን፣ እስካሁን ምርመራ የተደረገላቸው ሁሉም የክትባት ናሙናዎች ተፈላጊውን የጥራትና ደህንነት መስፈርት ሙሉ በሙሉ ማሟላታቸው ተረጋግጧል፡፡

➢ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ያገኙ የእንስሳት መድኃኒት አምራች፣ አስመጪና ጅምላ አከፋፋይ ተቋማት ለ410 የእንስሳት መድኃኒት አምራች፣ አስመጪና ጅምላ አከፋፋይ ተቋማት የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ለመስጠት ታቅዶ 351(85.6) ድርጅቶች የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ተሰቷል፡፡

➢ የእንስሳት መድሃኒት እና ተቋማት ላይ የተካሄደ ኢንስፔክሽን 682 የእንስሳት መድሃኒት እና ተቋማት ላይ ኢንስፔክሽን እናረጋለን ብለን አቅደን 550 (80.6%) የእንስሳት መድሃኒት እና ተቋማት ላይ ኢንስፔክሽን አካሂደናል፡፡

በኢንስፔክሽን ወቅት ክፍተት የተገኘባቸውን ድርጅቶች ከታች የተዘረዘሩትን ተመጣጣኝ አስተዳደራዊ እርምጃ ተወስዶባቸዋል፡፡

- 3 (1 አስመጪ እና 2 ጅምላ አከፋፋይ) ድርጅቶችን የሶስት ወር እገዳ፣ 9 ድርጅቶች (2 አስመጪ እና 7 ጅምላ አከፋፋይ) የጽሁፍ ማስጠንቀቂያ፣ 10 ድርጅቶችን (3 አስመጪ እና 7 ጅምላ አከፋፋይ) የቃል ማስጠንቀቂያ እና (22 አስመጪ እና 23 ጅምላ አከፋፋይ) በኢንስፔክሽን ወቅት ክፍተት፣ በሰዓቱ ባለማሳደሱ እና በራሳቸው ፈቃድ ተሰርዟል፡፡

ሰንጠረዥ 1፡የኮንሳይንመንት ናሙና ተወስዶ ከደረጃ በታች በመሆናቸው እንዲወገዱ ወይም ወደ መጡበት ሀገር እንዲመለሱ የተደረጉ እና በመደረግ ላይ ያሉ መድኃኒቶች በብዛት እና ዋጋ

SN	Generic Name	Dosage form	Unit	Quantity	Total cost (ETB)	ያለበት ሁኔታ
1	Oxytetracycline 10 % (1 bach)	Injection	Vial	2150	191,743.20	ተወግዷል
2	Oxytetracycline 20 % 5gm (3 bach)	Powder	sachet	24756	1,252,653.00	ተወግዷል
3	Oxytetracycline 20 % 100 gm(1 bach)	Powder	Sachet	984	470,155.20	ተወግዷል
4	Oxytetracycline 20 % (1 bach)	Powder	sachet	10000	1,234,115.00	ተወግዷል

SN	Generic Name	Dosage form	Unit	Quantity	Total cost (ETB)	ያለበት ሁኔታ
5	Oxytetracycline 20 % (2 bach)	Powder	sachet	189000	2,176,413.53	ኳራንቲን ተደርጓል
6	Oxytetracycline 20 % (1 bach)	Powder	Vial	84800	6,963,002.45	ተወግዷል
7	Enroflocaciline	Injection	Vial	744	121,478.44	ተወግዷል
8	Toltrazuril (2.5%)	Injection	Vial	1383	424,683.24	ተወግዷል
9	Tetramisole oxyclosanide 3400 (5 bach)	Bolus	Box	1753	1,363,693.76	ኳራንቲን ተደርጓል
10	Ivermectine (1 bach)	Injection	Vial	160000	3,827,439.36	ወደመጣበት ሀገር ተመልሷል
11	Oxytetracycline 10 % (1 bach)	Injection	Vial	20800	1289044.016	ተወግዷል
12	Ivermectine (2 bach)	Injection	Vial	42,500	2,610,241.37	ተወግዷል
13	Ivermectine (2 bach)	Injection	Vial	PMS (0)	በገበያ የተገኘ የለም	
14	Ivermectine (1 bach)	Injection	Vial	PMS (1880 vial)	Quarantine	ኳራንቲን ተደርጓል
15	Flucazash sheep	Bolus	Box	1050 boxes	Quarantine	
	sub total				**21,924,662.55**	

- ✓ የመጠቀሚያ ጊዜው በማለፉ 50 ካረቶን AMONTONG 5% እንዲወገድ ተደረጓል፡፡
- ✓ የመጠቀሚያ ጊዜው ያለፉ እና የተሰበረ 143 ካረቶን oxy 10% እንዲወገድ ተደረጓል፡፡

በእንስሳት መድሃኒት ሬጉላቶሪ ስር ያሉ አገልግሎቶችን በ ድህረ ገጽ እንዲከናወኑ (ዲጂታላይዝድ) ማድረግ

- ➢ በአጠቃላይ በጀት ዓመት 6 በእንስሳት መድሃኒት ሬጉላቶሪ ስር ያሉ አገልግሎቶችን በ ድህረ ገጽ በኢሰርቪስ እየተከናወኑ ሲሆን ወደ 15 የሚደረሱ አገልግሎቶች በ መሶብ ማዕከል እንዲሰጡ ተደርጓል ሌሎች 10 አገልግሎቶች በ መሶብ ማዕከል እንዲሰጡ

ሙሉ ዝግጅት የተደረገ ሲሆን ወደ የተቀሩት 4 አገልግሎቶች በዋና መስሪያቤት ኢስረቪስ እንዲገቡ በዝግጅት ላይ እንገኛለን፡፡ አፈጻጸሙም 100% ሆኗል፡፡

3.4 ጥራትና ደህንነቱ የተረጋገጠ የእንስሳት መኖ

1. **የአበይት ተግባራት አፈጻጸም**

1.1. ለመኖ ንግድ ተቋማትና ባለሙያዎች፣ የተሰጠ የብቃት ማረጋገጫና ሰርተፊኬሽን፤ በበጀት ዓመቱ በ565 ተቋማትና ባለሙያዎች የብቃት ማረጋገጫ ሰርተፊኬት ለመስጠት ታቅዶ ለ560 (99.1%) ተቋማትና ባለሙያዎች ተሰጥቷል፡፡

- በዚህ በጀት ዓመት የ197 የመኖ ንግድ ተቋማት የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት እድሳት ለማድረግ ታቅዶ ለ146 የመኖ ንግድ ድርጅቶች እድሳት የተከናወነ ሲሆን አፈጻጸሙ 74.11% ሆኗል፡፡ አፈጻጸሙ ዝቅተኛ የሆነው ተቋማት ባለመቅረባቸው ነው፡፡

- በዚህ በጀት ዓመት 64 አዲስ እና ምትክ የብቃት ማረጋግጫ ለመሰጠት ታቅዶ 86 አዲስ የብቃት ማረጋገጫ ሰርተፊኬት እና 29 ምትክ፣ በድምሩ 115 የተሰጠ ሲሆን አፈጻጸሙ ›100% ሆኗል፡፡

- በዚህ በጀት ዓመት የ239 የእንስሳት መኖ ባለሙያዎችን የብቃት ማረጋገጫ ዕድሳት ለማከናወን ታቅዶ 161 ሲከናወን፣ አፈጻጸሙ 67.36% ነው፡፡ አፈጻጸሙ ዝቅተኛ የሆነው ዕድሳት ባልተካሄደባቸው ተቋማት የሚሰሩ ባለሙያዎች ባለመቅረባቸው ነው፡፡

- በዚህ በጀት ዓመት በመኖ ንግድ ተቋማት ለሚሰሩ 65 አዲሰና ምትክ የመኖ ባለሙያዎች ምዝገባና የሙያ ፈቃድ ለመስጠት ታቅዶ፣ 110 አዲስ እና 28 ምትክ በድምሩ 138 የተሰጠ ሲሆን አፈጻጸሙ ›100% ሆኗል፡፡ አፈጻጸሙ ከፍተኛ የሆነው በርካታ ባለሙያዎች በመልቀቃቸው ምክንያት አዳዲስ ባለሙያዎች በመቀጠራቸው ነው፡ :

1.2. በዚህ በጀት ዓመት በኦንላይን በኤሌክትሮኒክስ ሲንግል ዊንዶው ለመኖና መኖ ተጨማሪ ንጥረ ነገር አስመጪዎች ለ <u>7000</u> ቶን የግዥና የቅድመ ማስገቢያ ፈቃድ ለመስጠት ታቅዶ ለ <u>11337.035</u> ቶን የተሰጠ ሲሆን አፈጻጸሙ ከ100% ሆኗል፡፡

አፈጻጸሙ ከፍተኛ የሆነው አዲስ አስመጪዎች ቁጥር በመጨመራቸውና ጥያቄው በብዛት በመቅረቡ ነው፡፡

- በዚህ በጀት ዓመት ወደ ሀገር ውስጥ ለሚገባ 6000 የመኖ ግብዓት በኦንላይን ሲንገል ዊንዶው የመልቀቂያ ፈቃድ ለመስጠት ታቅዶ፣ ከምርቱ ጋር የሚቀርበውን የጥራት ማረጋገጫ ሰነዶችንና በመኖ ኢንስፔክተሮች የፊዚካል ኢንስፔክሽን በማካሄድ **ለ7263.219** ቶን የመልቀቂያ ፈቃድ የተሰጠ ሲሆን፣ አፈጻጸሙ 46.67 % ነው፡፡ በተሰጠው የግዢና የማስገቢያ ፈቃድ መጠን ስላልቀረበ ነው፡፡

- አዳዲስ የመኖ ተጨማሪ ንጥረ ነገር የሰነድ ግምገማ በማካሄድ በዚህ በጀት ዓመት 100 የምርት ዓይነቶችን ለመመዝገብና ወደ አገር እንዲገባ ፈቃድ ለመስጠት ታቅዶ በአስመጪዎች የ171 ምርት ጥያቄ ቀርቦ በተደረገው የሰነድ ማጣራት 10 የምርት ዓይነት መስፈርቱን ስላላሟላ ሲወድቅ፣ 130 ምርት ተመዝግቦ ጊዜያዊ የምዝገባ ሰርተፊኬት ተሰጥቷል፣ ቀሪ 31 ምርት በሰነድ ማጣራ ሂደት ላይ ነው፡፡

- ለወጪ ንግድ ለሚቀርብ የእንስሳት መኖ እና የመኖ ጥሬ ዕቃ በዚህ በጀት ዓመት 300 የቅድመ ማስወጫ ፈቃድ ለመስጠት ታቅዶ የተቀባይ ሀገራትን መስፈርት ላሟላ 442 የቅድመ ማስወጫ ሰርተፊኬት የተሰጠ ሲሆን አፈጻጸሙ ከ100% በላይ ሆኗል፡፡ በዚህ የመኖ ወጪ ንግድ የቅድመ ማስወጫና በጣቢያዎች የመልቀቂያ ፈቃድ ተሰጥቶ 86,091.85 ቶን የመኖ ጥሬ ዕቃ ወደ ተለያየ ሀገራት የተላከ ሲሆን ከዚህ ወጪ ንግድ 42,311,877 የአሜሪካ ዶላር ለሀገር ማስገኘት ተችሏል፡፡

1.3. በእንስሳት መኖ እና ተቋማት ኢንስፔክሽን ማካሄድ፤

በበጀት ዓመቱ በ384 ተቋማት ላይ ኢንስፔክሽን ለማካሄድ ታቅዶ በ412 (›100%) ተቋማት ላይ የኢንሰፔክሽን ስራዎችን ለማከናወን ተችሏል፡፡ ዝርዝሩ እንደሚከተለው ነው፡፡

- በዚህ በጀት ዓመት 100 ድህረ ፈቃድ ኢንስፔክሽን በመኖና የመኖ ግብዓት አስመጪ ተቋማት ለማካሄድ ታቅዶ 105 (›100%) እንዲሁም ለቅድም ፈቃድ በ6 ተቋማት በድምሩ 111 ኢንስፔክሽን ተፈጽሟል፡፡
- በዚህ በጀት ዓመት በመኖ አከፋፋይ ተቋማት 8 ድህረ-ፈቃድ ኢንስፔክሽን ለማካሄድ ታቅዶ 4 የተከናወነ ሲሆነ አፈጻጸሙ 50% ነው፡፡
- በዚህ በጀት ዓመት በእንስሳት መኖ ጥሬ እቃ አምራች ተቋማት 40 ድህረ ፈቃድ ኢንስፔክሽን ለማካሄድ ታቅዶ 30 (75%) የተፈጸመ ሲሆን፣ በ7 ተቋማት ቅድመ-ፈቃድ ኢንስፔክሽን ተከናውኗል፡፡ በድምሩ 37 ኢንስፔክሽን ተከናውኖ አፈጻጸሙ 92.5% ሆኗል፡፡
- በዚህ በጀት ዓመት በመኖ አምራች ተቋማት 132 ድህረ-ፈቃድ ኢንስፔክሽን ለማካሄድ ታቅዶ 136 (›100%) በላይ የተከናወነ ሲሆን፣ በተጨማሪም በቅድመ ፈቃድ ኢንስክሽን 10 ሲከናወን፣ በድምሩ 146 (›100%) በላይ ተከናውኗል፡፡
- በዚህ በጀት ዓመት በመኖና የመኖ ጥሬ ዕቃ ላኪ ድርጅቶች 104 ድህረ-ፈቃድ ኢንስፔክሽን ለማካሄድ ታቅዶ 104(100%) ማከናወን ተችሏል፡፡ በተጨማሪም በቅድመ- ፈቃድ ኢንስፔክሽን 10 ተከናውኗል፡፡ በአጠቃላይ 114 (›100%) በላይ ተከናውኗል፡፡
- በዚህ በጀት ዓመት 25 የመኖ ግብአት አምራች ድርጅቶችን ወደ ሕጋዊ አሰራር ለማስገባት ታቅዶ፣ 30(100 %) ተቋማት ላይ ከህግ ባለሙያዎች ጋር በቅንጅት ክትትል በማድረግ የማስጠንቀቂያ ደብዳቤ እንዲደርሳቸው ተደርጓል፡፡ እስካሁን 6 ድርጅቶች የብቃት ማረጋጫ ምስክር ወረቀት ለማውጣት ያመለከቱ ሲሆን 4 የዱቄት ተረፈ-ምርት አምራች ተቋማት የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ወስደዋል፡፡
- ከመኖ ጥራትና ደህንነት አኳያ ከህዝብ ለሚቀርብ 8 ጥቆማ ምላሽ ለመስጠት ታቅዶ 2 ሲከናወን አፈጻጸሙ 25 % ሆኗል፡፡ አፈጻጸሙ ዝቅ ሊል የቻለው የቀረበ ጥቆማ ባለመኖሩ ነው፡፡
- በዚህ በጀት ዓመት 160 የተቀነባበረ መኖ ናሙና ለጥራት ምርመራ ለማሰባሰብ ታቅዶ 251(>100%) የተከናወነ ሲሆን፣ ሲሆን አፈጻጸሙ በጣም ከፍተኛ ሊሆን የቻለው ለስራው በቂ የበጀት ድጋፍ ከኤስ ኤን ቪ ፕሮጀክት በመገኘቱ እና ከመንግስት ተቋም የገአልግሎት ጥያቄ በመቅረቡ ነው፡፡

በኢንስፔክሽን ግኝት ላይ የተወሰደ እርምጃ፡-

- በአንድ የእንስሳት መኖ አስመጪ ድርጅት እስከሚወገድ ድረስ ተለይቶ እንዲቀመጥ ተደርጎ የነበረ የመኖ ግብአት የሚመለከታቸው አካላት በተገኙበት እንዲወገድ ተደርጓል፡፡ የተወገዱ ግብዓቶች፡-(Dololayit-------6300 sache,Resergen-----1997 sachet, Rminivt--321battle/100ml,Floxivet---------22 litter,Aminovit powder--------3 sachet
- በአስመጪዎች የ171 መኖ ምርት ለማስመዝገብ በቀረበ ጥያቄ በተደረገው የሰነድ ማጣራት 10 የምርት ዓይነት መስፈርቱን ስላላሟላ ውድቅ ተደርጓል፣
- ዓመታዊ ዕድሳት በወቅቱ ላልፈጸሙ 65 የመኖ ንግድ ተቋማት፣ የብቃት ማረጋጫ ምስክር ወረቀታቸው በመመሪያ መሠረት ከመሰረዙ በፊት እድሳት እንዲያከናውኑ በደብዳቤ እንዲያውቁት ተደርጓል፤
- የመጀመሪያ ደረጃ ማስጠንቀቂያ ደብዳቤ ለ 89 የመኖ ንግድ ተቋማት የተጻፈ ሲሆን ከእነዚህ ውስጥ፡-
  - ✓ 51 ድርጅቶች ከደረጃ በታች የሆነ መኖ አምርተው በገበያ ላይ በማዋላቸው ምክንያት፤
  - ✓ 38 ድርጅቶች በንጽህና ጉድለት፣ ባልተሟላ ባለሙያ ሲሰሩ በመገኘታቸው፣ ሳያስፈቅዱ የቦታ ለውጥ በማድረጋቸው፣ በኢንስፔክሽን ወቅት በአድራሻቸው በመገኘት መጋዘናቸውን ለኢንስፔክተሮች ባለማሳየታቸው በመሳሉት ምክንያቶች፣
- በመኖ ናሙና ምርመራ ውጤት መሰረት በናሙናው የሚወከለውን መኖ ከገበያ እንዲያሰባስቡ በደብዳቤ ከተጠየቁ 51 መኖ አምራች ድርጅቶች መካከል፡-
  - ✓ አንድ ድርጅት በገበያ ላይ ያሰራጨውን 10 ኩ/ል የጀማሪና 5ኩ/ል የቁብ መኖ አሰባስቧል፣
  - ✓ 5 ድርጅቶች ምርቱ በጥቅም ላይ ስለዋለ ማሰባሰብ እንዳልቻሉ በጽሁፍ አሳውቀዋል፡፡
  - ✓ 3 መኖ አምራች ድርጅቶ ቶክሲን ባይንደር (Toxin Binder) በሚያመርቱት መኖ ውስጥ የሚጨምሩና የውስጥ ጥራት ቁጥጥር SOP ያላቸው መሆኑን በክትትል ኢንስፔክሽን ማረጋገጥ ተችሏል፡፡
  - ✓ ለ42 ድርጅቶች ቶክሲን ባይንደር ኢንዲጠቀሙ እና SOP እንዲያዘጋጁ በመስክ ግብረመልስ ተሰጥቷቸዋል፤

- **እገዳን በተመለከተ፡-** 2 ድርጅቶች የእገዳ ደብባቤ የተጻፈባቸው ሲሆን አንዱ የእንስሳት መኖ አምራች ተቋም የምርት እና ጥራት ቁጥጥር ባለሙያ እንደሌለው በመረጋገጡ፣ ሁለተኛው ድርጅት ደግሞ የቦታ ለውጥ ሲያደርግ ለባለስልጣኑ ባለማሳወቁ እና በኢንስፔክሽን ወቅት አድራሻ ቀይሮ በመገኘቱ ሲሆን፣ በመመሪያ ቁጥር 16/2010 አንቀጽ 29 የተጠቀሰውን ድንጋጌ የጣሰ በመሆኑ፣ ተቋሙ ጉድለቱን እስኪያሟላ ድረስ እንዲታገድ ተደርጓል፣
- **እገዳ ማንሳትን በሚመለከት፡-** የቦታ ለውጥ ሲያደርጉ ባለማሳወቃቸው፣ መረጃ ባለመስጠታቸው እና በተጓደለ ባለሙያ ሲሰሩ በመገኘታቸው የታገዱ 4 ተቋማት ጉድለታቸውን ማስተካከላቸውን ባቀረቡት ደብዳቤ እና በኢንስፔክሽን በመረጋገጡ የተጣለው ዕግድ ተነስቷላቸዋል፡፡
- **ስረዛን በሚመለከት** አንድ መኖ አምራች ድርጅት ባለሙያ በሌለበት (ምርት ጥራት ተቆጣጣሪ እና የምርት ክፍል ኃላፊ በሌሉበት) ማሽን ኦፕሬተሩ መኖ ሲያመርት በመገኘቱ የመጀመሪያ ደረጃ ማስጠንቀቂያ ተሰጥቶት ሳለ ማስጠንቀቂያውን በመተላፍ ሲሰራ በመገኘቱ የተሰጠው የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት እንዲሰረዝ ተደርጓል፤

1.4 የመኖ እና የመኖ ጥሬ ግብዓት ናሙናዎች ላይ የተካሄደ የጥራት እና ደህንነት የላቦራቶሪ ምርመራ

- በበጀት ዓመቱ በ160 የመኖ እና የመኖ ጥሬ ግብዓት ናሙናዎች ላይ የጥራት እና ደህንነት የላቦራቶሪ ምርመራ ለማካሄድ ታቅዶ በ251 ናሙናዎች ላይ ማከናወን የተቻለ ሲሆን አፈጻጸሙም (›100%) ነው፡፡

3.5 ደረጃውን የጠበቀ የእንሰሳት ጥራት ምርመራ ላብራቶሪ አገልግሎት የእንስሳት ውጤቶች ጥራትና ደህንነት ማረጋገጥ

የጥራት ቁጥጥር ላቦራቶሪ ምርመራ አገልግሎት ደረጃ ማሳደግ

- የላቦራቶሪ አክሬዲቴሽን የክትትል ምዘና እና የተወሰዱ ማሻሻያዎች፡- የጥራት ምርመራ ማዕከሉ ዓለም አቀፍ የላቦራቶሪ ጥራት ማኔጅመንት ሥርዓትን አጠናክሮ በመተግበር ላይ የሚገኝ ሲሆን፤ የኢትዮጵያ አክሬዲቴሽን አገልግሎት (EAS) ባደረገው ዓመታዊ የክትትል ምዘና (Assessment) በተለዩ የኦዲት ግኝቶች ላይ የማስተካከያ ዕቅድ ተዘጋጅቶ በተቀመጠው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት የማሻሻያ ሥራዎች ተጠናቀዋል፤ዝርዝር

አፈጻጸሙን የሚያሳዩ የሰነድ ማስረጃዎችና ሪፖርቶች ለዕውቅና ሰጪው ተቋም በወቅቱ ሪፖርት ተደርጓል፡፡

- የላቦራቶሪ ዕውቅና ሙሉ በሙሉ ማስቀጠል (Accreditation Maintenance)፡- የኢትዮጵያ አክሬዲቴሽን አገልግሎት ማዕከሉ ያከናወናቸውን የማሻሻያ ሥራዎች ውጤታማነት በጥብቅ መርምሮ ያረጋገጠ ሲሆን፤ በዚህም መሠረት ማዕከሉ ቀደም ሲል በፋርማሲዩቲካል፣ በኬሚካል እና በማይክሮባዮሎጂ ዘርፎች በ13 የላቦራቶሪ ምርመራ መመዘኛዎች አግኝቶት የነበረው ዓለም አቀፍ የሦስተኛ ወገን ዕውቅና ሙሉ በሙሉ እንዲቀጥል (Accreditation Maintenance) ኦፊሴላዊ ውሳኔ አስተላልፏል፡፡ ይህም ማዕከሉ የሚሰጣቸው ደረጃቸውን የጠበቁ የላቦራቶሪ ጥራት ምርመራ አገልግሎቶች በአገር ውስጥና በዓለም አቀፍ ደረጃ ያላቸውን ተዓማኒነትና ተወዳዳሪነት ይበልጥ የሚያጠናክር ስኬት ሆኖ ተመዝግቧል፡፡

ከዚህ በተጨማሪ አዳዲስ የምርመራ ዓይነቶች ላይ ተጨማሪ እውቅና ለማግኘትና ነባሩን አስጠብቆ ለማቆየት በርካታ ሥራዎች ታቅደው ተግባራዊ ተደርጓል፤ ዝርዝሩ እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

- የጥራት አሰራር ሰነዶች (Documentation) ክላሳ፡ እስከዚህ 4ኛው ሩብ ዓመት ድረስ 18 የጥራት ማኔጅመንት መደበኛ የአሰራር ሰነዶችን (SOPs) ለመከለስ ታቅዶ፣ ከዕቅድ በላይ 22 ሰነዶችና አስፈላጊ ዶክመንቶች ተሻሽለውና ጸድቀው ወደ ሥራ እንዲገቡ ተደርገዋል፡፡
- የምርመራ ዘዴዎች ትክክለኛነት ማረጋገጫ (Validation/Verification)፡- በበጀት ዓመቱ በፋርማሲዩቲካል፣ በኬሚካል እና በማይክሮባዮሎጂካል ዘርፎች 10 የተለያዩ የምርመራ ዘዴዎችን ቫሊዴት/ቬሪፋይ ለማድረግ በተያዘው ዕቅድ መሠረት ሙሉ በሙሉ (100%) ተግበራዊ ማድረግ ተችሏል፡፡ በዚህም መሠረት 10 ፕሮቶኮሎች (የምርመራ ስነ-ዘዴ መመሪያዎች) ጸድቀው ትግበራቸው ተጠናቆ ለሥራ ዝግጁ ሆነዋል፡፡
- የላቦራቶሪ መሣሪያዎች ልኬት ትክክለኛነት (Calibration & Traceability)፡- የላቦራቶሪ መሣሪያዎችን ዓለም አቀፍ የልኬት ትረሰብሊቲ (Metrological Traceability) ለማስጠበቅ የተከናወኑት ተግባራት የማዕከሉን የምርመራ ተዓማኒነት ከፍ አድርገውታል፡፡ እስከ በጀት ዓመቱ ማጠናቀቂያ ድረስ 200 ለመፈተሽ ታቅዶ 183 መሣሪያዎችና ቁሳቁሶች (91.5%) የካሊብሬሽን እና የኮምፐሊያንስ ቬሪፊኬሽን

(Calibration & Compliance Verification) ሥራዎች ተከናውኖላቸዋል። ካሊብሬሽን ከተደረገላቸው መሣሪያዎች ውስጥ 178ቱ የተለያዩ የላቦራቶሪ ምርመራ ናሙና ማዘጋጃ ቮሉሜትሪክ ቁሳቁሶች ሲሆኑ፣ ቀሪዎቹ 5ቱ ከፍተኛ አናላይቲካል መሣሪያዎች (Advanced Analytical Instruments) ናቸው።

የላቦራቶሪ መሣሪያዎች ጥገና አፈጻጸም፡- በ4ኛው ሩብ ዓመት የቅድመ-ብልሽት መከላከልና 3 የፊዚኮ-ኬሚካል እና 1 የማይክሮባዮሎጂ በድምሩ 5 ወሳኝ መሣሪያዎች ላይ የተሳካ የማስተካከያ ጥገና ተከናውኗል። ዓመታዊ አፈጻጸሙን በተመለከተ 30 መሣሪያዎችን ለመጠገን ታቅዶ 16ቱ (53.3%) (5 የማይክሮባዮሎጂ እና 11 የፊዚኮ-ኬሚካል) ጥገና የተደረገላቸው ሲሆን፤ ለቀሩት 14 መሣሪያዎች በተባበሩት መንግሥታት የኢንዱስትሪ ልማት ድርጅት እና በግብርና ሚኒስቴር ዲራይቪ ፕሮጀክት ድጋፍ የጥገና አገልግሎት ግዥ ጨረታን በድጋሚ ለማውጣት በሂደት ላይ ይገኛል።

- አዳዲስ የላቦራቶሪ መሣሪያዎች ተከላ፡- የማዕከሉን የምርመራ አቅምና ዓይነት ሽፋን ለማሳደግ በበጀት ዓመቱ የተገዙ 3 አዳዲስ መሣሪያዎችን ተከላ በማከናወን ወደ ሥራ ለማስገባት በተያዘው ዕቅድ መሠረት፤ የ2 አዳዲስ መሣሪያዎች ተከላ የተከናወነ ሲሆን፣ በአንድ ነባር መሣሪያ ላይ ደግሞ ተጨማሪ የምርመራ አቅም ማሳደጊያ ቴክኖሎጂ እንዲገጠምለት ተደርጓል። እነዚህ መሣሪያዎች በግብርና ሚኒስቴር የዲራይቪ ፕሮጀክት ድጋፍ የተገዙ በመሆናቸው ማዕከሉ የሚሰጣቸውን የጥራት ቁጥጥር አገልግሎቶች በከፍተኛ ሁኔታ አሳድገዋል።
- ዓለም አቀፍ የላቦራቶሪዎች የብቃት ማረጋገጫ (PT) ተሳትፎ፡- የምርመራ ብቃትን በዓለም አቀፍ ደረጃ ለማስመስከር በማዕከሉ ሥር የሚገኙ 5 ላቦራቶሪዎች በተለያዩ የፕሮፊሽንሲ (PT) መለኪያ ፍተሻዎች ላይ ተሳትፈዋል። በዚህም መሠረት በድራይቭ ፕሮጀክት ግዥ 19 የምርመራ ዓይነቶች፣ ከአሜሪካ ቴክሳስ ስቴት ኬሚስት ቢሮ በድጋፍ 2 የመኖ አፍላቶክሲን ናሙናዎች፣ እንዲሁም ከኤፍኤኦ ጋር በመተባበር ከእንግሊዝ አገር 1 የፀረ-ተህዋሲያን መድኃኒት መላመድ (AMR) ናሙና በድምሩ በ22 የምርመራ ዓይነቶች ላይ ፍተሻ ተካሂዷል። ከእነዚህም ውስጥ በ20 የምርመራ ዓይነቶች (90.9%) ላይ ከዓለም አቀፍ ደረጃ ጋር ተመሳሳይ የላቀ ውጤት በመመዝገቡ የማዕከሉ የምርመራ ትክክለኛነትና ተወዳዳሪነት ተረጋግጧል።

የተከናወነ የመኖ መረጃ እና አቅም ግንባታ ሥራዎች፡-

- በበጀት ዓመቱ ለ34 ወንድ እና 4 ሴቶች በድምሩ ለ38 ሰዎች በ GMP እና GHP ለመኖ ኢንስፔክተሮች፣ ላቦራቶሪ አናሊስቶችና የመኖ አምራች ተቋማት በኤስ ኤን ቪ ድጋፍ ስልጠና ተሰጥቷል።
- በበጀት ዓመቱ የተመዘገበ የመኖ ንግድ ተቋም፣ ባለሙያ፣ መኖና የመኖ ተጨማሪ ንጥረ ነገር መረጃዎችን 12 ጊዜ ለማደራጀት ታቅዶ የተከናወነ ሲሆን አፈጻጸሙ 100% ነው።
- በኤስ.ኤን.ቪ. የበጀት ድጋፍ በ45 የመኖ ንግድ ተቋማት ላይ በተካሄድ የመልካም አመራረት (GMP) እና መልካም ንጽህና አጠባበቅ (GHP) አተገባር ላይ እና በመኖ ጥራትና ደህንነት የላቦራቶሪ ምርመራ ውጤት ላይ ወንድ 69 ሴት 21 በድምሩ 90 ባለድርሻ አካላት በተገኙበት የምክክር መድረክ ተካሂዷል፤
- ከኤስ.ኤን.ቪ.. (SNV Ethiopia) በተገኘ የበጀት ድጋፍ በ2012 ዓ.ም. የተዘጋጀ 32 የመኖና የመኖ ግብዓት ደረጃ የመከለስ እና 10 አዳዲስ ደረጃዎችን፣ ከባለሥልጣኑ፣ ከመኖ ኢንዱስትሪ፣ ከምርምር ተቋም፣ ከዩኒቨርሲቲ እና ከኢትዮጵያ ስታንዳርድ ኢንስቲትዩት በተውጣጡ ባለሙያዎች ማዘጋጀት ተችሏል፤
- በተሻሽለው 32 የመኖና የመኖ ግብዓት ደረጃ እና 10 አዲስ በተዘጋጁ ደረጃዎች ላይ የባለድርሻ አካላትን አስተያየት ለመሰብሰብ የውይይት መድረክ የተዘጋጀ ሲሆን፣ በመድረኩ ላይ ከ40 የመኖ ንግድ ተቋማት፣ የኢትዮጵያ የመኖ ኢንዱስትሪ ማህበር፣ የእንስሳት ምርትና ግብዓት ጥራት ምርመራ ማዕከል፣ ከኢትዮጵያ ደረጃዎች ኢንስቲቲዩት እና የመኖ ተቆጣጣሪዎች 50 ወንድ እና 15 ሴት በድምሩ 65 ሰው በተሳተፉበት ውይይት ተካሂዶ የማሻሻያ ሀሳብ የተሰባሰበ ሲሆን፣ በቀጣይ የሥራ ቡድኑ ከባለድርሻ አካላት በቀረበው አስተያየት መሰረት እንደገና ደረጃውን በማስተካከል ለTC፣ ከዚያም ለብሔራዊ ደረጃ አጽዳቂ የሚቀርብ ይሆናል።
- በዚህ በጀት ዓመት በእንስሳት መኖ ንግድ ስራ ዘርፍ ለመሰማራት መረጃዎችን ለመውሰድ ለቀረቡ 60 ተገልጋዮች ተገቢውን መረጃ ለመስጠት ታቅዶ ለ62 አገልግሎቱን ፈልገው ለሚመጡ ተገልጋዮች መረጃ የተሰጠ ሲሆን አፈጻጸሙ ከ100% በላይ ነው።
- በዚህ በጀት ዓመት ከ66 የመኖ ማምረቻ ተቋማት የምርት መረጃ ለማሰባሰብና ለማደራጀት ታቅዶ ከ 50 ድርጅቶች መረጃ ተሰባስቧል። አፈጻጸሙ 53% ነው።

- ማዕከሉ በበጀት ዓመቱ የአመራርና ፈጻሚ አካላትን የቴክኒክ አቅም ለመገንባት፣ የአገልግሎት ጥራትና ተደራሽነትን ለማሳደግ እንዲሁም የባለድርሻ አካላትን ተሳትፎ ለማጠናከር በርካታ ስትራቴጂያዊ ተግባራትን አከናውኗል።
- በዚህም መሠረት አግባብነት ባላቸው የተለያዩ ርዕሰ-ጉዳዮች ላይ ለ670 ባለሙያዎችና ባለድርሻ አካላት ሥልጠና ለመስጠት ታቅዶ፣ ከዕቅድ በላይ ለ 571 ተሳታፊዎች (85.2%) የግንዛቤ ማሳደጊያና የቴክኒክ ሥልጠናዎችን መስጠት ተችሏል። በተጨማሪም፣ ምግብ-ወለድ በሽታዎችን ለመከላከል፣ ለመለየትና አፋጣኝ ምላሽ ለመስጠት የሚያስችል ሰፊ የሥልጠና ፍላጎት ዳሰሳ ጥናት (Training Needs Assessment) በ12 ክልሎች እና በ2 ከተማ አስተዳደሮች ውስጥ በሚገኙ ግንባር ቀደም የጤና ቁጥጥር ባለሙያዎች ላይ የተካሄደ ሲሆን፤ ከባለድርሻ አካላት ጋር በተደረጉ 4 ዋና ዋና የምክክርና የቫሊዴሽን መድረኮች ላይ በአጠቃላይ 142 ተሳታፊዎች (120 ወንድ እና 22 ሴት) ተሳትፈውባቸዋል። ይህ አፈጻጸም የማዕከሉን የባለሙያዎች የቴክኒክ ብቃት ካፒታል ከማሳደጉም በላይ፣ ከባለድርሻ አካላት ጋር ያለውን የሥራ ትስስር ይበልጥ ያጠናከረ ተግባር ሆኖ ተመዝግቧል።

ዝርዝሩ እንደሚከተለው ቀርቧል።

- የላቦራቶሪ የውስጥ ባለሙያዎች ሥልጠና (Training of Lab Staff)
- ይህ የሥልጠና ምድብ የማዕከሉን የውስጥ ሠራተኞች እና የቴክኒክ ባለሙያዎች የምርመራ ብቃት፣ የላቦራቶሪ ጥራት አስተዳደር ሥርዓት እና የሥራ ላይ ደህንነትን ለማሳደግ የተሰጡ ሥልጠናዎችን ያጠቃልላል፦
- የጥራት ሥርዓት እና አክሬዲቴሽን ሥልጠናዎች፦ በኔዘርላንድ ልማት ድርጅት (SNV) ድጋፍ በጥራት ሥርዓት አስተዳደር (ISO/IEC 17025:2017 እና ISO 9001:2015) ላይ ለ58 የማዕከሉ እና የባለስልጣን መ/ቤቱ የእንስሳት ሬጉላቶሪ ዘርፍ የቴክኒክ ባለሙያዎች [40 ወንድ እና 18 ሴት] ሥልጠና የተሰጠ ሲሆን፤ በኢትዮጵያ አክሬዲቴሽን አገልግሎት (EAS) ድጋፍ ደግሞ 2 ከፍተኛ ባለሙያዎች [2 ወንድ] በአክሬዲቴሽን ብቃት ምዘና ላይ ጥልቅ ሥልጠና እንዲወስዱ ተደርጓል።
- የላቦራቶሪ መሣሪያዎች እና ቴክኒክ አቅም ግንባታ፦ በተባበሩት መንግሥታት የኢንዱስትሪ ልማት ድርጅት (UNIDO) ድጋፍ በመሣሪያዎች አጠቃቀምና የኮምፕሊያንስ ቬሪፊኬሽን ላይ የ10 ቀን ሥልጠና ለ4 ባለሙያዎች [4 ወንድ] የተሰጠ

ሲሆን፤ በግብርና ሚኒስቴር የዲራይቪ ፕሮጀክት ድጋፍ ደግሞ በዕውቅና ማስቀጠልና ማጽናት፣ በመድኃኒት ጥራትና በምግብ-ወለድ በሽታዎች ሞለኪውላር ምርመራ ሥነ-ዘዴ ላይ ለ36 ባለሙያዎች [28 ወንድ እና 8 ሴት] የንድፈ-ሐሳብ ሥልጠና ተሰጥቷል።

- የውጭ አገር የላቀ ቴክኒክ ሥልጠናዎች፦ በዓለም ምግብና እርሻ ድርጅት (FAO) ድጋፍ 1 ባለሙያ [1 ወንድ] በፀረ-ተህዋሲያን መድኃኒት መላመድ (AMR) ዳሰሳ ጥናትና ናሙና አሰባሰብ ላይ፣ እንዲሁም በዓለም አቀፍ የኢንሴክት ሥነ-ሕይወትና ኢኮሎጂ ጥናት ማዕከል (ICIPE) ድጋፍ 2 ባለሙያዎች [1 ወንድ እና 1 ሴት] በኬንያ ናይሮቢ በማር ጥራትና ደህንነት ምርመራ ዘዴ ላይ የውጭ አገር ሥልጠና አግኝተዋል።
- የተቋማዊ አዋጅ እና የሥራ ላይ ደህንነት ሥልጠናዎች፦ አዲሱን የፌደራል መንግሥት ሠራተኞች አዋጅ ቁጥር 1353/2017 መሠረት በማድረግ ለማዕከሉ ጠቅላላ ሠራተኞች ለ65 ተሳታፊዎች [41 ወንድ እና 24 ሴት] የግንዛቤ ማስጨበጫ የተሰጠ ሲሆን፤ በሥራ ላይ ደህንነት እና ጤና አጠባበቅ (Occupational Safety & Health) ዙሪያ ደግሞ ለ90 የማዕከሉ ሠራተኞች [46 ወንድ እና 44 ሴት] የማነቃቂያ ሥልጠና ተሰጥቷል።
- የሰነድ ክለሳ እና የባለሙያዎች ቴክኒክ ሥልጠና፦ በFSRP ፕሮጀክት ድጋፍ አዲስ በተዘጋጁ የጥራት ማኔጅመንት ሰነዶች ዙሪያ ለ46 ባለሙያዎችና አመራሮች [37 ወንድ እና 9 ሴት] ሥልጠና ተሰቷል።
- የባለድርሻ አካላት ሥልጠና እና የምክክር መድረኮች (Training of Stakeholders)
- ይህ ምድብ በተለያዩ ቦታ እና የሥራ ክፍል ውስጥ ተመድበው በመሥራት ላይ ለሚገኙ የባለሥልጣን መ/ቤቱ ባለሙያዎች፣ ከፌደራልና ከክልል ተባባሪ ተቋማት ለተውጣጡ ባለሙያዎች፣አመራሮችና ባለድርሻ አካላት የጋራ ቁጥጥርን እና የአንድ ጤና መርህን ለማጠናከር የተከናወኑ ተግባራትን ያጠቃልላል፦
- የሥነ-ሕይወታዊ ደህንነት እና የቁጥጥር ሥርዓቶች ሥልጠና፦ በግብርና ሚኒስቴር የ-DRIVE ፕሮጀክት ድጋፍ በሁለቱም የሬጉላቶሪ ዘርፍ ለሚገኙ የላቦራቶሪ፣ የኬላዎችና የኢንስፔክሽን ባለሙያዎች በሥነ-ሕይወታዊ ደህንነት እና ጥበቃ (Biosafety & Biosecurity) ላይ ለ112 ተሳታፊዎች [72 ወንድ እና 40 ሴት]፣ እንዲሁም በምግብ

ጥራትና ደህንነት ዓለም አቀፋዊ የቁጥጥር ሥርዓቶች ዙሪያ ለ80 ባለሙያዎችና አመራሮች [47 ወንድ እና 33 ሴት] ሥልጠና ተሰጥቷል።

- የክልል እንስሳት ጤና ላቦራቶሪ ባለሙያዎች ቴክኒክ ሥልጠና፦ በUNIDO ድጋፍ ደግሞ ከፌደራልና ከክልሎች ለተውጣጡ 30 ባለሙያዎች [28 ወንድ እና 2 ሴት] በሥጋ ምርት የመድኃኒት ቅሪት ምርመራ ሥነ-ዘዴዎች ላይ ሥልጠና ተሰጥቷል።
- የአንድ ጤና (One Health) እና የባለድርሻ አካላት የምክክር መድረኮች፦ በአንድ ጤና መርህ ላይ በተመሰረተ የምግብ ወለድ በሽታዎች መከላከል ዙሪያ ለ45 ባለሙያዎች [39 ወንድ እና 6 ሴት] የአሰልጣኞች ሥልጠና (ToT) ተሰጥቷል። በተጨማሪም በFAO የፓንደሚክ ፈንድ ፕሮጀክት ድጋፍ የሥልጠና ፍላጎት ዳሰሳ ጥናት ውጤትን ለመገምገም ለ40 ባለድርሻ አካላት [33 ወንድ እና 7 ሴት]፣ ሰባት (7) የሥልጠና ሞጁሎች በማዘጋጀት እና የተዘጋጁ የሥልጠና ሞጁሎች ለማፅደቅ ለ35 የአንድ ጤና አመራር አካላት [29 ወንድ እና 6 ሴት] የቫሊዴሽን አውደ ጥናቶች ተካሂደዋል። በUNIDO ድጋፍም በብሔራዊ የሥጋ ምርት ኬሚካል ቅሪት ቁጥጥር ጋይድላይን ላይ ለ22 ባለሙያዎች [19 ወንድ እና 3 ሴት] የግምገማ አውደ ጥናት ተካሂዷል።

የመረጃ አቅርቦት ሥርዓት እና አጠቃቀምን ማሻሻል

- የዲጂታል መረጃ አቅርቦት ሥርዓትን ለማሻሻልና መረጃዎችን ለባለሙያዎችና ለአመራሮች ፈጣንና ተደራሽ ለማድረግ የጎግል ድራይቭ ሺት (Google Sheets) ቴክኖሎጂን በስፋት ጥቅም ላይ ማዋል ተችሏል። በዚህም የቋሚና አላቂ የላቦራቶሪ ግብዓቶች ቆጠራ እና ማቀናነሻ ገጽ፣ የግብዓት ግዥ ፍላጎት ማሳወቂያ፣ የስፔስፊኬሽን ማዘጋጃና መገምገሚያ ገጽ፣ እንዲሁም የእንስሳት ምርትና ግብዓት ናሙናዎች የጥራትና ደህንነት ምርመራ ሥራዎች ሂደት መከታተያ ዲጂታል ገጾች ተዘጋጅተው ሙሉ አገልግሎት በመስጠት ላይ ይገኛሉ።
- ማዕከሉ የመረጃ ማኔጅመንት ሥርዓቱን ሙሉ በሙሉ ዲጂታላይዝ ለማድረግ የሚያስችሉ የዝግጅት ሥራዎችን በበጀት ዓመቱ አከናውኗል። በዚህም መሠረት በግብርና ሚኒስቴር የድራይቭ (DRIVE) ፕሮጀክት የበጀት ድጋፍ እና የአይሲቲ (ICT) ዲፓርትመንት ቴክኒካዊ እገዛ፤ ዘመናዊ የላቦራቶሪ ኢንፎርሜሽን ማኔጅመንት ሥርዓት (LIMS) ዝርጋታን ለማካሄድ የሚያስችል የአማካሪ/ኮንሰልታንት ቅጥር መረጣ እና

የቅድመ-ዝግጅት ሥራ ሂደቶች ተጠናቆ በ2019 በጀት አመት የማዕከሉን አሰራር ሙሉ በሙሉ ዲጂታላይዝ ለማድረግ እየተሰራ ይገኛል።

የላቦራቶሪ ግብዓት አቅርቦት ማሳደግ

- በበጀት ዓመቱ ለማዕከሉ ሥራ የሚውሉ ቋሚና አላቂ የላቦራቶሪ ግብዓቶች ፍላጎት ተለይቶ ስፔስፊኬሽኖች የተዘጋጁ ሲሆን፣ የግዥ ሂደቶችም በተሳካ ሁኔታ ተከናውነዋል። በዚህም መሠረት በመንግሥት የኤሌክትሮኒክስ የግዥ ሥርዓት (e-GP) አማካኝነት 3,698,676.00 ብር አላቂ ግብዓቶች ግዥ ተከሄዷል። በተጨማሪም በግብርና ሚኒስቴር ዲራይቪ ፕሮጀክት ድጋፍ በአለም አቀፍ ጨረታ አሸናፊ ከሆኑ ሁለት ድርጅቶች ከ2 መቶ ሚሊዩን ብር በላይ የተገዙ ቋሚና አላቂ የላቦራቶሪ ግብዓቶች በተጠየቀው ቴክኒካዊ መግለጫ መሠረት መሆናቸው ተረጋግጦ ገቢ ሆነው ለሥራ እንዲውሉ ተደርጓል።
- የላቦራቶሪ ግብዓት አቅርቦትን ይበልጥ ለማሻሻል ከልማት አጋሮች ጋር ጠንካራ የሥራ ትስስር ተፈጥሯል። በዚህም መሠረት ለኢትዮ-ፓንደሚክ ፈንድ ፕሮጀክት አስተባባሪ ለሆነው የዓለም ጤና ድርጅት (WHO) 177 ልዩ ልዩ ግብዓቶች፣ እንዲሁም ለዓለም ምግብና እርሻ ድርጅት (FAO) 125 የተለያዩ የላቦራቶሪ ግብዓቶች ዝርዝር የግዥ መግለጫ (Specification) ተዘጋጅቶ ተላልፏል። ግዥዎቹ በእነዚሁ የልማት አጋር ድርጅቶች በኩል ተፈጽመው ለማዕከሉ እንዲቀርቡ የቅርብ ክትትል እየተደረገ ይገኛል።
- በዓለም ጤና ድርጅት (WHO) የኢትዮ-ፓንደሚክ ፈንድ ፕሮጀክት ድጋፍ በድምሩ 69,557.07 የአሜሪካ ዶላር ($) ግዥ ተፈጽሞ ለማዕከሉ ገቢ ተደርጓል። ገቢ የተደረጉት ዕቃዎች 25 ዘመናዊ ላፕቶፖች እና 10 ዴስክቶፕ ኮምፒውተሮች ከነሙሉ መለዋወጫዎቻቸው (Accessories) እንዲሁም 3 ቋሚ እና 5 አላቂ የላቦራቶሪ መሣሪያዎችና ግብዓቶች ሲሆኑ፣ በአሁኑ ወቅት ሙሉ በሙሉ ለአገልግሎት ዝግጁ ሆነው ወደ ሥራ እንዲገቡ ተደርጓል።
- ከUNIDO ጋር በተደረገ ትብብር የላቦራቶሪውን የምርመራ አቅም የሚያሳድጉ በርካታ ስኬታማ ተግባራት ተከናውነዋል። በዚህም መሠረት በድምሩ 129,874.33 የአሜሪካ ዶላር ($) የ5 ዘመናዊ የኬሚካል ቅሪት መመርመሪያ መሣሪያዎች የቅድመ-ብልሽት መከላከል፣ የሶፍትዌር ማሻሻያ እና የጥገና አገልግሎት ግዥ የተፈጸመ ሲሆን፤ ለመሣሪያዎቹ የሚሆኑ መለዋወጫዎችና የምርመራ ግብዓቶችም ተሟልተዋል።

ከቴክኒክ ብቃት ግንባታ ጎን ለጎን፣ የብሔራዊ የሥጋ ኬሚካል ቅሪት ቅኝት ጋይድላይን የተዘጋጀ ሲሆን፣ የምርመራ ሥነ-ዘዴ ትክክለኛነት ማረጋገጫ (Validation & Standardization) ሥራዎችም በተሳካ ሁኔታ ተከናውነዋል።

- የማዕከሉ አጠቃላይ ዕድሳት እና የጨረታ ሂደት አፈጻጸም:- የእንስሳት ጥራት ምርመራ ማዕከል ከተቋቋመበት ጊዜ ጀምሮ ምንም ዓይነት ጥገና ያልተደረገለት በመሆኑ በሥራ አፈጻጸም ላይ ከፍተኛ ማነቆ ፈጥሮ ቆይቷል። ይህንን ችግር ከመሠረቱ ለመቅረፍ ከማዕከሉ፣ ከግብርና ሚኒስቴር እና ከብሔራዊ የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት የተውጣጡ መሐንዲሶችና የቴክኒክ ባለሙያዎች ቡድን ተቋቁሞ የችግሮቹ ዓይነትና መጠን እንዲለዩ ተደርገዋል። ቡድኑ የዕድሳትና ጥገና የዋጋ ግምት (Bill of Quantity - BOQ) እና የጨረታ ሰነዶችን በስማርት መንገድ አደራጅቶ ያጠናቀቀ ሲሆን፤ በግብርና ሚኒስቴር የተቀናጀ የምግብ ሥርዓት ማጠናከሪያ ፕሮጀክት (FSMP) የበጀት ድጋፍ የሚከናወነው ይኸው አጠቃላይ የዕድሳትና ጥገና አገልግሎት ግዥ በአሁኑ ወቅት በግልጽ ጨረታ ሂደት ላይ ይገኛል። ይህ ዕድሳት ሲጠናቀቅ ለሠራተኞች ምቹ የሥራ ከባቢ ከመፍጠሩም በላይ ላቦራቶሪው ዓለም አቀፍ ስታንዳርዱን የጠበቀ አገልግሎት እንዲሰጥ ያስችላል።

የመረጃ አቅርቦት ሥርዓት እና አጠቃቀምን ማሻሻል

- በላቦራቶሪ ጥራት ማኔጅመንት ሥርዓት መሠረት የማዕከሉ ዋና ዋና ቴክኒካል መረጃዎች በኤሌክትሮኒክስ ዳታ እና በሰነድ ተደራጅተው ለአገልግሎት እንዲውሉ ተደርጓል። በዚህም መሠረት የናሙና ቅበላ፣ የምርመራ ሰርተፊኬቶች፣ የፕሮፊሼንሲ ፍተሻ ውጤቶች፣ የቁሳቁስና መሣሪያዎች የካሊብሬሽንና ጥገና መረጃዎች፣ ልዩ ልዩ ዓለም አቀፍ ፋርማኮፒያዎች (Pharmacopeias) እና ጋይድላይኖች ተደራጅተዋል። በተጨማሪም የጥራት ማኔጅመንት ሰነዶች (የአሰራር መመሪያዎች፣ የስጋት ትንተናዎች፣ የውስጥና ውጭ ኦዲት ግኝቶች) እና የባለሙያዎች የትምህርት፣ የሥልጠናና የሥራ መዘርዝር መረጃዎች ስትራቴጂያዊ መንገድ ተዋቅረዋል።

4. ዘርፈ ብዙ ጉዳዮች

የሴቶችን አቅም በመገንባትና እኩል ተጠቃሚነታቸውን በማሳድግ ለቁጥጥር ተግባሩ ያላቸውን ሚና ማጐለበት

- የሥርዓተ-ፆታ ማካተት፣ ጾታዊ ትንኮሳ እና የሰብአዊ መብት ጥሰት በ በጥቅሉ 20 የስራ ክፍሎች እና ቅርንጫፍ ጋር በመከናወኑ   አፈጻጸሙ 100% ነው፡፡
- የሥርዓተ-ፆታ ማካተትና ጾታዊ ትንኮሳ ስልጠና በድሬደዋእና በሃዋሳ ጣቢያ ወንድ 62 ሴት 27 ስልጠና የተሰጠ ሲሆንአፈጻጸሙ 100% ነው፡፡
- የአመራርና ውሳኔ ሰጪነት ስልጠና ለ 50 ሴት ሰራተኛ ስልጠና የተሰጠ ሲሆን አፈጻጸሙም(100%) ነው
- እንደ ተቋም በቀን ታህሳስ 2/2018 ዓ.ም በኤች.አይቨ ኤድስ ነጭ ሪቫን ቀን አጠቃላይ በሴቶች ጥቃት እናተጋላጭ የህብርተሰብ ክፍሎች ዙሪያ ለግንዛቤ ተሰጧል ይህም አፈጻጸሙ 100% ነው

በባለስልጣኑ የሴቶች፣ህጻናት፣ወጣቶችና ይበልጥ ተጋላጭ የሆኑ የህብረተሰብ ክፍሎችን ተሳታፊና ተጠቃሚ ማድረግ

- በአጠቃላይ እስከዚህ ሩብ አመት ለሁለት(2) አደጋ ተጋላጭ ህፃናት ብር ለእያንዳንዳቸው ብር ድጋፍ ተደርጓል፡፡ በ2 ዙር ጠቅላላ ብር ሀያ ሺህ ዘጠኝ መቶ ሀምሳ (20,950.00) ለበአል ድጋፍ ተደርጓል፡፡
- ለተማሪዎች (ከ1-4)ተኛ ክፍል 206 የትምህርት ቁሳቁስ (የእንግሊዝ፣የሂሳብ እና የአካባቢ ሳይንስ አጋዥ መጽሃፍ) ለገጣፎ ክ/ከተማ ጣፎ ወረዳ ለወርገኑ ት/ቤት ድጋፍ ተደርጓል ይህም አፈፃፀሙ 100% ነው፡፡
- 15 ዩኒት ደም ለመለገስ ታቅዶ 20 ዩኒት ደም ከተቋሙ ሰራተኞች የተሰበሰበ ሲሆን አፈጻጸሙም 100% ነው
- በአጠቃላይ እስከዚህ ሩብ አመት 2 የአቅመ ደካማ ቤት ግንባታ ማስተባበር የታቀደ ሲሆን ብር 8,000,000.00(ስምንት ሚሊዮን) ተሰብስቦ ከግብርና ሚኒስር ጋር በጋራ እየተከናወነ በመሆኑ አፈጻጸሙም 100% ነው
- በአጠቃላይ እስከዚህ ሩብ አመት የህፃናት ማቆያ ተጠቃሚ የሆኑ ሴቶችና ህፃናት ክትትልና ድጋፍ በየጊዜው እየተደረገ ሲሆን አስፈላጊ ቁሳቆሶችን በማሟላት እና የማብሰያ፣የጽዳት ቦታቻዎን ማመቻቸት ስራ ተከናዎኗል ይህም አፈጻጸሙ 100% ነው
- በቅጥር፣ በደረጃ እድገት፣ በስልጠናና በዝውውር ወቅት ፍትሃዊ አሰራሮችበመከታተል አንድ ዝውውር ብቸኛ ወንድ ሲሆን አወንታዊ ድጋፍ የለም ፣ሌላው ሶስት የደረጃ

እድገት የተከናወነ ሲሆን አንደኛው ሁሉም ሴቶች የተወዳደሩ ሲሆኑ የብሄር ተዋጽኦ ተግባራዊ ተደርጓል ሌላኛው የጾታ አውንታዊ ድጋፍ የተደረገ መሆኑን ታይታል በመሆኑም አፈጻጸሙም 100% ነው፡፡

- ለ200 የተቋሙ ሰራተኞች የHIV/AIDS ስልጠና መስጠት የሚል ታቅዶ ለ80 ሴት እና ለ120 ወንድ ሰራተኞች የግንዛቤ ማስጨበጫ ተሰቷል ይህም አፈጻጸም 100% ነው
- እስከዚህ ሩብ አመት ሁለት ጊዜ ለተቋሙ ጣቢያ ሴት ሰራተኞች ድጋፍና ክትትል ለማድረግ ታቅዶ ለሃዋሳ፣አዳማ፣ሞጆ ፣ዱከም እና ቢሾፍቱ ጣቢያ ሴት ሰራተኞች ድጋፍና ክትትል የተደረገ ሲሆን አፈጻጸሙመ 100% ነው
- የሴቶችና የወጣቶች ኔትወርክ ማስፋፋት የሚል አንድ(1)ታቅዶ የመልክት ሰራተኞች በወረቀት እና መሰል ነገሮችን በመሰብሰብ እየሠሩ ቢሆንም የገቢ ምንጮችን ለማስፋት የፎቶ ኮፒ፣የፕሪንተር እና የእስቴሽነሪ ስራ ለማስጀመር የቢዚነስ ፕላን ተዘጋጅቶ ስራዎችንም ተሞክሮች ለማስፋት የስራ ፈጠራ ስልጠና ለ52 ሴቶች እና 8 ወንዶች ተሰቷል አፈጻጸሙም100% ነው

የማህበራዊ አካቶ ትግበራን በአካባቢ እና ማህበራዊ ላይ የሚያስከትለውን ተጽእኖ ለመቀነስ ተግባራዊነቱን መከታተተል

- አምራች ድርጅቶች ማህበራዊ ኃላፊነትን ከመወጣት አንፃር በባህላዊ እሴቶች፣ቅርሶች፣ ወጎችና ልምዶች እንዲጠበቁ፤ የሰራተኞች ጤንነትና ደህንነት፣ የስራ ስምሪት መብትና የስራ ቦታ ሰላማዊ ግንኙነት መፍጠር የሚያስችል አሰራር እንዲዘረጉ፣ የአካባቢው ማህበራሰብ ተጠቃሚነትና መልካም ግንኙነት እንዲፈጠር የመኖ አምራች ተቋማትን ከመኖ ሪጉላቶሪ መሪ ስራ አስፈጻሚ ክፍል እንዲሁም ከእንስሳት ምርት መሪ ስራ አስፈጻሚ ጋር በመሆን ቂራዎች/ ስጋ ላኪ ተቋማትን የክትትልና ድጋፍ ስራ ተከናውኗል አፈጻጸሙም 100% ነው፡፡

የኢንፎርሜሽን፣ ኮሙኒኬሽን እና ቴክኖሎጂ አሰራርንና ውጤታማነትን ማሻሻል

የመረጃ ቋት ማደራጀት

ክላውድ የመረጃ ማጋሪያ እና ማከማቻ ሲስተም ማዘጋጀት

ከኢትዮቴሌኮም የክላውድ ስቶሬጅ የመረጃ ማጋሪያ ስራ ተሰርቷል።

በመሆኑም 100% ታቅዶ 89.25 % ተከናወነ ሲሆን አፈጻጸሙም 89.25 % ነው።

የባክአፕ ሲስተም ማዘጋጀት

በባለስልጣኑ ለለሙ የኢፋይቶ እና የስጋ ኢንስፔክሽን ሲስተሞች የአውቶማቲክ ባክአፕ ስራ የተሰራ ሲሆን፤ 100 % ታቅዶ 94% በመከናወኑ አፈጻጸሙ 94 % ነው።

የመረጃ ደህንነት ሲስተም መዘርጋት

በባለስልጣኑ ለለሙ ሲስተሞች እና ለባለስልጣኑ የዌብሳይትና ኢሜይል የሴኩሪቲ (SSL Certificate) ስራ ተሰርቷል። 100% ታቅዶ 96% ተከናውኖ አፈጻጸሙ 96% ነው።

ወረቀት አልባ አሰራርን መተግበር

ማንዋል አገልግሎቶችን ወደ ኢሰርቪስ እና አንድ መስኮት ስርአት ማስገባት

ኢሰርቪስ እና አንድ መስኮትን በተመለከተ፦

- በ2018 በጀት አመት 12 አገልግሎቶች ወደ መሶብ የገቡ ሲሆን ሲንግል ዊንዶ ላይ ለ 12 የቅርንጫፍ ባለሙያዎች ሮል በመስጠት ወደስራ እንዲገቡ ተደርጓል
- ለዲጂታል አገልግሎቶች ከQR code ጋር የማገናኘት ስራ እየተሰራ ይገኛል100% ታቅዶ 96% ተከናውኗል፤ በመሆኑም አፈጻጸሙ 96% ነው።

በመልማት ላይ ያለውን የephyto ሲስተም እንዲጠናቀቅ ማድረግ

- ሲስተሙ በዘላቂነት አገልግሎት የሚሰጥበት ማከማቻና የዶሜን ስም ስራ ከኢትዮቴሌኮም ጋር ተሰርቷል ከቴሌብር የኦንላይን ክፍያ ስርአት ጋር የማገናኘት ስራ ተሰርቷል
- በተመረጡ ኤክስፖርተሮች ፡ በቦሌ ጣቢያ የሙከራ ስራ በተሳካ ሁኔታ የተከናወነ እና ለዚያ የሚያስፈልጉ እቃዎች የተዘጋጁ በመሆናቸው ወደ ሙሉ ትግበራ ለማስገባት እየተሰራ ይገኛል። የታቀደው 100% ሲሆን አፈጻጸሙ 92% ነው።

በመልማት ላይ ያለውን የዘር ሰርቲፊኬሽንና ትራኪንግ ሲስተም እንዲጠናቀቅ ማድረግ

- የዘር ሰርተፊኬሽን ሲስተሙን የመገምገምና ሪፖርት የማቅረብ ስራ፤ እንዲሁም ኮድ የመሞከር ስራ ተጠናቆ የማሻሻያ ግንባታ ፕሮፖሳል

ተዘጋጅቶ ለበላይ ሃላፊዎች ቀርቦ ስራው ለግብርና ትራንስፎርሜሽን ኢንስቲትዩት የተሰጠ ሲሆን የማሻሻያ ስራ እየተሰራ ይገኛል እቅድ 50% ክንውን 45% በመሆኑ አፈጻጸሙ 90% ነው።

በመልማት ላይ ያለውን የስጋ ኤክስፖርት ኢንስፔክሽን ሲስተም እንዲጠናቀቅ ማድረግ

- የማልማቱና ቴስቲንግ ስራ ተጠናቆ ለሁሉም ቁራ ባለሙያዎች የሁለት ዙር ስልጠና ተሰጥቶ ፡ የዩዘር አካውንት ተፈጥሮ ወደ ተግበራ ተገብቷል።

- ሲስተሙን ከሲንግል ዊንዶ ጋር ለማስተሳሰር ከስተመር የኦንላይን አገልግሎት እንዲያገኙ ስራ ተጀምሯል ከታቀደው 100% ሙሉ በሙሉ በመከናወኑ አፈጻጸሙ 100% ነው።

የተሽከርካሪ አስተዳደር(E-Fleet) ሲስተም መዘርጋት

- የባለስልጣኑን ሁሉንም ተሽከርካሪ ወደ ሲስተም ማስገባት፣ እንዲሁም ለሰራተኞች በሙሉ አካውንት በመክፈት እና ለሁሉም ሰራተኛ የአጠቃቀም ስልጠና በመስጠት ሙሉ ስራ ማስጀመር ተችሏል። **ከታቀደው 100% ሙሉ በሙሉ በመከናወኑ አፈጻጸሙ 100% ነው።**

አሁን ያለውን ዌብሳይት እንደገና መገንባትና ማሻሻል

- አሁን ያለው ዌብሳይት ላይ አዳዲስ የማሻሻያ ስራ ማለትም ሜኑ መጨመርና ማስተካከል፡ ለኮምኒኬሽን ክፍል ዩዘር በመፍጠርና ግንዛቤ በማስጨበጥ መረጃዎችን ፖስት እንዲያደርጉ የማስቻል ስራ ተሰርቷል

- እንደአዲስ ለማልማትና ዘመናዊና ደረጃውን የጠበቀ ለማድረግ ፕሮፖዛል በማዘጋጀትና በማጸደቅ በጀት የማፈላለግ ስራ እየተሰራ ይገኛል።100% ታቅዶ 90% በመከናወኑ አፈጻጸሙ 90% ሆኗል።

በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የታገዘ የመረጃ ልውውጥና አያያዝ ስርዓት ማሳደግ

- በዋናው መስሪያቤት የከስተም (Custom) አንድ መስኮት አገልግሎት ከኢንተርኔት ወደ ቪፒኤን (VPN) እንዲሆን ስለተባለ መስመሩን አስገብተን የኮንፊገሬሽን ስራ በመጠባበቅ ላይ እንገኛለን።

- በማእከላትና በጣቢያዎች የኔትዎርክና የዳታ ሼሪንግ ስራ የተሰራ ሲሆን÷በመቀሌ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት ለ2 ቢሮዎች ኔትዎርክ ዝርጋታ፡ በድሬዳዋ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት የኔትዎርክና ፕሪንተር ሼሪንግ፡ በጉርድ ሾላ ለሚገኘው ማዕከላት ማስተባበሪያ ጽ/ቤት እና ላብራቶሪ አዲስ

የኢንተርኔት መስመር ዝርጋታ፡ የፕሪንተር ሼሪንግ እና ዋይፋይ ገጠማ ስራ ተከናውኗል።

- ልሁሉም አመራሮች፡መሪ ስራ አስፈጻሚዎች፡ ስራ አስፈጻሚዎች እና ኬዝ ቲም ሊደሮች የሁለት ቀን የአርተፊሻል ኢንተለጀንስ ስልጠና ተሰጥቷል 80% ታቅዶ 80% ተከናውኖ አፈጻጸሙ 100% ሆኗል።

የኤሌክትሮኒክና ኦንላይን ስርአቶችን ማስተዳደር

የኤሌክትሮኒክ አገልግሎቶች ሳይቆራረጡ አገልግሎት እንዲሰጡ፡ የተጠቃሚዎችን አካውንት የማስተዳደር ስራ ተሰርቷል።

- የኢፍሚስ፣ የሰው ሀብት አስተዳደር እና ኢጂፒ፡ ኢሰርቪስ እና ኤሌክትሮኒክ አንድ መስኮት ሲስተሞች ላይ በአጠቃላይ የተረሳ ፓስዎርድ መቀየር፣ የስራ ድርሻ መቀየር፣ አዳዲስ አካውንቶችን መክፈት፣ በአጠቃላይ የመጡ የድጋፍ 245 ጥያቄዎች ሁሉም ተስተናግደዋል።

ከታቀደው 100% በሙሉ በመከናወኑ አፈጻጸሙ 100% ነው።

የሲስተም አስተዳደርና ድጋፍ ስራ ማከናወን

- በቢሮ ሽግሽግ ምክንያት አዲስ የኔትወርክ ዝርጋታ፣ ዴስክቶ፣ ላፕቶፕ እና ፕሪንተር ጥገና በአጠቃላይ 75 ጥገናዎች በግማሽ አመቱ ተደርጓል።
- በዋና መስሪያ ቤት ለሚገኙ ኮምፒተሮቻቸው በጣም ለሚዘገዩ 30 ኮምፒተሮች 8GB RAM ግዥ እንዲፈጸም በማድረግ የሚዘገዩትን ኮምፒተሮች ማስተካከል ተችሏል።
- በ5 ሚልዮን ኮደርስ ኢኒሺየቲቭ ስልጠና ለ42 ሰራተኞች የመመዝገብና የመፈተን ድጋፍ ተደርጓል ፡ በአጠቃላይ 405 ሰራተኞች ሰርተፊኬት ወስደዋል።
- ከየስራ ክፍል ለተወጣጡ 12 የተቋሙ ሰራተኞች የፍይናንስ ሲስተም ኢፍሚሽ (IFMIS) አጠቃቀም ስልጠና ከብቃት ሰው ሀብት ስራ አስፈጻሚ ጋር በመሆን መስጠት ተችሏል።
- ከተቋሙ የስነ-ምግባር መከታተያ ስራ አስፈጻሚ ጋር በመሆን አዲሱን የሀብት ማሳወቅ ሲስተም በማዕከላት ለሚገኙት ሰራተኞች የሀብት ምዝገባ በሲስተም እንዴት እንደሚሞላ እገዛ ማድረግ ተችሏል።

- በጉርድ ሾላ ለሚገኙት እጽዋት ላብራቶሪ እና ማዕከላት ማስተባበሪያ ጽ/ቤት ለኢስሚስ (ICSMIS) እና ለኢፍሚስ (IFMIS) አገልግሎት የሚውል የወረዳኔት መስመር ዝርጋታ ተከናውኗል ። አዲስ የኢንተርኔት መስመር ዝርጋታ እና ዋይፋይ ገጠማ እና 5 ፕሪንተሮች፣ 3 ዴስክቶፕ እና 5 የላፕቶፕ ጥገና ተደርጎላቸው አገልግሎት እንዲሰጡ ማድረግ ተችሏል።

- በአንድ መስኮት (Single Windows) የሚሰጡትን የተቋሙን አገልግሎቶች ማለትም በጸረተባይ እና ማዳበሪያ መሪ ስራ አስፈጻሚ ስር ለሚገኙ 12 የማዕከላት ባለሙያዎች አካውንት የተከፈተላቸው ሲሆን ሲተሙን ተጠቅመው አገልግሎት መስጠት እንደሚችሉ ተደርጓል።

- የእንስሳት ላብራቶሪ ከላብራቶሪ ማሽን ጋር የተገናኘ ሲስተም በብልሽት ምክንያት ስራ አቁሞ የነበረ ሲሆን ተስተካክሎ አገልግሎት መስጠት ቀጥሏል በመሆኑም የመጡ የድጋፍ ጥያቄዎች የተስተናገዱና ችግሮች የተፈቱ በመሆናቸው አፈጻጸሙ 100% ነው።

በሂደት ላይ ያሉ ስራዎች

- በግብርና ሚንስቴር የለማውን የደብዳቤ አስተዳደር(e-Office) ሲስተም ለማስገባት ስራ የተጀመረ ሲሆን በቅርቡ ወደ ትግበራ የሚገባ ይሆናል።

- ከግብርና ትራንስፎርሜሽን ኢንስቲትዩት (ATI) ጋር በመሆን ለገበሬዎች ፣ የግብርና ቢዝነስ ኩባንያዎች (FABCs)፣ የግብርና ግብዓት-ውጤት ማዕከላት (IOCs) እና ሌሎች የገበያ አማራጮች የግብርና ግብዓት አቅርቦት ሰንሰለትን ለማዘመን Smart Agricultural Input Sourcing System (SAISS) የተሰኘ አገራዊ የዲጂታል ፖርታል ከእኛ አገልግሎቶች ጋር የማገናኘት(ኢንተግሬሽን) ስራ ተጀምሮ በሂደት ላይ ይገኛል።

- የSeed Traceability ሲስተም ተግባራዊ ለማድረግ ከግብርና ትራንስፎርሜሽን ኢንስቲትዩት እና ከADC ምርምርና ልማት PLC ጋር በመሆን ዘር ከአምራች ተነስቶ እስከ ገበሬው ድረስ ያለውን ጉዞ ስማርት መሳሪያዎችን በመጠቀም መከታተል (Track and Trace) እንደሚቻል የተገመገመ ሲሆን ወደፊት ተግባራዊ ሲደረግ አስተማማኝ የጥራት ቁጥጥር: የኢንስፔክሽን ውጤቶች በብሎክቼይን ላይ ስለሚቀመጡ፣ ጥራቱ ያልተረጋገጠ ወይም የተበላሸ ዘር ወደ ገበያ እንዳይገባ 100% መከላከል ይቻላል። ለወደፊትም ይህንን ተሞክሮ ለሌሎች አገልግሎቶች ማዋል ይቻላል።

- እስካሁን ዲጂታል ያልተደረጉ አገልግሎቶች ወደ አልሚው ድርጅት(ፔራን) ተልከው በሂደት ላይ ይገኛል
- እንዲሁም ወደ 26 አገልግሎቶች ከቴሌብር ጋር የማገናኘት ስራ እየተሰራ ይገኛል

ከዲጂታላይዜሽን ጋር በተያያዘ

- ጠቅላላ የአገልግሎቶች ብዛት፡ 462
- ዲጂታይዝ የሆኑ አገልግሎቶች ብዛት፡ 211
- በዲጂታል ስርዓት እየተሰጡ ያሉ አገልግሎቶች፡ 101
- ወደ መሶብ ማእከል የገቡ፡ 41
- ዲጂታል ያልሆኑ አገልግሎቶች 251 ሲሆኑ ወደ አሰርቪስና ወደ ሲንግል ዊንዶ እንዲገቡ እየተደረገ ይገኛል።

የሰው ሀብት ልማት እና አስተዳደር አሰራርና ውጤታማነት ማሻሻል

- በአጠቃላይ ሩብ አመቱ የሰው ሀብት ሙሌት ፍላጐት መረጃ መሰብሰብ 1 ታቅዶ 100% ተከናውኗል፡፡
- በተሰበሰበ መረጃ መሰረት የቅጥር ፍላጎት ትንተና መሥራት 1 ታቅዶ 100% ተከናውኗል፡፡
- በሩብ አመቱ ለ3 ሠራተኞች ከጡረታ ማስከበር ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ተግባራትን ለማከናወን ታቀዶ ለ 2 ሠራተኞች የጡረታ መውጫ ጊዜ ደብዳቤ እንዲደርሳቸው በማድረግ 66% ተከናውኗል፡፡ በአጠቃላይ በአመቱ የ11 ሠራተኞች እቅድ ተይዞ 100% ተከናውኗል፡፡
- ከማህበራዊ ዋስትና አስተዳዳር ጋር በመነጋገር የሠራተኞችን ፋይል በማደራጀት የጡረታ ቁጥር በሲስተም መሥጠት ተጀምሯል፡፡
- በአጠቃላይ በሩብ የሰው ሀብት ሙሌት በቅጥር 10 ተይዞ 13 የኮንትራት ቅጥር ተቀጥሯል በአጠቃላይ 130% ተከናውኗል፡፡ ዝውውር በሩብ አመቱ አልተከናወነም በአጠቃላይ በአመቱ 15 ታቅዶ 9 ተከናውኗል አፈጻጸሙም 60% ነው፡፡

የሠው ሀይል አቅም መገንባት

- በሩብ ዓመቱ በተለያየ ዘዴ የመፈጸም አቅምን ለማዳበር የሚያስችሉ ትምህርትና ስልጠናዎችን ማመቻቸት፣መከታተልና መደገፍ 100% ታቅዶ ተከናውኗል፡- እነሱም 28 ወንድ እና 25 ሴት በድምሩ 53 የእንስሳት ምርትና ግብዓት ጥራት ምርመራ ማዕከል ሠራተኞች በአዲሱ የመንግስት ሠራተኞች አዋጅ 1353/2017 ዙሪያ የግንዛቤ ማስጨበጫ ተሰጥቷል፡፡
- 233 ወንድ፣ ለ109 ሴት በድምሩ 349 ሰራተኞች በ4 ሥራ አስፈጻሚዎች የተሰጡ 4 የተለያዩ ሥልጠናዎች ላይ የማመቻቸት ሥራ ተሠርቷል፡፡

የመረጃ አያያዝ እና አስተዳዳር ስርዓትን ማሳደግ

- በሩብ ዓመቱ በተለያዩ ዘዴዎች የሚቀርቡ የማስረጃ ጥያቄዎችን 100% ለማስተናገድ ታቅዶ ተከናውኗል፡፡
- በሩብ ዓመቱ 12 ጊዜ የሰራተኞችን መረጃዎች፣ በኮምፒዩተር ሲስተም መዝግቦ ማደራጀት ፣ የመረጃ ቋቱን የመከለስ ሥራ ታቅዶ 12 በማከናወን 100% ተከናውኗል፡፡
- የሪከርድና ማህደር አደረጃጀትና አገልግሎት አሰጣጥ በማሻሻል የማህደሮችን እንቅስቃሴ መቆጣጠር 100% የተከናወነ ሲሆን እንዲሁም ገቢና ወጪ ደብዳቤዎች በመጡት ልክ ተሠርተዋል፡፡

የሰራተኛ እርካታን በመጨመር ተነሳሽነትን ማሳደግ

- በአመቱ የደንብ ልብስና ጥቅማጥቅም ለሚገባቸው ሰዎች ተሰጥቷል፡፡
- በዓመቱ የቅሬታና የዲሲፕሊን ኮሚቴ እንዲቋቋም በማድረግ ጉዳዮች ላይ ክትትል የማድረግ ስራ 100% ተከናውኗል፡፡
- በአጠቃላይ አንድ የዲሲፕሊን ክስ ቀርቦ በኮሚቴዎች እየታየ ይገኛል፡፡

የስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ሪፖርት ዝግጅት፣ ክትትል፣ ግምገማ እና ግብረ-መልስን ማሻሻል

- በ4ኛ ሩብ አመት ፣ የስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ሪፖርት ዝግጅት፣ ክትትል፣ ግምገማ እና ግብረ-መልስን የማሻሻል ሥራ በዕቅዱ መሠረት ከተከናወኑ ተግባራት መካከል፡-
  - ✓ የአስር አመት እቅድ የመከለስ ስራ ተከናወኗል፡፡
  - ✓ የ2016-2018 ዕቅድ ክንውን (የ3) ዓመት የሪፖርት ሰነድ ተዘጋጅቷል፡፡
  - ✓ የ2018 ዕቅድ ተዘጋጅቶ ለሚመለከታቸው አካላት ተልኳል፡፡
  - ✓ የተቋሙን አመታዊ እና ሩብ አመት ሪፖርት ማደራጀት ማስገመገም እና ለሚመለከተው አካል በወቅቱ መላክ በሀርድና በሶፍት ኮፒ ተዘጋጅተው

ለሚመለከታቸው እንዲደርሱ ተደርጓል፡፡ በስራ ክፍሉ የመረጃ ቋትም እንዲቀመጡ ተደርጓል፡፡ ከነዚህም መካከል

- የ10 ዓመት የስትራቴጅክ ዕቅድ
- የ3 ዓመት እቅድ
- የ3 ዓመት አፈጻጸም ሪፖርት
- የ2018 ዓመታዊ እቅድ
- የ2018 አመት ሪፖርት
- የ2018 ዓመታዊ የፕሮግራም በጀት ሪፖርት
- የ2018 በጀት ዓመት የፕሮግራም በጀት የድርጊት መርሃ ግብር ይገኙበታል፡፡

ክትትልና ግምገማ ስርዓት መዘርጋት እና ተግባራዊ ማድረግ መሆኑን ክትትል በማድረግ ለመደገፍ የተከናወነ ስራ ተሰርቷል፡፡ በዚህ መሠረት

- የተቋሙን አፈፃፀም ክትልና ግምገማ በማካሄድ ክፍተት የለየ ድጋፍ የማድረግ ስራ ተሰርታል
- የተቋሙን የበጀት አፈጻጸም ክትትል በማድረግ በጀቱ ለታለመለት ዓላማ መዋሉን መከታተል ለታለመለት ስራ መዋሉን ክትትል እና ድጋፍ የማድረግ ስራ ተሰርታል ፡፡
- የክትትልና ግምገማ ለማድረግ የተቋቋመውን ኮሚቴ በማጠናከር የባለስልጣኑን የዕቅድ አፈጻጸም ስርዓት ለማሻሻል የሚረዱና ተቋሙ ያለበት ደረጃ ለመመዘን የሚያስችል ቼክሊስት በማዘጋጀት ወደ ሥራ ተገብቷል
- ለባለስልጣኑ የሚመደበውን የመንግስት መደብ በየኘሮግራሙ በውጤት መደልደል እና አፈጻጸሙን የመከታተል ስራ ተሰርቷል የ2019 የተቋመን በጀት ጥያቄ ለገንዘብ ኢኮኖሚ ሚኒስቴር ተልኳል ፡፡
- ለ2019-2021 በጀት ዓመት የ4 ዓመት የፕሮግራም በጀት ዕቅድ ተዘጋጅቶ ስራ ላይ ውሏል፡፡በዚህም የበጀት ታጊንግ የሚይንስተሪሚንግና የቅድመ ትንበያ ስራዎች ተከናውነው በጀት እንዲመደብ ተደርጓል፡፡

አጋትነት እና ሃብት ማሰባብሰብ

- ለባለስልጣኑ የሚመደበውን የመንግስት በጀት በየኘሮግራሙ በውጤት የመደልደል እና አፈጻጸሙን የመከታተል ስራ ተሰርታል ፡፡

- በFSRP project ለባለስልጣኑ የተመደበውን በጀት ለታለመለት ዓላማ መዋላቸውን በመከታተልና በመገምገም ለሚመለከተው አካል ሪፖርት የማድረግ ስራ ተሰርቷል ፡፡

ዶክመንት ዝግጅት እና መረጃ አያያዝን ማሻሻል

- የባለስልጣኑን የእቅድ እና በየሩብ አመቱ የሚከናወኑ አፈጻጸሞችን በሲስተም ለሚመለከተው አካል የማድረስ ስራ ተሰርቶል፡፡

ሌሎች ከዕቅድ ውጭ የተከናወኑ ስራዎች

- የ Indicator Reference guideline በመጨረሻዉ ረቂቅ ላይ ግምገማ ላይ ተሳትፎ ተደርጎ አስተያየት ተሰጥቷል ፡፡
- በግበርና ሚንስተር በኩል ለሚደረጉ የመረጃ ፍሰት ስራዎች በዲጂታል ፐላትፎርሙ በኩል እንዲሆን ተደርጎ እቅዱን የማስገባት ስራ ተከናወኗል፡፡
- የፋይቶ ሳኒታሪ ስትራቴጂክ ፐላን ዝግጅትና የማፅዳቅ ሂደት ላይ በመገኘት የስትረቴጅክ ፐላኑን ማሻሻያና መስፈጸሚያ ስልቶች ላይ አስተያየት ተሰጥቷል፡፡
- የእንስሳት ምርትና ግበዓት ጥረት ምርመር ላብላቶሪ ባዘጋጀዉ የምግብ ደንነትና አለም አቀፍ ህግጋት ስልጠና ላይ ተሳትፎ ተደርጋል ፡፡
- በአዲስ አበባና ዙሪያዋ በፓይላት ደረጃ እዲሰራ የተሰበዉ ስራ በፕሮጀክት መልክ እንዲከናዎን በፕሮጀክት ዝግጅት ላይ ተሳትፎና የማስተባበር ስራ ተከናዉናል ፡፡
- የክትትልና ግምገማ ሰነድ ግምገማና የምክክር ዳሰሳ ጥናት ሪፖርት ለባለስልጣኑ መሪ ስራ አስፈጻሚዎችና ስራ አስፈጻሚዎች ቀርቦ ተገምግሟል፡፡
- የሰዉ ሃብት ልማት የ5 አመት እቅድ ዝግጅት ላይ በመሳተፍ የ5 አመት እቅድ በማዘጋጀት ተገምግሟል፡
- በጠቅላይ ሚ/ር ቢሮ በተሰጠው አቅጣጫ መሠረት የዕቅድ ዝግጅትና ካስኬዲንግ ስራ ተከናውኖ ለሚመለከተው አካል ተልኳል፡፡
- የ90 ኢንዲኬተር የመረጃ መሰብሰቢያ እና የሪፖርት ፎርማት ተዘጋጅቷል፡፡
- ከህዝብ ተወካዮች መ/ቤት ለቀረቡ አስተያየቶች 4 ጊዜ ግብረመልስ ተሰጥቷል፡፡

የፋይናንስ አጠቃቀም ውጤታማነት ማጎልበት

የፋይናንስ አጠቃቀም ማሻሻል

- አመታዊ ፣ ሶስት ወር እና ወርሃዊ የጥሬ ገንዘብ ዕቅድ ለማቅረብ ታቅዶ በዕቅዱ መሰረት የተከናወነ ሲሆን አፈፃፀሙ 100% ነው፡፡
- የሚቀርቡ የክፍያ ጥያቄዎችን በተፈቀደውና በቀረበው በጀት ስለመሆናቸው ማረጋገጫ ለመስጠት ታቅዶ በዕቅዱ መሰረት የበጀት ማረጋገጥ ስራዎችን ተሰርቷል፡፡
- በየወሩ ገቢ እና ወጪ መሰረት ያደረገ የበጀት መረጃ ምዝገባ ለማድረግ ታቅዶ በዕቅዱ መሰረት የአስራ አንድ ምዝገባ ተከናውኗል፡፡
- የበጀት አጠቃቀም መረጃ ለስራ ክፍሎች በየወሩ ለማድረስ ታቅዶ የአስራ ሁለት ወር የተዘጋጀ ሲሆን አፈፃፀሙ 100% ነው፡፡

የመንግስት የኤሌክትሮኒክ የክፍያ ስርዓትን መጨመር

- ከእንስሳት እና ከዕፅዋት ዘርፍ የሚገኙ የአገልግሎት ገቢዎችን እስከ በጀት አመቱ መጨረሻ ብር 4,500,000. /አራት ሚልዮን አምስት መቶ ሽህ/ ለመሰብሰብ ታቅዶ ብር 7,148,592.13 ከዕቅዱ በላይ ለማከናወን ተችሏል፡፡
- በስራ ኃላፊዎች ተፈቅደው እና በጀታቸውን ተረጋግጦ የሚቀርቡ ክፍያዎች 100% ከጥሬ ገንዘብ ንክኪ የጸዳ የኤልክትሮኒክ ክፍያ ለመፈጸም ታቅዶ በዕቅዱ መሰረት 100% ተከናውኗል፡፡
- የተከፈሉ ቅድመ ክፍያዎችን በወቅቱ እንዲወራረዱ በተደረው ክትትል መሰረት 100% ለማወራረድ ታቅዶ 95% እንዲወራረድ ሆኗል፡፡
- ወርሃዊ የሂሳብ ሪፖርት ማዘጋጀት እና ለገንዘብ ሚኒስቴር ለማቅረብ 12 ጊዜ ታቅዶ 11 ጊዜ የቀረበ ሲሆን አፈጻጸሙ 91.99% ሆኗል፡፡
- የበጀት ጉድለት የነበራቸው ፕሮግራሞች በመለየት ለደመወዝና ለስራ ማስኬጃ ተጨማሪ በጀት በማስፈቀድና የውስጥ ዝውውር በማድረግ ለማስተካከል ችለናል፡፡
- ከተለያዩ ግዥዎችን የሚሰበሰቡ የተጨማሪ እሴት ታክስና ዊዝሆልድ የተቀነሱ (የተሰበሰቡ) ክፍያዎችን በማጣራትና በማደራጀት በወቅቱ 5,192,353.40 ገቢ ለማድረግ ችለናል፡፡
- ከሚሌ ኳራንቲን ጣብያ የአገልግሎት ክፍያ ብር 695,226,573.65 የተሰበሰበ ሲሆን ለባለመብቱ እስከ የሰኔ 30/2018 የተሰበሰበውን ተመላሽ ሆኖ ክፍያ ተፈጽሟል፡፡
- በኤሌክትሮኒክ እና በሃርድ ኮፒ ክፍያ የተፈጸመባቸው ሰነዶች ማደራጀትና በሰነድ ክፍል በአግባቡ ለመያዝ በታቀደው መሰረት ሙሉ ለሙሉ ተናውኗል፡፡

የዘመነ የግዥ አገልግሎት

የመንግስት የኤሌክትሮኒክ የግዥ ስርዓት ለመጨመር የተከናወኑ ዋናዋና ተግባራት

- የተቋሙን የቀጣይ ሁለት አመት ከ2018 እስከ 2019 ዓ፣ም የግዥ ዕቅድ በማዘጋጀት በሲስተም ለመንግስት ግዥ አገልግሎት ተልኳል፡፡
- በበጀት አመቱ አራት የጨረታ ሰነድ ለማዘጋጀት ታቅዶ ሁለት የአይቲ ዕቃዎች አንድ የተሽከርካሪ የጨረታ እና አንድ የደንብ ልብስ በድምሩ አራት ሰነድ የተዘጋጀ ሲሆን በእቅዱ መሰረት ተከናውኗል፡፡
- ግዥዎች በ electronic government procurement system በተሟላ መልኩ ለመተግበር ታቅዶ በዕቅዱ መሰረት ሙሉ ለሙሉ ተተግብሯል፡፡
- የተከናዎኑ ዝርዝር ግዥዎች ለዋና መ/ቤት እና የቅርንጫፍ ጽ/ቤቶች የቢሮ ኪራይ በውል ማዘጋጀት፣ ማጸደቅና ለክፍያ ማዘጋጀት፣ የፕሪንተርና ላፕቶፕ፣ ለነዳጅ ግዥ ፣ የህንፃ ጥገና አገልግሎት፣ የተሽከርካሪ ጎማና ባትሪ፣ መለዋወጫ ዕቃ ግዥ ፣ ለጽ/መሳሪያ እና ጽዳት፣ የስካነር፣ የህትመት ስራዎች ግዥ፣ ለኢንሹራንስ አገልግሎት፣ የተለያዩ አገልግሎት ግዥዎች፣ ያልተጠቀሱ ጥቃቅን የመስተንግዶ ግዥዎችን በበጀት አመቱ ተከናውኗል፡፡
- በቀጥታ ግዥ የሚፈጸሙ የአገልግሎት እና የዕቃ ግዥ ጥያቄዎችን 100% ለማድረስ ታቅዶ በእቅዱ መሰረት ተከናውኗል፡፡
- የተቋሙን ግብአት አቅርቦት ለማሳደግ በዋጋ ማቅረብያ እና በማዕቀፍ የሚቀርቡ ግዥዎችን ለማከናወን ታቅዶ 99% ለማከናወን ታቅዶ 98.5% ተከናውኗል፡፡
- የአገልግሎት እና የዕቃ ግዥ የውል ሰነድ 30 ሰነድ ለማዘጋጀት ታቅዶ 28 በማዘጋጀት አፈፃፀሙ 93% ነው፡፡
- በእቅድ ያልተካተቱ ጥቃቅን ግዥዎች እና ከአንድ አቅራቢ የሚቀርቡ የዘይትና ቅባት እና አቢሲንያ ካርድ ግዥዎችን ለማከናወን ታቅዶ በዕቅዱ መሰረት ተከናውኗል፡፡
- ለበጀት አመቱ የሚያገለግሉ በማዕቀፍ ግዥ የሚቀርቡ የደንብ ልብስ ጨርቅና ጫማ፣ የፕሪንተር ወረቀት፣ ቶነር፣ ሶፍት፣ የእጅ እና የልብስ የንጽህና መጠበቅያ ሣሙና ግዥ ተፈጽሟል፡፡
- በጉርድ ሾላ የዘር ላቦራቶሪ እና የዋና ቢሮ የህንፃ የጥገና ለማድረግ በተገባው ውል መሠረት ለማጠናቀቅ ጥረት የተደረገ ቢሆንም በበጀት እጥረት ምክንያት 78% ብቻ ተከናውኗል፡፡

ከግኝትና ከቅሬታ የጸዳ የፋይናንስና የግዥ አሰራር

የቀነሰ የኦዲት ግኝት እንዲኖር የተሰሩ ስራዎች

- የክፍያ እና የግዥ ሰነድ አፈፃፀም የአሰራር ስህተት እንዳይኖር ከመፈጸሙ በፊት ተጣርተው እንዲፈጸሙ እና ከግኝት የጸዳ እንዲሆን ክትትል ተደርጓል፡፡
- በሚቀርቡ የኦዲት ግኝቶች ላይ በየሩብ አመቱ ምላሽ ለመስጠት ታቅዶ በታቀደው መሰረት ሁለት ጊዜ የተሰጠ ሲሆን አፈፃፀሙ ከዕቅዱ 66.6 % ተከናውኗል፡፡

የንብረት አያያዝና አጠቃቀም ማሻሻል

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ደንብ ልብስ የጽዳት ዕቃዎችና የጥገና ዕቃዎችና ሌሎች ጥቃቅን ግዥዎች ጥያቄ ተከናዉነዋል
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ቋሚ ዕቃዎች፣አላቂ ዕቃዎች፣ቋሚ አላቂ ዕቃዎችን ወደ ንብረት ክፍል ሲመጡ በሲስተም ተረክበናል፡፡
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ቋሚ ዕቃዎች፣አላቂ ዕቃዎች፣ቋሚ አላቂ ዕቃዎችን ወጭ እንዲሆኑ ሲፈቀድ በሲስተም ወጭ ተደርጓል::
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ለቋሚ ዕቃዎች መለያ ቁጥር በሲስተም የተሰጠ ሲሆን ዕቃዎች ላይ ግን አልተለጠፈም፡፡
- እስከዚህ ሩብ አመት መቀሌ እና ድሬድዋ ማዕከል ያሉ 3 ዓይነት ቋሚ ንብረቶችን ተመዝግበዉ ባለቤት እንዲኖራቸዉ ተፈርጓል፡፡

የትራንስፖርት ሥምሪት እና ጥገና አገልሎት ሥራወች ማከናወን

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ለኢንስፔክሽን ስራ፣ለመስክ ሰራ እና ለሰርቢስ አገልግሎት የተሰጠ ስምሪት የመስጠት ስራ ተሰርታል አፈፃፀሙም ከ100% በላይ ነዉ
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ለ 64 መኪና ቦሎ (ዓመታዊ ምርመራ) የማሰራት ስራ ተከናዉኗል፡፡
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ 45 መኪና በአንድ ሊትር ነዳጅ የሚሄደዉን የኪሎሜትር ልኬት ተከናዉኗል፡፡
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ተሽከርካሪ በፊሊት ማኔጂመንት ሲስተም በሊትር የሚሄደዉ ኪሎሜትር የማመቻቸት 100 % ስራ ተሰርቷል፡፡
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ መኪኖች የስምሪት ጥያቄዎች በፊሊት ማኔጂመንት ሲስተም ለመስጠት የማመቻቸት ስራ 100 % ተሰርቷል፡፡
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ የሰርቪስና ጥገና ጥያቄዎች በፊሊት ማኔጂመንት ሲስተም ለማከናወን100% የማመቻቸት ስራ ተሰርቷል፡፡

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ መኪኖች አሽከርካሪዎች የህይወት ታርክ በፊሊት ማኔጂመንት በ100% ሲስተም ተመዝግቧል።

የጠቅላላ አገልግሎት ስራን ማከናወን

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ የንብረት አያያዝ እና የጥገና ወጪዎችን መቀነስ ተችላል አፈፃጸሙም 100% ነዉ
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ቢሮ ሺግሽግ በሚደረግበት ወቅት ቋሚ ዕቃዎችን በባለሙያ በማስፈታት እና በማጓጓዝ እንዳይሰበሩ እና እንዳይበላሹ ስራ ተሰርቷል አፈፃጸሙም 100% ነዉ ።
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ምንም እንኳን በቂ የጥበቃ ሀይል ባይኖርም ባሉን የጥበቃ ሰራተኞች የጥበቃ ስራዎችን በበአግባቡ ማከናወን ተችሏል አፈፃጸሙም100%ነዉ።
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ 2 ተጨማሪ የጽዳት ሰራተኞች ስለተቀጠሩ 100% ማከናዎን ተች›ላል ።
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ የፎቶ ኮፒ ስራዎች ተከናዉነዋል አፈፃፀሙም 100%ና ።

አጋርነትና ህዝብ ግንኙነት

የገፅ ለገፅ፤ የህትመትና የኤሌክትሮኒክስ ሚዲያዎችን በመጠቀም መረጃዎችን ለህብረተሰቡ ተደራሽ ማድረግ

- በአጠቃላይ እስከዚህ ሩብ አመት ዉስጥ በመረጃ ዴስክ አማካኝነት የውስጥና የውጭ ደንበኞችን በመልካም መስተንግዶ ተቀብሎ አስፈላጊ መረጃዎችን 100% ለመስጠት ታቅዶ 100% ተከናውኗል።
- ከሬዲዮ ወይም ከቴሌቪዥን ጣቢያዎች ጋር ስምምነት በመፍጠር በ5 ቋንቋዎች ለህብረተሰቡ መረጃ ለማድረስ ታቅዶ ከኢቢሲ ጋር ውል በመያዝ በአንድ ቋንቋ መረጃ የማድረስ ስራ ተሰርቷል ተጨማሪ በሌሎች ቋንቋዎች ለማስተላለፍ ጥረት ቢደረግም ከበጀት ጋር በተያያዘ አልተከናወነም
- በአጠቃላይ እስከዚህ ሩብ አመት ዉስጥ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ስምምነት በመፍጠር የተቋሙን የስራ እንቅስቃሴ ሊያሳይ የሚችል አንድ የዶክመንተሪ ፊልም ለማሰራት ታቅዶ ከግብርና ሚ/ር ህዝብ ግንኙነትና ኮሙኒኬሽን ስራ አስፈፃሚ ጋር በመተባበር የኢትዮጵያ ግብርና ባለስልጣን ከኢትዮጵያ አትክልትና ፍራፍሬ አምራች ላኪዎች ማህበር ጋር በመተባበር የኢትዮጵያ ብሔራዊ የዕፅዋት ጤና ጥበቃ (ePhyto System) ስርዓት ላይ ያተኮረ ኮንፈረንስ ላይ የሚቀርብ እንዲሁም በአዲስ ኢንተርናሽናል

ኮንቬንሽን ሴንተር በተካሄደው Hortiflora 2026 ኤግዚቪሽን ላይ የሚቀርብ በድምሩ ሁለት ዶክመንተሪ ፊልም ተዘጋጅቶ ጥቅም ላይ እንዲውል ተደርጓል፡፡

- በአጠቃላይ እስከዚህ ሩብ አመት ከተለያዩ የስራ ክፍሎች የሚመጡ ረቂቅ መመሪያዎች ላይ ከባለድርሻ አካላት ሀሳብ ለመሰብሰብ እንዲቻል በፌደራል አስተዳደር ሥነ-ሥርዓት በአዋጅ ቁጥር 1183/2012 አንቀጽ 8 መሠረት ማስታወቂያ አዘጋጅቶ በአዲስ ዘመን ጋዜጣ እንዲወጣ ለማድረግ ታቅዶ ሁለት ጊዜ እንዲወጣ ተደርጓል፡፡
- በአጠቃላይ እስከዚህ ሩብ አመት ዉስጥ ታትመው የተሰራጩ የሕትመት ውጤቶች ያመጡትን ውጤት 1 ጊዜ በዳሰሳ ጥናት ለማረጋገጥ ታቅዶ 1 ጊዜ ተከናውኗል፡፡ ውጤቱም በአውንታ ደረጃ መፅሄት 40% ፣ብሮሸር 85% እንዲሁም በራሪ ወረቀት 60%፤በሌሎች የስራ ክፍሎች የተዘጋጁ መመሪያዎች፣ ደንቦችና ማኗዋሎች ስርጭት 95% ነው
- በአጠቃላይ እስከዚህ ሩብ አመት ዉስጥ በተቋሙ ውስጥ እየተካሄደ ያለውን የለውጥ እንቅስቃሴ ለማሳየት 4 ጊዜ ጋዜጣዊ መግለጫ ለመስጠት ታቅዶ 4 ጊዜ ብሮሸር አዘጋጅቶ ለማሰራጨት ታቅዶ 4ጊዜ ተከናውኗል፡፡6 ጊዜ የዜና መጽሔት አዘጋጅቶ ለማሰራጨት ታቅዶ 6 ጊዜ ተዘጋጅቶ በዌብ ሳይት ላይ በመጫን ስኬቶችን የማስተዋወቅ ስራ ተሰርቷል፡

ሶሻል ሚዲያውን አይቶ ወደ ተግባር እንዲገባ የሚያስችል መልእክት መተላለፉ

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ጥራት ያላቸው መልዕክቶችን በማዘጋጀት በተለያዩ ማህበራዊ ሚዲያዎች(በቴሌግራም፤ በፌስቡክ፤መረጃዎችን 100% ለተገልጋይ ተደራሽ ለማድረግ ታቅዶ ባሉን ማህበራዊ ሚዲያዎች (በፌስ ቡክና በቴሌግራም ብቻ ወቅታዊ መረጃዎችን 100% በመጫን ለተገልጋይ ተደራሽ የማድረግ ስራ ተሰርቷል፡፤ዩቲዩብ የተከፈተ ቢሆንም የካሜራ ባለሙያ ባለመኖሩ መጠቀም አልተቻለም)
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ የስራ ክፍሉ ከሌሎች ስራ አስፈጻሚዎች ጋር የተቀናጀ፣ የተሳለጠና ወጥነት ያለው የመረጃ ልውውጥና የኮሙኒኬሽን ስርዓት እንዲኖር የማድረግ ስራ እየተሰራ ነው፡፡
- ሁነቶችን በማደራጀት ስኬቶችን ማስታዋወቅና መግባባትን መፍጠር
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ በተቋሙ የሚከናወኑ የተለያዩ ሁነቶችን ሕብረተሰቡ ግንዛቤ እንዲያገኝ የማድረግ ሥራ 100% ለመሥራት ታቅዶ በተለያዩ የስልጠናና የውይይት መድረኮች በበላይነት የመምራት ስራ ተሰርቷል፡፡

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ በ4 ጣቢያዎች ላይ በአካል በመገኘት የሕዝብ ግንኙነት ስራዎችን ለመስራትና ከመረጃ አያያዝና አጠቃቀም አኳያ ድጋፍ ለማድረግ ታቅዶ ሞጆ፣ ሀዋሳ ላይ በመገኘት ድጋፍ የማድረግ ስራ ተሰርቷል፡፡
- በተቋሙ አስፈላጊውን ሙያዊ ብቃትና ሥነ-ምግባር ያለው የሕዝብ ግንኙነት ባለሙያ እንዲፈጠር፣ እንዲስፋፋና እንዲዳብር የአቅም ግንባታ ሥልጠናዎችን እንዲያገኙ ለማድረግ ታቅዶ ሁለት ባለሙያዎች የ10 ቀናት ስልጠና እንዲያገኙ ተደርጓል ፡፡

ተግባራዊ የሚደረግ የህግ ማዕቀፍ

በሕግ አግባብ እንዲሰሩ የማድረግ ሥራ ይከናወናል

- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ ዉስጥ ተዘጋጅተው በሚቀርቡ ውሎች እና ባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ ከሌሎች የውጭ አካላት ጋር የትብብር ወይም የመግባቢያ ስምምነቶች ተዘጋጅቶ በቀረበው ረቂቅ ሰነድ ላይ የሕግ አስተያየት ለመስጠት ታቅዶ (15) ውሎችና የመግባያ ሰነዶች ተሰቷል አፈጻጸሙም 100% ነው፡፡
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ በተለያዩ የሥራ ክፍሎች ለሚቀርቡ ጥያቄዎች ህጋዊ አስተያየበተለያዩ የሥራ ክፍሎች ለሚቀርቡ ጥያቄዎች ህጋዊ አስተያየትት ለ19 ጊዜ ተሰቷል አፈጻጸሙም 100% ነው፡፡
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ አዋጆች ደንቦች እና መመሪያዎች ሕጋዊነታቸውን ጠብቆ እንዲዘጋጅ ለማድረግ ለ9 ሰነዶች ላይ ተሰቷል አፈጻጸሙም 100% ነው፡፡
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ የሕግ ቅርፅ እና ይዘት ኖሮአቸው ዝግጅታቸው የጨረሱ አዋጆች ደንቦች መመሪያዎችን አጠናቆ በሚመለከተው አካል አስኪፀድቅ ለመከታተል ታቅዶ ለ3 ሰነዶች ላይ ተሰቷል አፈጻጸሙም 100% ነው፡፡
- በአጠቃላይ በበጀት አመቱ በተለያዩ የሥራ ክፍሎች ለሚቀርቡ ጥያቄዎች ሕጋዊ ምክር ተሰቷል አፈጻጸሙም 100% ነው፡፡

ባለስልጣን መ/ቤቱን ወክሎ የተደረገ ክርክር

- በዚህ 12 ወር ዉስጥ አዋጅ ወይም አዋጁን ለማስፈፀም መመሪያዎችን፣ ደንቦችን በመተላለፍ ወይም በባለስልጣን መስሪያ ቤቱ ላይ የሚፈፀሙ የፍትሀ-ብሄር ግድፈት በሚኖርበት ጊዜ ባለስልጣን መስሪያ ቤቱን ወክሎ መከራከር በ5 መዝገቦች ላይ ክርክር የተደረገ አፈጻጸሙም 100% ነው፡፡

- በዚህ 12 ወር ዉስጥ የፍርድ ቤት ውሳኔዎች በሚኖሩበት ጊዜ ውሳኔዎቹን በአግባቡ ተከታትሎ ማስፈጸም
    - ✓ ለ3 ሰዎች ዉሳኔ ተሰቶባቸዉ የአፈፃፀም መዝገብ ተከፍቶባቸዉ ክትትል እየተደረገባቸዉ ነዉ

ለግብርና ቁጥጥር የተፈጠረ የህግ ግንዛቤ

- በዚህ 12 ወር ዉስጥ ሕገወጥ ንግድና ዝውውር በሚፈፀምባቸው በተለያዩ ቦታዎች ላይ የቁጥጥር ተግባር ሥራውን የተሳለጠ ለማድረግ ለ40 ታቅዶ 25(62.5) ሕገወጥ ንግድና ዝውውር ተደርጋል
- በዚህ 12 ወር ዉስጥ ለቁጥጥር ተግባሩ የሚያግዙ አዋጅ፣ደንብ እና መመሪያ ህጋዊነቱን ጠብቆ እንዲዘጋጅ ለማድረግ ታቅዶ ለ10 ታቅዶ 7(70) ተደርጋል
- በዚህ 12 ወር ዉስጥ የተለያዩ የሥራ ክፍሎች በሚያደርጓቸው የቁጥጥር ሥራዎች መሳተፍ በ6 ቦታዎች ላይ የቁጥጥር ስራውን በተመለከተ ድጋፍ ለማድረግ ተሳትፎ ተደርጓል

ስነ ምግባርና የፀረ ሙስና

የሥነ-ምግባር ግንባታ ውጤታማነት የማሳደግ ሥራ ይከናወል፡፡

- አጠቃላይ በዚህ ሩብ አመት በኤሌክትሮኒክስ እና ማህበራዊ ሚድያ (ቴሌግራም፤ፌስክ፤ ኢሜል---ወዘተ) የስነ-ምግባር መልክቶችን ተላልፋል አፈፃፀሙም 100 ነዉ %፡፡
- አጠቃላይ በዚህ ሩብ አመት በባለስልጣን መ/ቤት የምስራቅ ጣቢያ የሚገኙ 53 ሰራተኞች በስነ-ምግባር ዙሪያ ላይ የግንዛቤ መስጨበጫ ስልጠና (የሥነ-ምግባር ምንነት ፤ የሙስና ወንጀል ምንነ የሙስና ዓይነቶች ፤የሙስና ወንጀል ልዩ ባህሪያትና በአዋጅ ቁጥር 881/2007 የተደነገጉ የሙስና ወንጀሎች)ተሰጥቷል፡፡
- አዳማ፤ቢሾፍቱ ፤ዱከም ሞጆ፤ መተሃራ ለሚገኙ ለመስሪያቤተችን በቁጥር 65 ለሚደርሱ ሰራተኞች በመስሪቤቱ በስነ-ምግባር መመሪያ ላይ የግንዛቤ መስጨበጫ ስልጠና አዳማ ከተማ ላይ ተሰጥቷል፡፡
- ሃዋሳ ከተማ ለሚገኙ ለመስሪያቤታች ሰራተኞች በተቋማችን የስነ-ምግባር መመሪ ላይ ስልጠና ተሰጥቷል፡፡
- የስነ-ምግባር መልእክቶችን ለመስተላለፍ እቀድ ተይዞ መልእክቶች ከስነ-ምግባር ፀረ-ሙስና ኮሚሽን በሚመጡበት ወቅት በቴሌግራም አማካኝነት ስድስት መልክቶችን ተላልፈዋል፡፡

- አለም አቀፍ የፀረ-ሙስና ቀን እንደ ግብርና ዘርፍ በጋራ አስሩም ተቋማት በግበርና ምርመር ኢንስትቲዩት አክብረናል።
- በአጠቃላይ እስከዚህ ሩብ አመት በሀብት ማሳወቅ ምዝገባ በአዋጅ ቁጥር 668\2002 መሰረት መስሪያ ቤታችን አዲስ እና እድሳት ምዝገባ በዲጀታል ሲስታም 347 ሰራተኞች በሃርድ ኮፒ 3 ከፍተኛ አመራር በአጠቃለይ 350 ሰራተኞች ሃብትና ንብረትቸዉን አስመዝግበዋል።

የሙስና መረጃ አስተዳደር ውጤታማነትን ማረጋገጥ

- በአጠቃላይ እስከዚህ ሩብ አመት አስቸኳይ የሙስና መከላከል በሚል እቅድ ተይዞ የቀረበ ጥቆማ ብዛት ለ1 ሰዉ ይሄንንም ጥቆማ ከሶስት የስራ ክፍሎች(ከስነ-ምግባር፤ ከህግ፤ከተቋማዊ ለውጥ) በጋራ በመሆን ጥቆመውን በማጣራት ለሚመለከው አካል ተሰጥቷል።
- በአጠቃላይ እስከዚህ ሩብ አመት ዉስጥ የሚመጡ የሙስና መረጃዎች ጥቆማዎች መቀበል መተንተን (በሚታዩበት ጊዜ) የቀረበ ጥቆማ አንድ ሲሆን ጥቆማው ተተንተኖ ለሚመለከተው አካል ቀርቧል።
- የጥቆማ ቅባላ ስርኣት ማዘመን በሚል በተያዘው እቅድ በተመለከተ ጥቆማ ጥቆማ የምንቀበለው በስልክ፤ በቴሌግራም፤በኢ-ሜል እና በጥቆማ መስጫ ሳጥን ነው።

የበጀት አጠቃቀም

የበጀት ዓይነት	መለኪያ	ለ2018 የተፈቀደ በጀት	የ12 ወራት		
			ዕቅድ	ክንዉን	የ12 ወር አፈጻጸም በመቶኛ
መደበኛ	በብር	312,944,341.64	326,147,282	306,470,565.87	94
ድምር		312,944,341.64	326,147,282	306,470,565.87	94

5. በአፈጻጸም ሂደት ያጋጠሙ ተግዳሮቶች፣ የተወሰዱ እርምጃዎች እና በቀጣይ ሊወሰዱ የሚገቡ መፍትሄዎች

- የዉጭ አምራቾች የአገልግሎት ክፍያ ከፍለው ላይ የመልካም አመራረት ኢንስፔክሽን (GMP) ባለመካሄዱ ምክንያት ተገልጋይ ላይ ቅሬታ መፍጠሩ
- የ E service MESOB ኦንላየን አገልግሎት መሰጠት ጋር ተያይዞ ክፍያው በኦንላየን አገልግሎት አለመሆኑ ጋር ተያይዞ ተገልጋዮች መጉላላታቸው፡፡
- ከነዳጅ እጥረት ጋር ተያይዞ የኢንስፔክሽን ስራን መስራት አለመቻል
- የስራ ክፍሉ የሚሰራቸው ስራዎች ሰፊ በመሆናቸው የበጀት እጥረት መኖር፣
- የተጀመሩ የዲጅታላይዜሽን ስራዎች በተፈለገዉ ፍጥነት አለመሄድ፣
- በሥራ ክፍሉ እና በጣቢያዎች የቢሮ መገልገያ ቁሳቁሶች በተለይም ፕሪንተርና የፕሪንተር ቀለም አለመሟት የክፍሉን ሥራ ለመሰጸም ከፍተኛ ተጽዕኖ አሳድሯል፣
- የተቀባይ ሀገር መስፈርት በየጊዜው መቀያየርና እየጠበቀ መምጣት እና በዛዉ ልክ መስፈርቱን መሰረት ያደረገ ዕፅዋት ሬጉላቶሪ ስርዓት አለመጠናከር (በሰዉ ኃይል፣ በማቴሪያል …) እጥረት መኖር፣
- ማሻሻያ የተደረገበት የዕፅዋት ጥበቃና ኳራንቲን አዋጅ ለመጽደቅ መዘግየት፣
- በተቋሙ ስር የዕፅዋት ድህረ መግባት (Post Entry Quarantine) ኳራንቲን ስርዓት አለመዘርጋት፣
- ለዛይሌላን በPCR teቋt ለመስራት የናትሮጂን ፈሳሽ/liquid Nitrogen/ ለማግኘት መቸገር፣
- ዕፅዋት ጥራት እና ደህንነትን ስራ ለመቆጣጠር አጠቃላይ በዋናውና በጣቢያዎች በሲቪል ሰርቪስ የተመደበው የሰው ሃይል 41 ቢሆንም አሁን ላይ ያለው የሰው ሃይል 2 በመሆኑ ሥራውን በሚፈለገው ልክ ለመስራት መቸገራችን፡፡
- ከ ኢንስፔክተሮች እጥረት የተነሳ በተለይ የፀረ-ተባይ እና ማደበሪያ ቁጥጥር ሥራን በሚፈለገው ደረጃ ለመስራት እቅፋት መሆኑ፡፡

6.የተሰጡ መፍትሄዎች

- እርሻዎች በጀት እንዲያግዙ በመጠየቅ (ለምሳሌ Xylella PCR Test Reagent) ግዥ እንዲሁም የFCM የኦዲቲንግ ስራን ለመስራት ተችሏል፡፡

- ፕሪንተር እና የፕሪንተር ቀለም ከሌሎች ክፍሎች ጋር በመተባበር እንዲሁም ለቦሌ ጣቢያ ላኪዎች እንዲገዙ በማድረግ ስራዎች ስራዎች እንዳይቋረጡ ለማድረግ ተሞክሯል፡፡
- ባለሙያዎች በዝውውር እንዲመጡና ቀደም ሲል ሲሰሩ የነበሩ ሰራተኞች ስራውን ደርበው በውክልና እንዲሰሩ ተደርጓል::
- ማሻሻያ የተደረገበት ረቂቅ የዕፅዋት ጥበቃና ኳራንታይን አዋጅ ያላሰለሰ ክትትልና ትኩረት በመስጠት እንዲጸድቅ ተደርጓል::
- የተቀባይ ሀገር መስፈርት በየጊዜው እየጠበቀ የህግ ማዕቀፎች እና የአሰራር ማኑዋሎች በማዘጋጀት እንዲሁም የሁለትዮሽ ስምምነቶችን በመፈራረም ወደ ውጭ የሚላኩ የዕፅዋት ምርቶች ተቀባይነት እንዲኖራቸው እየተሰራ ነው፡፡
- ለሁሉም ጣቢያዎች ወጥ የሆነ አሰራር እንዲኖር የህግ ማዕቀፎች፣ ፎርማቶች እና ሰርተፊኬቶች በደብዳቤ ማሳወቅ ተችሏል ፡፡
- ለዛይሌላ PCR test ለመስራት የናትሮጂን ፈሳሽ ለማግኘት የእንስሳት ልማት ኢንስቲትዩት ትብብር አድርገው ስራዎች ተሰርተዋል::
- ዕፅዋት ጥራት እና ደህንነትን ስራን ለመስራት የሰው ሃይል ባይ□ላም ጅምር ስራዎች እየተሰሩ እንደሆነና ከሌሎች ተቋማት ጋር በርካታ የተሳትፎ ስራዎች አሉ፡፡

ቀጣይ የትኩረት አቅጣጫዎች

- ## የስጋት ትንተና ስራዎችን ማጠናከር
- የስጋ ወጪ አቅርቦት እና የገበያ ትንተናና የፖሊሲ ጥናት ማድረግ
- የእንስሳት ኳራንቲን ላቦራቶሪ አቅም ማጠናከር
- ዲጂታል አሠራሮችን አስከጣቢያዎች ድረስ ተደራሽ ማድረግ
- ከክልሎችና ከባለድርሻአካላት ጋር ግንኙነትን ማጠናከር

የኢትዮጵያ ግብርና ባለስልጣን 12 ወራት የዕቅድ ክንውን ሪፖርት በቁልፍ አመልካች

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ዕጽዋትና ከዕጽዋትት ጋር የተገናኙ የግብዓቶች፣ ምርቶች፣ ቴክኖሎጂ እና አገልግሎቶች ቁጥጥር ማጠናከር							
ፍቱንነቱ፣ደህንነቱ እና ጥራቱ የተረጋገጠ ፀረ-ተባይ እና ማዳበሪያ							
ፍቱንነቱ፣ደህንነቱና ጥራቱ የተረጋገጠ የፀረ ተባይ	ቶን	121,579.00	32828	38,527.00	121579	107,294	88.2
ጥራቱ የተረጋገጠ የአፈር ማዳበሪያ	ቶን	2,441,854.00	854648	1234711	2441854	2089359	85.6
የብቃት ማረጋገጫ የተሰጣቸው ድርጅቶች	ቁጥር	295	50	25	295	249	84.4
በአከባቢ እና በጤና ላይ የሚደርሰውን ስጋቶችን በጥናት መቀነስ	በቁጥር	4	1	1	4	4	100
በመስክ ምርምር ፣ በዶዜር ግምገማ እና በቤተ-ሙከራ ፍቱንነቱ፣ ደህንነቱ ና ጥራቱ ተረጋግጦ የተመዘገበ ፀረ-ተባይ እና የአፈር ማዳበሪያ	በቁጥር	445	105	55	445	497	100+
ጥራትና ደህንነቱ ተረጋግጦ ለውጭ እና ለሀገር ውስጥ ገበያ የቀረቡ የዕጽዋት ምርቶች							

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ጥራትና ደህንነቱ ተረጋግጦ ወደ ውጭ የተላከ ዕጽዋት እና የዕፅዋት ዉጤቶች	ሜ/ቶን	960,000.00	240,000	306,520	960,000	1,127,665	>100
ጥራትና ደህንነቱ ተረጋግጦ ወደ አገር ውስጥ የገባ ዕፅዋት እና የዕፅዋት ዉጤቶች	ሜ/ቶን	65,000.00	16,250	102,218	65,000	274,875	>100
የብቃት ማረጋገጫ የተሰጣቸው ድርጅቶች	ቁጥር	680	169	26	680	246	36
በላቦራቶሪ የጥራት ፍተሻ የተደረገላቸው የእጽዋት ዘር፣ እጽዋት ምርት እና የእጽዋት ውጤት ናሙናዎች					0		
ጥራት በላቦራቶሪ ፍተሻ የተረጋገጠ ከውጭ ሀገር የገባ የእጽዋት ዘር ናሙና	ቁጥር	300	80	91	300	330	›100
ከክልል በሚመጡ የተለያዩ የሰብል/የአትክልት ዱፐሊኬት (Duplicate) ናሙናዎች ላይ የተከናወኑ የንጽጽር የላብራቶሪ ፍተሻ ስራዎች	ቁጥር	300	80	91	300	330	›100
ጥራትና ደህንነቱ በላቦራቶሪ ፍተሻ ተረጋግጦ ወደ ውጭ የተላከ ዕጽዋት እና የዕፅዋት ውጤቶች	ቁጥር	40	10	8	40	66	›100
ጥራትና ደህንነቱ በላቦራቶሪ ፍተሻ ተረጋግጦ ወደ አገር ውስጥ የገባ ዕፅዋት እና የዕፅዋት ውጤቶች	ቁጥር	20	10	13	20	26	›100

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ጥራትና ዉጤታማነታቸው ተረጋግጦ የተመዘገቡና የተለቀቁ የዕፅዋትዝርያዎች	ቁጥር	69	18	24	78	92	›100
በምርምር ቀርበው በመስክ የተገመገሙ ዕጩ የዕፅዋት ዝርያዎች	ቁጥር	120	10	13	120	127	›100
በቁጥጥር ሰንሰለት አልፎ ጥራቱ የተረጋገጠ የአገር ውስጥ ዘር መጠን	ኪ.ግ	500,000	498,691	365,595	1,662,303	1,064,071	64%
ለዘር ስራ አዲስ የብቃት ማረጋገጫ የተሰጣቸው ድርጅቶች	ቁጥር	30	5	6	30	31	›100
ውጤታማነቱ፣ ጥራቱና ተስማሚነቱ የተረጋገጠ የግብርና ምርምር፣ ኤክስቴንሽንና ሜካናይዜሽን ቴክኖሎጂ							
ውጤታማነቱ ተረጋግጦ የብቃት ማረጋገጫ ያገኙ የግብርና ምርምር፣ ኤክስቴንሽንና ሜካናይዜሽን ቴክኖሎጂ	በቁጥር	10	6		10		
በኢንስፔክሽን ብቃታቸው የተረጋገጠ የምርምር፣ የኤክስቴሽንና የመካናይዘሽን አገልግሎት ሰጪ ተቋማት	በቁጥር	34	13	17	34	21	39

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ንዑስ ፕሮግራም፡- የእንስሳትና ከእንስሳት ጋር የተገናኙ የግብዓቶች፣ ምርቶች፣ ቴክኖሎጂ እና አገልግሎቶች ቁጥጥር ማጠናከር							
የእንስሳት ምርቶችን ጤንነት ጥራትና ደህንነት ማረጋገጥ							
ደህንነቱ ጥራቱና ጤንነቱ ተረጋግጦ ወደ ውጭ የተላከ ስጋና ተረፈ ሥጋ	በቶን	25,000	6000	3,057.84	25,000	19,594.64	78.38
የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ያገኙ የስጋና ተረፈ ስጋ አምራች ተቋማት	በቁጥር	16	1		16	16	100
ጥራቱና ደህንነቱ በላቦራቶሪ ፍተሻ የተረጋገጠ የእንስሳት ምርት ናሙናዎች	በቁጥር	730	180	122	730	734	>100
ለኮመርሻል የእንስሳት ምርት ማቀነባበሪያ ድርጅቶች የተሰጠ የብቃት ማረጋገጫ	በቁጥር	91	46	36	91	90	98.9
በእንስሳት ሥጋ እና ተረፈ ሥጋ ማቀነባበሪያ ተቋማት ላይ የተካሄደ ኢንስፔክሽን	በቁጥር	60	16	16	60	60	100
በኳራንቲን ኢንስፔክሽንና ቁጥጥር ጥራቱና ጤንነቱ የተረጋገጠ እንስሳትና የእንስሳት ውጤቶች							
ጥራቱና ጤንነቱ ተረጋግጦ ወደ ውጭ የተላከ የቁም እንስሳት	ቁጥር	650,000	170	185,111	650,000	676,321	>100

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ጥራቱና ጤንነቱ ተረጋግጦ ወደ ውጭ የተላከ የለማ እንቁላል	በቁጥር	573,000	145,0,00		573,000	442,059	77%
ጥራቱና ጤንነቱ ተረጋግጦ ወደ ውጭ የተላከ ሰምና ማር	በቶን	200	47	52.5	200	190.563	90%
ጥራቱ ተረጋግጦ ወደ ውጭ የተላከ ቆዳና ሌጦ	በቁጥር	4,500,000	1,100,000	2,067,509	4,500,000	5,138,971	›100%
ጤንነቱ ተረጋግጦ ወደ ሀገር የገባ የአንድ ቀን ጫጩትና የለማ እንቁላል	በቁጥር	738,492	185,246	25000	738,492	2,650,681	>100%
ጥራቱና ጤንነቱ ተረጋግጦ ወደ ሀገር የገባ የተሻሻለ ዳልጋ ከብት	ቁጥር	350	145	258	350	793	>100%
ጥራቱና ጤንነቱ ተረጋግጦ ወደ ሀገር የገባ አባላዘር	ዶዝ	160,000	40,000	36,359	160,000	148,359	93%
ለቁም እንስሳት፣ የእንስሳት ምርቶች እና ለውጭ ንግድ የታቀዱ የእንስሳት ተረፈ ምርቶች ላይ ለመከናወን የተቀዱ ኢንስፔክሽን	ቁጥር	70	18	27	70	81	>100
የእንስሳት ጤና እና የጥራት ደረጃዎችን የሚያሟሉ የላብራቶሪ ምርመራዎች ብዛት ከውጭ ለሚገቡ የእንስሳት ግብዓቶች (የአንድ ቀን ጫጩት፣የዘር ፈሳሽ ፤የለማ እንቁላል እና ጊደሮች) ብዛት	ቁጥር	4,000	12000	11,141	4,000	3894	97%

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ከዓለም አቀፍ የእንስሳት ጤና፣ ደህንነት እና የምግብ ደህንነት ደረጃዎች ጋር የተጣጣሙ የቁም እንስሳትን ወደ ውጭ ለመላክ የሚደረጉ የላብራቶሪ ምርመራዎች	በናሙና ቁጥር	160,000	40,000	25095	160,000	156,345	98%
ጥራት፣ደህንነቱ እና ፈዋሽነቱ የተረጋገጠ የእንስሳት መድኃኒት							
ጥራት፣ደህንነቱ እና ፈዋሽነቱ ተረጋግጦ ወደ ሀገር ውስጥ የገባ ወይም የተመረተ የእንስሳት መድሃኒት	በቶን	3,500	875	990	3500	3916.63	›100
ተገምግሞ፣ በኢንስፔክሽን ስርዓትና በላቦራቶሪ ምርመራ ተረጋግጦ የተመዘገበ የእንስሳት መድሃኒት	በቁጥር	120	30	24	120	132	>100
የመድሃኒት ናሙዎችን ላይ የተካሄደ የጥራት፣ ደህንነት እና ፈዋሽነት የላቦራቶሪ ምርመራ	በቁጥር	380	95	51	380	427	>100
የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ያገኙ የእንስሳት መድኃኒት አምራች፣ አስመጪና ጅምላ አከፋፋይ ተቋማት	በቁጥር	410	36	61	410	351	85.6
የእንስሳት መድሃኒት እና ተቋማት ላይ የተካሄደ ኢንስፔክሽን	በቁጥር	682	171	121	682	550	80.6
ጥራቱና ደህንነቱ የተረጋገጠ የእንስሳት መኖ							
የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ያገኙ መኖ አምራች፣ ላኪ፣ አስመጪና ጅምላ አከፋፋይ ተቋማት	በቁጥር	565	48	130	565	560	99.11

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ጥራቱና ደህንቱ ተረጋግጦ ወደ ሀገር ውስጥ የገባ ወይም የተመረተ መኖ እና የመኖ ግብዓት	በቶን	7000	1500	4314.667	7,000	11337.04	>100
በእንስሳት መኖ እና ተቋማት ላይ የተካሄደ ኢንስፔክሽን	በቁጥር	384	88	136	384	412	›100
ጥራቱና ደህንቱ ተረጋግጦ የተመረተ የተቀነባበረ መኖ	በቶን	300,000	75000	81750	300000	339,475	>100
የመኖ እና የመኖ ጥሬ ግብዓት ናሙናዎች ላይ የተካሄደ የጥራት እና ደህንነት የላቦራቶሪ ምርመራ	በቁጥር	160	40	64	160	251	>100
ደረጃውን የጠበቀ የእንስሳትና የዕጽዋት ጥራት ምርመራ ላቦራቶሪ አገልግሎት							
የጥራት ማኔጅመንት ስርዓት ትግበራ ሥራዎችን በማጠናከር እውቅና የተገኘባቸውን 13 የላቦራቶሪ ምርመራ ሥራዎችን ማስቀጠል	በመቶኛ	100%	25%	25%	100	100	100%
የሰው ሀብት ልማት እና አስተዳደር አሰራርና ውጤታማነት ማሻሻል							
ግልጽነት የሰፈነበት የሰው ኃይል ስምሪት ማሣደግ	መቶኛ						
የሰው ሀብት ሙሌት ፍላጎት መረጃ መሰብሰብ	ሰነድ	2			1	1	100%

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
በተሰበሰበ መረጃ መሰረት የቅጥር ፍላጎት ትንተና መሥራት	ሰነድ	2			1	1	100%
በተደረገው ዳሰሳ ጥናት መሠረት ክፍት የስራ መደቦችን በሰው ኃይል ማሟላት							
Ø በቅጥር፣	ቁጥር	10	7	-	10	13	130%
Ø በዝውውር	ቁጥር	15	-	7	15	9	60%
አመታዊ የሰው ሀይል የበጀት ዕቅድ ማዘጋጀት	ሰነድ	1	-	-	1	1	100%
ከጡረታ ማስከበር ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ተግባራትን ማከናወን	ቁጥር	11	3	2	11	11	100%
የሠው ሀይል አቅም መገንባት	መቶኛ	100					
የሰው ኃይል አቅም ክፍተት ለመለየት ዳሰሳ ጥናት ማካሄድና የቅድመ ስልጠና መስኮችን መለየት፣	ሰነድ	1	-	-	1	1	100%
በተለያየ ዘዴ የመፈጸም አቅምን ለማዳበር የሚያስችሉ ትምህርትና ስልጠናዎችን	በመቶኛ	100	4	4	4	4	100%

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ማመቻቸት፣መከታተል፣መደገፍ እና መገምገም							
የተሰጡ ስልጠናዎች ያመጡትን ለውጥ ፋይዳ ግምገማ ማድረግ	ሰነድ	2	1	1	2	1	50%
በተለያዩ መንገዶች የተገኙ የረጅም ጊዜ የስልጠና እድሎች የእጩ ሰልጣኞች ምልመላና መረጣ ማከናወን	በመቶኛ	100	1	1	2	2	100%
የመረጃ አያያዝ እና አስተዳዳር ስርዓትን ማሳደግ	በመቶኛ	100					
በተለያዩ ዘዴዎች የሚቀርቡ የማስረጃ ጥያቄዎችን ማስተናገድ	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100%
የሰራተኞችን መረጃዎች፣ በኮምፒዩተር ሲስተም መዝግቦ ማደራጀት ፣ የመረጃ ቋቱን መከለስ	በቁጥር	12	3	3	12	12	100%
ወጪና ገቢ ደብዳቤዎችን ለሚመለከታቸው አካላት እንዲደርሱ ማድረግ	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100%
አዲስ ለሚቀጠሩ የሠራተኞች ባጅና መታወቂያ አዘጋጅቶ ማሰራጨት	በቁጥር	25	25	18	25	18	72%

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
የሰራተኛ እርካታን በመጨመር ተነሳሽነትን ማሳደግ	በመቶኛ	100					
የሙያ ደህንነትና ጤንነት የደንብ ልብስ መመሪያ በሚፈቅደው መሰረት የሠራተኞችን ጥቅማጥቅም በአግባቡ እየደረሰ መሆኑን መከታተል	ቁጥር	2	-	-	1	1	100%
የቅሬታና የዲሲፕሊን ጉዳዮች ላይ ክትትል ማድረግና ማስፈጸም	በመቶኛ	100	1	1	1	1	100%
የስትራቴጂክ ዕቅድ፣ ሪፖርት ዝግጅት፣ ክትትል፣ ግምገማ እና ግብረ-መልስን ማሻሻል							
የአስር አመቱን እቅድ መከለስ	ሠነድ	1	1			1	
የሰስት አመት እቅድ አፈጻጸም ግምገማ ማከናወን	ሠነድ	1	1		1	1	100
የተቋሙን አመታዊ እቅድ ማቀድ	ሠነድ	1			1	1	100
የተቋሙን የፕሮግራም በጀት እቅድ ማቀድ	ሠነድ	1			1	1	100

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
የተቋሙን አመታዊ እና ሩብ አመት ሪፖርት ማደራጀት ማስገመገም እና ለሚመለከተውአካልበወቅቱ መላክ	ሠነድ	1			1	1	100
የተቋሙን ኘሮግራም በጀት አመታዊ እና ሩብ አመት ሪፖርትማደራጀትማስገምገምእና ለሚመለከተዉ አካል በወቅቱ መላክ	ሠነድ	4	1	1	4	4	100
ክትትል ግምገማ ስርዓት መዘርጋት እና ተግባራዊ ማድረግ							
የተቋሙን አፈፃፀም ክትልና ግምገማ በማካሄድ ክፍትት የለየ ድጋፍ ማድረግ	ጊዜ	4	1	1	4	4	100
የተቋሙን የበጀት አፈጻጸም ክትትል በማድረግ በጀቱ ለታለመለት ዓላማ መዋሉን መከታተል	ጊዜ	12	3	3	12	12	100
የክትትልና ግምገማ ታክስ ማቋቋም እና በተቋቋመው ኮሚቴ በጋራ በመሆን ተቋሙ ያለበት ደረጃ መመዘን	ሠነድ	1			1	1	100
አጋትነት እና ሃብት ማሰባብሰብ							
ለባለስልጣኑ የሚመደበውን የመንግስት መደብ በየኘሮግራሙ በውጤት መደልደል እና	ሠነድ	5	1	1	5	5	100

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
አፈጻጸሙን መከታተል							
ለባለስልጣኑ በአጋርነት የሚገኙ ሃብቶችን ለታለመለት ዓላማ መዋላቸውለን መከታተል መገምገም ለሚመለከተው አከካል ሪፖርት ማድረግ	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
ዶክመንት ዝግጅት እና መረጃ አያያዝን ማሻሻል							
የተቋሙን እቅድ እና በየ ሩብ አመቱ የሚከናወኑ አፈጻጸሞችን በሲሰተም ለሚመለከተው አካል ማድረስ	ሠነድ	4	1	1	4	4	100
የተቋሙን የአፈጻጸም ኘሮግረስ በየጊዜው በዌብ ሳይት እና በተለያዩ ሚዲያዎች በመጠቀም ለህብረተሰብ ተደራሽ ማድረግ	ሠነድ	2	1	1	2	2	100
የዘመነ የገቢና ክፍያ ስርዓት	ቁጥር						
የበጀት አጠቃቀምን ማሻሻል	ቁጥር						

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ዓመታዊ ፤የሶስት ወርና ወርሃዊ የጥሬ ንዘብ ፍሰት ዕቅድ በማዘጋጀት ለሚመለከታቸው ማስተላለፍ፣	ቁጥር	12	3	3	12	12	100
ለሚጠየቁ ክፍያዎች በተፈቀደና በቀረበው በጀት መሠረት ያደረገ የበጀት ማረጋገጫ መስጠት	ቁጥር	12	3	3	12	12	100
ወጪና ገቢን መሠረት ያደረገ የበጀት መረጃ ምዝገባ (update)ማድረግ							
የበጀት መረጃ ለስራ ክፍሎች ማቅረብ	ቁጥር	12	3	3	12	12	10
የመንግስት የኤሌክትሮኒክ የክፍያ ስርዓትን መጨመር							
ከተለያዩ ምንጮች የሚመጡ ክፍያዎችን (ከአገልግሎት ገቢ ከወጪ ተመላሽ) በመሰብሰብ ኤሌክትሮኒክ ደረሰኝ መቁረጥ፣	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
በስራ ሃላፊዎች ተፈቅደው በበጀት ተረጋግጠው የሚቀርቡ ክፍያዎችን በኤሌክትሮኒክ ክፍያ መክፈል	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የተከፈሉ ክፍያዎች እንዲወራረዱ ክትትል ማድረግና ማወራረድ	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ወርሃዊ የሂሳብ ሪፖርት ማዘጋጀትና ለሚመለከተው አካል ማስተላለፍ	ቁጥር	12	3	3	12	12	77.7
ከተጨማሪ እሴት ታክስና ከዊዝሆልድ የተቀነሱ ክፍያዎችን መሰብሰብና በወቅቱ ገቢ ማድረግ	ቁጥር	12	3	3	12	12	100
የአገልግሎት ክፍያ መሰብሰብ (ማሳደግ)	በብር	4,500,000			4.500,000	7,148,592.13	100
የኤሌክቶሮኒክና የሃርድ ኮፒ ሂሳብ ሰነዶች በአግባቡ መያዛቸውን ማረጋገጥ	ቁጥር	12	3	3	12	12	100
የዘመነ የግዥ አገልግሎት							
የመንግስት የኤሌክትሮኒክ የግዢ ስርዓትን መጨመር							
አመታዊ የግዥ እቅድ በድህረ ገጽ ይፋ ማድረግ	ቁጥር	1			1	1	100
የግልጽ ጨረተታ ሰነድ ዝግጅት	በመቶኛ	4	1	1	4	4	100

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ግዥዎችን በኢጂፒ ማከናወን	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
በዋጋ ማቅረቢያ የሚፈጸሙ ግዢዎችን በማቅረብ የግብአት አቅርቦት ማጎልበት	በመቶኛ	99			69	60	86.9
የቀጥታ ግዥ ማከናወን	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የግዥ ውሎችን አፈፃፀም መከታተል	በመቶኛ	100	100	100	100	91	91
ውል ማዘጋጀትና ማሻሻል	በቁጥር	30			30	28	93
ከግኝትነና ከቅሬታ የጸዳ አሠራር	ቁጥር	16					
የቀነሰ የኦዲት ግኝት	ቁጥር	16					
የኦዲት ግኝት እንዲቀንስ ክትትል ማድረግ	ቁጥር	12	3	3	12	12	100
ለኦዲት ግኝት ምላሽ መስጠት፣	ቁጥር	4			4	3	75

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
የኦዲት ግኝት ላይ ማስተካከያ ማድረግ	ቁጥር	2			1	1	100
የንብረት አያያዝና አጠቃቀም ማሻሻል	በመቶኛ	**100** %			82%	96.6%	98.3%
የክፍሉን ፍላጎት በመለየት የሚያስፈልገው ግብአት ለይቶ ለግዢ ማቅረብ	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100%
ንበረቶች በተለያየ መንገድ ወደ ንብረት ክፍል ሲመጡ ቆጥሮና ለክቶ በሲስተም መቀበል	በመቶኛ	100			75000	72600	96.8%
ንበረቶች ለአገልግት ወጭ እንዲሆኑ ሲፈቀድ በሲስተም ወጭ ማድረግ	በመቶኛ	100			75000	71200	102.4%
ለእያንዳንዱ ቋሚ ዕቃ መለያ ቁጥር መስጠት	በቁጥር	110			110	100	99
የቀሚና አላቁ ዕቃዎች ወርሀዊ ርፖ`ረት	በቁጥር	6	3	3	12	12	100 %
መቀሌ እና ድሬድዋ ማዕከል ያሉ ቋሚ ንብረቶችን የመመዝገብ እና ባለቤት እንዲኖራቸዉ ተፈርጓል	በቁጥር	3			3	3	100
የትራንስፖ`ርት ሥምሪት እና ጥገና አገልሎት ሥራወች ማከናወን							

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
የከተማ ሰርቪስና መስክ አገልግሎት ስምሪት መስጠት	በቁጥር	2064			2064	2075	101%
ለእያንዳንዱ መኪና ቦሎ ማሰራት	በቁጥር	70			70	64	91%
ለእያንዳንዱ መኪና በአንድ ሊትር ነዳጅ የሚሄደዉን የኪሎሜትር ልኬት ማከናወን	በቁጥር	60			60	45	75%
የተሽከርካራች የህይወት ታሪክ ማደራጅት በሲስተም ማስገባት	በመቶኛ	100	100	100	100	97.2	98.6%
ለእያንዳንዱ መኪና ሰርቢስና ጥገና እንዲያገኙ ማድረግ	በቁጥር	72			72	72	100%
በሊትር የሚሄደዉን ኪ.ሜ. በሲስተም ማስገባት	በመቶኛ	100			100	100	100
የስምሪት ጥያቄ በሲስተም ማስገባት	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የተሽከርካሪ ሰርቪስ እና ጥገና በሲስተም ማስገባት	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የአሽከርካሪ የህይወት ታሪክ በሲስተም ማስገባት	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ወደ ሲስተም የገባ የተሸከርካሪ መረጃ	በቁጥር	100			60	45	75%
ወደ ሲስተም የገባ ቋሚ ንብረት	በቁጥር	100			100	97	97%
ሊብሬአቸዉ በግብርና ሚኒስቴር ስም የነበረ ተሽከርካራች ሊብሬዉ በባለስልጥን መ/ቤቱ ስም እንዲሆን ማድረግ	በቁጥር	8			8	7	85.7
የጠቅላላ አገልግሎት ስራን ማከናወን							
የንብረት አያያዝ እና የጥገና ወጪዎችን መቀነስ	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የተለያዩ ጥገና አገልግሎት ማከናወን	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የስራ አካባቢ ጥበቃ አገልግሎት መስጠት	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100%
የቢሮ ጽዳጽ አገልግሎት ማከናወን	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የፎቶ ኮፒ አገልግሎት መስጠት	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100%

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
የባለስልጣን መ/ቤቱን ጉዳይ ማስፈጸም	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100%
ክላውድ የመረጃ ማጋሪያ እና ማከማቻ ሲስተም ማዘጋጀት	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የባክአፕ ሲስተም ማዘጋጀት	“	100	100	100	100	100	100
የመረጃ ደህንነት ስርአት መዘርጋት	“	100	100	100	100	100	100
የመረጃ ቋት ማደራጀት							
ክላውድ የመረጃ ማጋሪያ እና ማከማቻ ሲስተም ማዘጋጀት	በመቶኛ	100	100	100	100	89.25	89.25
የባክአፕ ሲስተም ማዘጋጀት	“	100	100	100	100	94	94
የመረጃ ደህንነት ስርአት መዘርጋት	“	100	100	100	100	96	96
ወረቀት አልባ አሰራርን መተግበር	በመቶኛ						

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ማንዋል አገልግሎቶችን ወደ ኢሰርቪስ እና አንድ መስኮት ስርአት ማስገባት	በመቶኛ	100	100	100	100	96	96
በመልማት ላይ ያለውን የephyto ሲስተም እንዲጠናቀቅ ማድረግ	“በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የዘር ሰርቲፊኬሽንና ትራኪንግ ሲስተም እንዲጠናቀቅ ማድረግ	በመቶኛ “	100	100	100	50	45	90
የስጋ ኤክስፖርት ኢንስፔክሽን ሲስተም እንዲጠናቀቅ ማድረግ	“በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የተሽከርካሪ አስተዳደር ሲስተም መዘርጋት	“				100	100	100
በተቋሙ የሚሰጡ አገልግሎቶችን አቶሜት ማድረግ	በመቶኛ						
አሁን ያለውን ዌብሳይት እንደገና መገንባትና ማሻሻል	በመቶኛ “	100	100	100	100	90	90
በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የታገዘ የመረጃ ልውውጥና አያያዝ ስርዓት ማሳደግ	“በመቶኛ	100	100	100	80	80	100
የኤሌክትሮኒክና ኦንላይን ስርአቶችን ማስተዳደር	በመቶኛ “	100	100	100	100	100	100

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
የሲስተም አስተዳደርና ድጋፍ ስራ ማከናወን	“በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የሴቶችንአቅም በመገንባትና እኩል ተጠቃሚነታቸውን በማሳድግለቁጥጥር ተግባሩ ያላቸውን ሚና ማጐለበት							
በባለስልጣኑ የስርአተ ፆታ ማካተት፣ ጾታዊ ትንኮሳ እና ሰብአዊ መብት ጥሰን መከታተል	ቁጥር	20	6	6	20	20	100%
የሥርዓተ-ፆታ ማካተት እና ጾታዊ ትንኮሳ ስልጠና መስጠት	ቁጥር	80			80	89	100%
ለሴት ሰራተኞች አመራር እና ውሳኔ ሰጪነት ስልጠና መስጠት	በቁጥር	50			50	50	100%
ዓለም አቀፍ የሴቶች ቀንን (መጋቢት 8) ፡ዓለም አቀፍ የአካል ጉዳተኞች ቀን (ታኅሣሥ 3፣ ዓለም አቀፍ የሕፃናት ቀን (ኅዳር 20 ነጭ ሪባን ቀን ማክበር	ጊዜ	4			4	4	100%
በባለስልጣኑየሴቶች፣ህጻናት፣ወጣቶችናይበልጥተጋላጭ የሆኑየህብረተሰብክፍሎችንተሳታፊናተጠቃሚ ማድረግ							

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ወላጆቻቸውን ላጡ እና ለአደጋ ተጋላጭ ለሆኑ ህጻናት ድጋፍን ማስተባበር(በቋሚነት)	በቁጥር	2			2	2	100%
ድጋፍ ለሚያስፈልጋቸው ተማሪዎች የትምህርት ቁሳቁስ ድጋፍ እንዲያገኙ ማስተባበር	ቁጥር	25			25	206	100%
ደም ለሚያስፈልጋቸው ዜጎች ለማገዝ የደም ልገሳ ፕሮገራም ማዘጋጀት	ዩኒት	15			15	21	140
የአቅመ ደካማ ቤት ግንባታ ማስተባበር	ቁጥር	1			1	-	100%
የተቋቋመውን የህጻናት ማቆያ ተጠቃሚ የሚሆኑ ሴቶችና ህጻናትን ክትትልና ድጋፍ ማድረግ	በቁጥር	4			4	4	100
በቅጥር፣ በደረጃ እድገት፣ በስልጠና እና በዝውውር ወቅት ፍትሃዊ አሰራሮችን መከታተል	በመቶኛ	100%	100	100	100	100	100%
ለባለስልጣኑ ሰራተኞች ኤች. አይ ቪ ኤድስ እና ተላላፊ በሽታችን መከላከል ስልጠና መስጠት	ቁጥር	200			200	200	100%
ለጣቢያ ሴት ሰራተኞች ድጋፍና ክትትል ማድርግ	በቁጥር	3			2	2	100%
የሴቶች እና የወጣቶች ኔትወርኮችን ማስፋፋት ፣ መደገፍ ተሞክሮን ማስፋት	በቁጥር	3			3	3	100%

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	**መለኪያ**	**የ2018 ዕቅድ**	**የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ**	**የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም**	**የ12ወር ዒላማ**	**የ12ወር አፈፃፀም**	**የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ**
የማህበራዊ አካቶ ትግበራን በአካባቢ እና ማህበራዊ ላይ የሚያስከትለውን ተጽእኖ ለመቀነስ ተግባራዊነቱን መከታተተል							
አምራች እና አስመጪ ተቋማት የአካባቢ ተጽእኖ ሥርዓት መተግበራቸውን፣ ማህበራዊኃላፊነትንመወጣት፣ባህላዊእሴቶች፣ቅርሶች፣ ወጐችናልምዶች መጠበቅ፣ የሰራተኞቻቸውን ጤንነት፣ ደህንነት፣መብት፣ መጠበቅ እንደሚገባክትትልማድረግና ግንዛቤማስጨበጥ ሥርዓት መተግበራቸውንየመከታተል ስራ ይሰራል	ቁጥር	20	5	5	20	20	100
የባለስልጣኑ ሥራዎች በሕግ አግባብ እንዲሰሩ ማድረግ							
በተለያዩ የሥራ ክፍሎች ለሚቀርቡ ጥያቄዎች ሕጋዊ አስተያየት መስጠት	በመቶኛ	100%	100	100	100	100	100
አዋጆች ደንቦች እና መመሪያዎች ሕጋዊነታቸውን ጠብቆ እንዲዘጋጅ ማድረግ	በመቶኛ	100%	100	100	100	100	100
ባለስልጣኑን የሚመለከቱ ህጐች የውል ስምነቶችና ሌሎች ህግ ነክ ሰነዶችን ላይ አስተያየት መስጠት	በመቶኛ	100%	100	100	100	100	100
የሕግ ቅርፅ እና ይዘት ኖሮአቸው ዝግጅታቸው የጨረሱ አዋጆች ደንቦች መመሪያዎችን አጠናቆ	በመቶኛ	100%	100	100	100	100	100

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
በሚመለከተው አካል አስኪፀድቅ መከታተል							
ባለስልጣን መ/ቤቱን ወክሎ የተደረገ ክርክር							
ባለሥልጣን መ/ቤቱን ወክሎ መከራከር	በመቶኛ	100%	100	100	100	100	100
የፍርድ ቤት ውሳኔዎች በሚኖሩበት ጊዜ ውሳኔዎቹን በአግባቡ ተከታትሎ ማስፈፀም	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
ለግብርና ቁጥጥር የተፈጠረ የህግ ግንዛቤ							
ሕገወጥ ንግድና ዝውውር በሚፈፀምባቸው በተለያዩ ቦታዎች ላይ የቁጥጥር ተግባር ሥራውን የተሳለጠ ማድረግ	40	20			40	25	62.5
የባለሥልጣኑን ተግባር እና ኃላፊነት አዋጅ፣ ደንብ እና መመሪያ ላይ ግንዛቤ መስጠት	10	3			10	7	70
የተለያዩ የሥራ ክፍሎች በሚያደርጓቸው የቁጥጥር ሥራዎች መሳተፍ	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የቁጥጥር ሥራ ለሚያከናውኑ የመ/ቤቱ ባለሙያዎች የሕግ ድጋፍ መስጠት	በመቶኛ	100%	100	100	100	100	100

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
የቁጥጥር ሥራ ለሚያከናውኑ የመ/ቤቱ ባለሙያዎች የሕግ ድጋፍ መስጠት	በመቶኛ	100%	100	100	100	100	100
በሀገር አቀፍ ደረጃ በሚካሄዱ ከህግ ጋር ተያያዥነት ያላቸው ጥናቶችና ውይይቶች ላይ በመሳተፍ ለቁጥጥር ተግባሩ የሚሆን የተሰጠ ህግ ነክ ግብዓት							
በሀገር አቀፍ ደረጃ በሚካሄዱ ከህግ ጋር ተያያዥነት ያላቸው ጥናቶችና ውይይቶች ላይ በመሳተፍ ለቁጥጥር ተግባሩ የሚሆን የተሰጠ ህግ ነክ ግብዓት መስጠት	በመቶኛ	100%	100	100	100	100	100
በመረጃ ዴስክ አማካኝነት የውስጥና የውጭ ደንበኞችን በመልካም መስተንግዶ ተቀብሎ አስፈላጊ መረጃዎችን 100% መስጠት	በመቶኛ	100			100	100	100
ከሬዲዮ ወይም ከቴሌቪዥን ጣቢያዎች ጋር ስምምነት በመፍጠር በ5 ቋንቋዎች ለህብረተሰቡ መረጃ ማድረስ	በቁጥር	5			5	5	100
ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ስምምነት በመፍጠር የተቋሙን የስራ እንቅስቃሴ ሊያሳይ የሚችል አንድ የዶክመንተሪ ፊልም ማሰራት	በቁጥር	1			1	2	200

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ከተለያዩ የስራ ክፍሎች የሚመጡ ረቂቅ መመሪያዎች ላይ ከባለድርሻ አካላት ሀሳብ ለመሰብሰብ እንዲቻል በፌደራል አስተዳደር ሥነ-ሥርዓት በአዋጅ ቁጥር 1183/2012 አንቀጽ 8 መሠረት ማስታወቂያ አዘጋጅቶ በጋዜጣ እንዲወጣ ማድረግ	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
ታትመው የተሰራጩ የሕትመት ውጤቶች ያመጡትን ውጤት 1 ጊዜ በዳሰሳ ጥናት ማረጋገጥ፤	ጊዜ	1			1	1	100
አዋጆችን፣ ደንቦችን፤ መመሪያዎችን እና ጋይድ ላይኖች 100% ማሰራጨት	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
በተቋሙ ውስጥ እየተካሄደ ያለውንየለውጥ እንቅስቃሴ ለማሳየት ✓ **4ጊዜጋዜጣዊመግለጫ መስጠት** ✓ **4ጊዜብሮሽር አዘጋጅቶ ማሰራጨት** ✓ **4ጊዜ የዜና መጽሔት አዘጋጅቶ ማሰራጨት** **ቋሚ አምድ**	በቁጥር	25	12	12	18	18	100
ሶሻል ሚዲያውን አይቶ ወደ ተግባር እንዲገባ የሚያስችል መልእክት መተላለፉ							
ጥራት ያላቸው መልዕክቶችን በማዘጋጀት በተለያዩ ማህበራዊ ሚዲያዎች(በቴሌግራም፤ በፌስቡክ፤ መረጃዎችን 100% ለተገልጋይ ተደራሽ ማድረግ	መቶኛ	100	100	100	100	100	100
የስራ ክፍሉ ከሌሎች ስራ አስፈጻሚዎች ጋር የተቀናጀ፣ የተሳለጠና ወጥነት ያለው የመረጃ ልውውጥና የኮሙኒኬሽን ስርዓት እንዲኖር የማድረግ ስራ እየተሰራ	መቶኛ	100	100	100	100	100	100

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ነው።							
ሁነቶችን በማደራጀት ስኬቶችን ማስታዋወቅና መግባባትን መፍጠር							
በተቋሙ የሚከናወኑ የተለያዩ ሁነቶችን በበላይነት በመምራት ሕብረተሰቡ ግንዛቤ እንዲያገኝ የማድረግ ሥራ 100% መሥራት	መቶኛ	100	100	100	100	100	100
በ4 ጣቢያዎች ላይ በአካል በመገኘት የሕዝብ ግንኙነት ስራዎችን መስራትና ከመረጃ አያያዝና አጠቃቀም አኳያ ድጋፍ ማድረግ	በቁጥር	4			4	2	50
የሚዲያ አካላት ስለ ባለሥልጣን መ/ቤቱ በአወንታዊም ሆነ በአሉታዊ እየተዘገቡ የሚወጡትን በየዕለቱ በመከታተልና ሞኒተር በማድረግ ለሚመለከታቸው አካላት ሪፖርት በማድረግ ለአሉታዊ ጽሁፎች አስፈላጊውን የማስተካከያ መረጃ መስጠት ወይም እንዲሰጥ ማድረግ	መቶኛ	100	100	100	100	100	100
በተቋሙ አስፈላጊውን ሙያዊ ብቃትና ሥነ-ምግባር ያለው የሕዝብ ግንኙነት ባለሙያ እንዲፈጠር፣ እንዲስፋፋና እንዲዳብር የአቅም ግንባታ ሥልጠናዎችን እንዲያገኙ ለማድረግ	በቁጥር	2			2	2	100
ጋዜጠኞች ስለተቋሙ አጠቃላይ የስራ ባህርይ የተሟላ ግንዛቤ እንዲኖራቸው ከስራ አስፈፃሚዎች ጋር በመቀናጀት ስልጠና መስጠት	በጊዜ	1			1		
ከሌሎች አቻ መ/ቤቶች ጋር በመገናኘትየተሞክሮልውውጥ መድረክናኘሮግራምበማዘጋጀትኮሙዩኒኬተሮቻችንከሌሎች	በቁጥር	2			2		

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
ልምድ እንዲያገኙና እነሱም ያላቸውን ዕውቀት ለሌሎች እንዲያካፍሉ የማድረግ ሥራ ለመሥራ4							
ስነ ምግባርና የፀረ ሙስና							
የሥነ-ምግባር ግንባታ ውጤታማነት ማሳደግ							
በኤሌክትሮኒክስ እና ማህበራዊ ሚድያ (ቴሌግራም፤ ፌስክ፤ኢሜል---ወዘተ) የስነ-ምግባር መልክቶችን ማስተላለፍ	በቁጥር	12	3	3	12	12	100
ለሰራተኛው እና አመራር ስልጠና ለመስጠት	በቁጥር	5መድረክ			5	3	60
የአለም አቀፍ የፀረ-ሙስና ቀን ማክበር	በቁጥር	1			1	1	100
የሙስና ተጋላጭነት ስጋትን መቀነስ							
በተቋሙ በህግ ሃብት እንዲያስመዘግቡ የሚገባቸው አመራሮችና ሰራተኛች ሃብት እንዲያስመዘግቡ ማስተባበር የሃብት ምዝገባ)	በቁጥር	269			269	350	100
የሙስና መረጃ አስተዳደር ውጤታማነትን ማረጋገጥ							

የቁልፍ አፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 ዕቅድ	የ4ኛ ሩብ ዓመት ዒላማ	የ4ኛ ሩብ ዓመት አፈፃፀም	የ12ወር ዒላማ	የ12ወር አፈፃፀም	የ12ወር አፈፃፀም በመቶኛ
አስቸኳይ የሙስና መከላከል ስራዎችን ማካሄድ	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100
የጥቆማ ቅበላ ስርዓትን በማዘመን የሚመጡ የሙስና መረጃ ጥቆማዎችን መቀበል፤ -መተንተን፤ ለሚመለከተው አካል ማስተላለፍና ውጤቱን መከታተል	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100